

זאר זכאן כי הכולל היה כדי שיהיה לנו
 לאלהים, וא"כ אין הענין לורך הדיוט זלזד
 כי אם לורך גבוה, וז"ש יהושע (יהושע ז')
 והכריחו את שמונו מן הארץ ומה העסה לשמך
 הגדול כי אם אין עם אין מלכותו של מלך
 מהפסקתו, והפסקוק הזה התחיל חני ה' אלהיכם
 וקיים חני ה' אלהיכם כלו' צעוה"ז וצעוה"ב.
 או יאמר חני ה' אלהיכם בגאולה ראשונה זהו
 שאמר אשר הולאתי אתכם מארץ מלרים
 בגאולה אחרונה של קצון גליות והצטייחו זכאן
 בחזרת שכינה בקצון גליות כמו שהיתה בגאולה
 מלרים מה שלל מלינו בגאולה זבל שלל שרתה
 שכינה צביה שני שזה מכלל החמשה דברים
 שחפר נאם נא"ם (חגי א') וארלה זו ואכזרה
 ואכזר כתיב והסוף הכי גאולה אחרונה לגאולה
 ראשונה וזהו דבר הנביא (ישעיה י"ח) יוקיף
 ה' שכיח ידו וכתיב (מכה ז') כימי לאחד
 מארץ מלרים ארצו נפלאות :

מן פהשת קרח

שוחר טוב יבקש רצון ודורש רעה
 תבואנה בוטח בעשרו הוא יפול ובערה
 צדיקים יפרחו (משלי י"ח) :

ש"ח טו המעיה יזהיר זכאן האדם שיסתדל
 צעוה חזירו ואל יסתדל צרעו
 ונזקו לפי שהוא מעוהד שיאכל פרי מעשיו
 ויסתלם לו ככל אשר יעשה מכ"מ וכל אחד
 ואחד יאכל מה שזרע וילקוה פרי מה שזרע
 זין לדיק זין רצע, הוא שכי זלדיק (ישעיה
 ג') אמרו לדיק כי עוצ כי פרי מעלליהם
 יאכלו, ובי זרצע (סס) חוי לרצע רע כי גמול
 ידיו יעשה לו, ולסון שוחר מענין הפלה כלסון
 (משלי ח') ומשחרי ימלאוכני, וע"כ יאמר שוחר
 עוצ יבקש רלון מי שהוא דורש עוצה חזרו
 ומתפלל עליו הנח הוא מצקס רלון הסס ימעלה,
 וכן רזיל הזהירו על זה ובארו לנו התועלת
 הוא שאמרו המתפלל על חזירו והוא לריך
 לאותו דבר הוא נענה תחלה שכל (איוז מ"ב)
 וסי קצ את שנות איוז בהתפללו צעד רעהו,
 וכן מי שהוא פרכס ויחיד בדורו שחייב להתפלל
 על בני דורו ואם לא התפלל הוא נענש זכך
 שזך דרזיל זרולח שוגג שגולה לערי מקלט
 וישז סס עד מות הכהן הגדול מפני מה תלה
 הענין צמיחתו של כתיב לפי שהיה לו לבקש
 רחמים על בני דורו ולא זקס, כלו' היה חייב

סיתפלל צעדס סיהיו זכאן עד שלל יארע
 צימיו עון הרליחה ההיא וכל מי שזמנע מלהתפלל
 נקרא חוטא, סכן מלינו זשמואל הנביא ע"ה
 שאמר (ס"ח י"ב) חלילה לי מחטוא לה' מחדול
 להתפלל צעדכס קרא מניעה התפלה חטא,
 וכ"מ צדוד ע"ה שהיה מתפלל על הצריות על
 מקריהם ועל חלייהם, הוא שאמר (תהלים ל"ה)
 ואני זחלותס לבוסי סק עניתי זלוס נפסי
 ומפלתי על חיקי חסוב, ואמר עוד (סס קמ"ח)
 כי עוד ומפלתי זרעותיהם כלומר צעוד שאני
 זחיים מתפלל עליהם זשזיל רעותיהם, ומחוק
 מה שכתוב ומפלתי על חיקי חסוב למדנו
 שהמתפלל צעד חזרו שהתועלת חזר חליו
 מדכ"מ, וז"ש שוחר טוב יבקש רלון, והוא הדין
 זהפק שאם הסתדל זדזר כנגד חזירו ומקצב
 לו רעה שסזק חזר חליו, וז"ש ודורש רעה
 חזואנו כי לא די שאינו דורש סלומו ועוצתו
 חלא שהוא דורש רעתו לכך חזואנו מדכ"מ,
 זוטח זעסרו הוא יפול רוב הדורסים רעה
 הם הזומחים זעסרס כי העושר קנה סיחגזר
 לז האדם על הצריות להקסס ולהרע להס,
 וע"כ סמך לו זוטח זעסרו כי מלח הוא חחזור
 לזוטח, והנה גם זה הוא מדכ"מ הוא זוטח
 זעסרו וע"כ יפול זקצח עסרו, וכענין שכתוב
 (קהלת ה') עושר שמור לזעליו לרעתו או מלח
 הוא חחזור לעושר כי זעוכס שזטח זעסרו
 יפול עסרו כענין שכי (סס) ואזר העושר ההוא
 זענין רע ואמר זעושר (משלי כ"ג) החעיף
 עיניך זו ואיכנו כי עשה יעשה לו ככפיים
 ככשר יעוף השמים, וכעלה לדיקים יפרחו
 מהירות הללחו של לדיק המסילו לפריחת העלה
 הממהר לפרוח וקדם לפרי, והנה הוא זחסך
 זוטח זעסרו כי הזוטח זעסרו יפול מהרה,
 והלדיק הזוטח זקצ"ה יפרח מהרה כענין
 שכי (תהלים ל"ב) לדיק כחמר יפרח, זהו ע"ד
 הפסטי, וע"ד המד' שוחר טוב יבקש רלון זה
 מרדכי, ודורש רעה חזואנו זה המן זוטח
 זעסרו הוא יפול זה קרח כלומר שאזר הוא
 גם עסרו שכל' וחת כל הרכוס, וכעלה לדיקים
 יפרחו זה משה ואהרן שכי זו וסנה פרח מטה
 אהרן לזיח לוי, שכי עשירים גדולים היו
 בעולם אחד זישראל ואחד זאומות, קרח זישראל
 המן זאומות שניהם שזעו לנסותיהם ונסלו
 המן שזע לעלת אשתו ונסל שנאמר (אקתר
 ה') והאמר לו זרס אשתו וכל אומניו יעשו
 ען

רבינו

קרח טז

בהיי

פה

עץ גזוס חמשים אמה וגו' ועשה כן ונחהפכה מחטבתו עליו. קרח שנוע לעלה אשתו וכפל, כשזא מזהמ"ד אמרה לו מה הלכה חדש לכס מעשה היום צנהמ"ד, אמר לה פירש לנו מעשה חכלת, אמרה לו מהו מעשה חכלת, אמר לה כך דרש מעשה כאמר לו מפי הגבורה שחעשו לכס לילית על ארבע כנפי צנדיכס ושיהא צו חוע אחת של חכלת שחא' (בעדצר ע"ג) ונחנו על לילית הכנף פחיל חכלת, ח"ל כמה הוא משחק זכס חני מעשה לך עליה שכולה חכלת עמדה ועשהה לו עליה שכולה חכלת, מה עשה ככס מחמים וחמשים ראשי סנהדרות רוצן מעצב ראוצן מה עשה הלצישן כולן עליהם של חכלת חף הוא לקח עליה של חכלת ונח לו חלל מעשה וז"ש: (ח) ויקח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי. מה לקח עליהו ונח לו חלל מעשה ולזה נקמכה למעלה פרשת לילית: וע"ד הפסע ויקח קרח צאור ויקח החזיק במחלוקתו וכן הרגומו ואחפליג. והחכם רבי אברהם פירש כי מקרא קלר הוא ושיעורו לקח חכמים, או יאמר ויקח קרח דתן ואצירס ואון ולפי"ז וא"ו ודחן חיה כוספת. והנה דתן ואצירס וא"ו שלקח קרח לעלמו החזיקו במחלוקת הזה ואחזו דרכו ותמוכו אשורו ונחללו צזה מפני שחשצו כי מעשה הקיר הזכורה מראוצן אצירס ונחה ליוסף וחטרו למשה שעשה כן בעצור יוסע מערתו שהיה מעצב אפרים ועשה לו דגל צפני עלמו, ולפי שהיה קרח זכור כענין שכי (שמות ז"י) וזכי ילחר קרח וכפג וזכרי וכן חמשים ומחמים כשיחי עדה היו ג"כ זכורות ועבודת הקרצכות היהם זכורות גם הקטרת קטרת מים רבים וע"כ לקחם קרח לחצורתו לטעון כנגד מעשה רציו ע"ה צחליפי הזכורות. והסבה לקרח במחלוקת הזה שכי דצרים, האחת שהחלצם צמדת הקנאה והיא מדה רעה ומכה שאין לה רפואה, והשניה שעשה צלצללת העמידה ללחח ממנה מדת הקנאה הוא שידוע כי כאשר יקנא האדם צמי שהסיג עושר וככסים יוקיף דאגה על דאגה עד שייסיג כמותו ואם הסיג יגיע מזה אל אהבת הכבוד וצקשת מיני הממשלה צקכיני העוה"ז ומאהבת הכבוד יעלה אל השררה ומעשררה יגיע מזה לעצור ע"ז ואם לא הסיג יהיו כל ימיו מכאוצים וח"י לער יחיה וסוף שיעיה אח עלמו או אח חצרו, אח עלמו שכן אחי

אמר שלמה (משלי י"ד) ורקצ עלמות קנאה, וכן אמר חליפו (חיוצ ה') ופוחה חמית קנאה, מי שמחפחה אחר מדה הקנאה חמיתנה, וכן דרז"ל הקנאה והחלוא והכבוד מוליחין את האדם מן העולם, את חצירו שהרי מחוך הקנאה יצא לידי שחאה ומן השחאה לידי רליחה שכן כי (דצרים י"ט) וכי יהיה איש שונא לרעהו וארצ לו וקם עליו וזהכוו נפש ומה, ומזה אמר שלמה ע"ה (קהלת ד') וראיתי חני את כל עמל ואח כל כשרון המעשה כי היא קנאה איש מעשהו גם זה הצל ורעות רוח, הזכיר כל עמל הם קכיני הגוף כגון עושר וככסים וכבוד ושאר מעלות השררה, כל כשרון המעשה חורה ותשובה ומעשים טובים, כי היא קנאה איש מעשהו צין צעושר צין צחכמה או איש מעלה שחמיה הלח הקנאה מלויה צין איש לחצירו, גם זה הצל גם צחטא זה ככסל הצל שכתקנא צקין אחיו כשהצ"ח מנחה לה ועמד הוא וכחדמה צקרצכו לחציו שהצ"ח צעל חי ומחוך הקנאה צאו לידי שחאה והיתה מריצה ציניהם על ירושת הארץ עד שנהרג והנה מודה הזו חרצן העולם, גם מלחכי השרה כתקנאו צו צאדם הראשון עד שהחטאוהו והפשיעוהו צגדי השכל ולצק צגדים אחרים צגד צוגדים עד שנטרד מנדולתו וכסתלקה שכינה מן החחחוכים, וכן קנאתו של קרח הערידתו מן העולם וקנאתו זאת לקרח ולכל האוחזים דרכו והסרים אל מעמעתו היה צחלוק המנוין והמעלות צישראל והיו חושנים כי מעשה היה עושה זה מדעתו שהרי ממה שאמר להם מעשה כי לא מלצני כוכל ללמוד כוונתם הרעה שהיו אומרים כי מלצו עשה והיו עוועכים כי מה שהחליף הלויס חחת הזכורות לא עשה חלל כדי לחת גדולה ומעלה לצני לוי שהם מושפחתו גם צני קהת שהגדיל מעלתם על כל שאר הלויס לשאת הדצרים המקודשין לפי שהם הקרוצים אליו יותר כי קהת היה זקנו, ומה שקטרו עליו הלויס לפי שהיו כתוכין לאהרן ולצניו וחשצו החולקים כי עשה זאת לחת גדולה לאהרן ולצניו, גם חליצפן צן עוזיאל מכה אותו כשיח ולפי שהיה עוזיאל אחד מחמי חציו של משה והקטן שצכלס לפיכך הוקשה לקרח על כשיאות חליצפן צנו וכתקנא על זאת, וזה הוא שדרז"ל מה ראה קרח לחלוק עם משה כתקנא צכשיאותו של חליצפן צן עוזיאל, אמר קרח אחי

אחי אצא ארבעה היו עמרים וילהר וחברון ופוזיאל, עמרים כעל הזכורה ושני זכיו כטלו גדולה אחד מלך ואחד כהן גדול מי ראוי ליסול את השכינה לא אחי שאני זן ילחר שהוא שכי לעמרים והוא מכה את הנסיאות ע"י אחיו הקטן מכלן הריני חולק עליו ומצטל את דבריו, מה עשה כנס מאחים וחמשים ראשי סנהדריות רובן משצט ראובן מה עשה הלביטן כולן עלימות של הכלה, וז"ש ויקח קרח מה לקח לקח עלימו וצא אלל משה וכן כלן, אמרו לו עליית שכלה הכלה חייבת זלילית, אמר להן חייבת, התחילו לשחק עליו אמרו אפסר עליית של מין אחר חוט אחר של הכלת פוערתה עליית שכלה הכלת לא כש"כ, צ"ח מלא ספרים מה הוא שיהא פטור מן המזוזה, אמר להן חייב, אלל החורה כלה מאחים ושצעים וחמש פרשיות וכלן אין פוערות את הצ"ח, ושתי פרשיות מצמוזה פוערת את הצ"ח, דברים אלו לא כלעוית עליהם ומלצך אתה צודאס, וקרח מרוב הכמהו שאל שאלות אלו והיה מעין התחלוקה, ויש בכללם עוד רמז משל על ישראל כי המשילם לעליית שכלה הכלת וצ"ח מלא ספרים, וכיון צזה לומר כי ישראל שכלם קדושים וכלם חסודים מלאים מן המעלות למה ילערכו למסתררים ולמחנכאים עליהם והמשיל המסתררים לחוט של הכלת ולמזוזה, והשכיח טעמה צשלשלת העמידה ללאת ממנו טכן דרז"ל עיכו הטעמו ראה שלשלת גדולה שיולאת ממנו שמואל שסקול כושה ואהרן שכאי (תהלים כ"ט) משה ואהרן צכהכיו ושמואל צקוראי שמו אמר צצנילו אחי כמלט ועשרים וארבעה מסתרות יולאין מצכיו ומחכצאין צרוה"ק מצכי הימן אמר אפסר כל הגדולה הזאת יולאה ממני ואחי ארום ולכך כסתחף לצא צחזקה שטמע מפי משה שכלן אוצדין ואחד כמלט שכאי אשר יצחר ה' הוא הקדוש עשה ותלה צעלמו: ובמדורש ויקח קרח זן ילחר זן קהת זן לוי, אמר ר' לוי קרח שטעה קרחה צישראל, זן ילחר זן שהרתיח כל העולם כלהרים, זן קהת זן סקה שכי מולידיו, זן לוי זן שטעה לוייה לגיהנס, ודהן שצצר על דת אל, ואצרים שאיצר לצו מלעשות חסובה, ואון שיצב צאכינות, זן פלח שכעשה צו פלא, זן ראובן זן שראה והצין, קריאי מועד שהיו נקראים אל אהל מועד, אכסי שס קודס לאתם ממלרים, ומכלל

חמשים ומאחים אלו היו שנים עשר הנסיאים שהקריבו צחוכה מזבח, וכן דרסו רז"ל מגז"ש קריאי קריאי כתיב הכא כסיאי עדה קריאי מועד וכתיב צמדצר סיני (צמדצר אי) אלה קריאי העדה כסיאי ממות אצותם, וכן פירש"י ז"ל אלילור זן שדיאור וחצרו האכסים אשר נקצו צטמות ואעים שלל פרסמן הכחוצ כהן סימכיהן ומחוק המקומות אתה מצין אותם, משל לצן עוצים שגכצ כלים מצית המרתן ולא רלה צעל הגכצה לפרסמו התחיל כותן סימכין אמרו לו מי גכצ את כל"ך אמר להם אותו זן עוצים צעל קומה שכיו כלות שצרו שחור חוטמו כאה, ומסתן סימכיו ידעו מי הוא, אף כאן אעים שלל פרסמן ולא פירש טמותם מחוק סימכיהם אתה יודע מי הם ע"כ, והכה זה מדרכי החורה שכל דרכיה דרכי כועס שפיסמן אלל המלוה ומצכות צחוכה המצוח וכאן אלל הפורענות הסחירן, ואפסר לומר כי מלצד הסימכין יש רעו צסם האכסים, הראסון שנקרא אלילור זן שדיאור כי מלת הלור הושלך עליהם אש וכענין שכ"י ואש ילאת מלת ה': (ג) כלם קדושים. על הזכורות אמר כן כענין שכ"י (טמות י"ג) קדש לי כל צכור, ומדוע מחכסאו, להיות המלכות למושה והכהונה לאהרן: (ד) וישמע משה ויפול על פניו, לא כלל צזה אהרן שיאמר ויפלו וזה לגודל ענוותנותו ומוקרו לפי שהיה עיקר התחלוקת על כחוכתו אצל משה ראה עלצון אחיו וחם על כצודו ולפיכך כפל על פכיו הוא לצדו, ואולי צכפילת אפים זה העניש משה לקרח ולכל עדתו, ומכאן למד רצי אליעזר שהעניש לרצן גמליאל צכפילת אפים כמו שנזכר צסוף פרק הזהב.

וידוע לכל מצכיל כי התחנה למדה"ד וצ"ד שולאל כי היא ה"ד הראויה לזה, ופסוק מלא הוא (תהלים ל"ח) אליך ה' אקרא ואל אדכי אחתן, וכ"י (איוב ה') אס אתה השחר אל אל ואל שדי התחנן, וכן הזכיר משה ואחחנן אל ה' וסוף מיד אליך דלית ארון אשר צו הרחמים, וכן הזכיר טלמה צחפלתו (מ"א ח') ויהיו דברי אלה אשר התחכתי לפני ה', לא אמר לה' אלל לפני ה' כלסון (צמדצר ע"ו) ומחאתם לפני ה' על סנגחם וזה מצוחר, ובמדורש וישמע משה ויפול על פכיו משל לצן מלך שסרה על אציו ופייס עליו אוקצו פעס ושתיס ושלס, כססרה רציפית כחרטלו

נחמנו ידי אהבו של מלך אחר עד כמה פעמים אעריח את המלך, אף משה אחר כך אמרו בעגל (סמות ל"ז) ויחל משה, במתאונכים (במדבר י"ח) ויחפלו משה, במרגלים (שם י"ד) ויאמר משה אל ה' ושמעו מלרים, במחלוקתו של קרח נחמנו ידי אחר עד כמה פעמים אני מעריח את המקום לכך ויפול על פניו: (ה) בקר ויודע ה' את אשר לו, כלומר אחס אומרים שאנחנו מתנשאים על קהל ה' ואני עושה המעשים מלצי למחר הדעו זה כי צקק יודיע הסם יתעלה אחס את אשר לו כלוי אס הלויים שלו שכי צהן (סס ח') והיו לי הלויים, או אס הזכורות עדיין שלו שכחוצ צהן (סמות י"ג) קדש לי כל זכור, ואת הקדוש להיות כהן גדול הוא אהרן שכחוצ צו (דה"צ ג') ויצדל אהרן להקדישו קדש קדשים, ובמדבר צקק ויודע ה' את אשר לו, אחר ר' נהן אחר הקציה אס יתקצלו כל הרעומי העולם לא יוכלו להפוך צקק לערצו, וכסס שהזדלתי צין אור לחסך כך הזדלתי את אהרן להקדישו קדש קדשים: (ו) זאת עשו קחו לכם מחותות, אחר משה אחס אומרים שאני החלפתי הלויים חחת הזכורות כדי לתת גדולה לאהרן אחי ולצניו ועשיתי סיהיו הלויים משועבדין לאהרן ועשיתי כל זה מלצי ולא מאת ה' היחה זאת אס כן זאת עשו הקריבו אחס הקטרת סיס צו עוכס מיחה צירי סמים לזרים שעל זה אמרה תורה והזר הקרב יומת ואס אחס כלולין מן העוכס אז אודה לדבריכם שאין הקציה מקפיד צין שצט לשצט ואינו מצדיל צין איס לאיס, וזהו סדרשו דרך מסל סס המות כהן צחוכו סכווכס עלה סיעכסו צה עוכס מיחה שאילו היינו מפרטים סס המות ממש היה פתחון פה לרשעים לומר שלא היה העוכס ההוא מן הסמים, ודע כי כל קטרת סצפרטה הזאת לא תרגס צו אוכלוס קטרת צוקמין כמנהגו, אלא קטרת כמשמעו וכראה סדעתו צו לא הקטירו קטרת ממש אלא לצוכה וכיו"צ לכסיון וכן תרגס צצני אהרן, ואולי עשה כן כי לא רלה להוסיף צו צוקמין אלא כססוא כעשה כוללות התורה צקממכיו, אבל דעת רז"ל שהיה קטרת של קדש והוא הנכון, כך פירס הרמזין ז"ל:

(ז) רב לכם בני לוי, מה שנתן לכם, ומפרט והולך אחר כך המעט מכם כי הצדיל

אלהי ישראל אחכם, ודע שלא חמלא צכל הפרטה הזו סיוזכיר משה צכל דצניו רק הסס המיוחד הצל צכאן לפי שהזכיר צני לוי הולרך להזכיר אלהי ישראל כדי לרמוז על מדתם: (ח) שמעו נא בני לוי, הדבור הזה כלפי מעכות הלויים והדבור סלמעלה מזה היה לקרח ועדתו כלפי מעכות הזכורות:

(ט) המעט מכם, דבר מועט הוא אללכם כסאחס מהעסקין צעצודה מסכן ה', ולעמוד לפני העדה לשרתם, צהצאת קרצכותם: (י) לכן אתה וכל עדתך הנועדים, כלוי מזה סאחס כועדים על ה' אחס כועדים כלוי לא עסיתם זעד עליכו כי אס על ה' עסיתם כענין סכחוצ (תהלים צ') ורוזנים כוסדו יחד וגו', וכענין סכי (במדבר כ"ו) צהלוחס על ה', ואהרן מה הוא, מה עושה לכם ומה פשעו אללכם סאחס מערערים על כהונתו: (יב) ויאמרו לא נעלה, היה אהל מועד צמקוס גצוה וכן אחר למטה העלו מקציצ: (יג) המעט כי העליחנו, כנגד מה שהתחיל להן משה המעט מכם כי הצדיל אחרו סס המעט כי העליחנו כלומר הדבר קל הוא שהעליחנו מארץ זבת חלב ודבש היא מלרים והצא משה לארץ כנען הוא עולה כי היא צדרומה של ארץ ישראל, כי השתרר עלינו גם השתרר, כלוי העליחנו מולרים סתסחרר עליכו גם סררות רצות, או כלאחר סכפל הסררת להצין מזה סררת המלכות למשה וסררת הסכוכה לאהרן וסאר הסררות והמעלות של צני לוי וצני קהת גם נסיאות אלילפן צן עזיאל כלן ככללות צמלות גם שהוא לרצות: (יד) אף לא אל ארץ זבת חלב ודבש הביאותנו, יאמר אחס הולאחנו ממקוס טוב ואלו הביאותנו אל מקוס טוב כמותו ונתת לנו סדה וכרס כאשר היה לנו צמלדים וחצקס להסחרר עליכו היינו סובלים אומך רק הולאחנו מסדותינו וכרמיו וכל הביאותנו אל מקוס כמותו ואס כן למה הסחרר: העיני האנשים ההם תנקר, אלו העכשת אוחנו צכקור עיכיס לא כעלה וצאחרו האכסיס ההם ככה כי היה ראוי לומר סעיכינו.

ויש ספירס התרלה לנקר עיכי האכסיס ההם שלא יראה וזכור האכסיס ההם על היולאים ומלרים וכאלו אחר התרלה לנקר עיכיהם שלא תראה כי צודאי זה סעסית דצנ כיכר וכראה לעיכיס, והוא מסל הדיוע שאומרים צני ארס עיכי סלוכי סגורות סן לכך אינו רואה.

והנה הרשעים פיהם הכסילים צחלה וצקוף. חלח דצריהם סכלות שהחילו לומר לא כעלה, גם צקוף דצריהם סיימו לא כעלה: ובסדרש העיני האכסים ההם חנקר לא כעלה לא כלך לא כזא אין כתיב כאן אלא לא כעלה פי כסיל מחמה לו פתחו פיהם לפורענות לומר שהם מחים צירידה ולא בעליה כסם שאמרו כך מחו: (טו) אל חפן אל מנחם. ידוע כי העולה והמנחה נוחת אריכות אף על הרשעים וע"כ החפלה שלא יחריך להם אלא סיעניסם מיד, ורש"י ז"ל פירש אל חפן אל מנחם הקטרת שהם מקריבים לפניך וחר אל חפן אליה, כראה שדעתו כי מנחם לדחן ואצירם יחזור. וכן דעת הרמב"ן ז"ל. ואם כן יש לשאול למה יחפלה משה עליהם לצדס כי הם לא היו עקר ועוד שלא ידע להם זכות שהעמוד להם שיתירא ממנו ועוד שהיה לו להחפלה על כללם להעניסם בעונם שיה על ראש כלם יחול ולמה יפרוע צחלתו אה אלו בצד, ע"כ כראה לי לומר כי מנחם יחזור לכשיאים על הקרבן שהקריבו צחכת המזבח כל אחד מהם קערה ומזרק שניהם מלאים סלה צלולה צמון למנחה וזה עש מנחם, ומשה לא חפף שיחפלה על דחן ואצירם שלא היו עקר ולא נודע להם זכות, ועוד כי משה שאמרו לא כעלה ידע צהם כי פיהם הכסילים והיו אצודים בעיניו אך החפלה על הנשיאים שהיו עקר החמסים ומחמים ומכללם ואירע להם זכות גדול ציום החנוכה הילרך להחפלה שלא העמוד להם זכות אחו קרבן ושיכלו בעונסם ואחר שהחפלה על הנשיאים צבעול זכום חזר והחכלל על דצרי דחן ואצירם לא חמור אחד מהם כשחתי, שהוא חסונה על מה שאמרו כי חשחרר עלינו גם חשחרר, ודעת רז"ל שהחפלה משה שלא יחקבל חלקם צחמירי לצור סכל אחד ואחד מישראל יש לו חלק צהם ע"י השקלים: לא חמור אחד מהם נשאתי. מכהג המוסלים צעם חנוגים עליהם סררות שיסתמסו צאכסים צצהם גם צצהות שלהם כפי מה שיבערכו למלחמה, וע"כ משה ידצר צחפלה ויחכלל כי מעולם לא החנהג צסררה זו על ישראל שיסתמס צחמור אחד משלהם לסום עליו משא אף כי צאכסים ואיך הם אומרים שאני משחרר עליהם, וכ"מ צסמואל הנציח ע"ה סהחכלל צזחת ואמר (סמואל א') הכני ענו

צי כגד ה' וכגד משיחו את שור מי לקחתי וחמור מי לקחתי ואת מי עסקתי את מי רלוחי ומיד מי לקחתי כופר וגו': (יע) ויקהל עליהם קרח. הזכורות הסכימו עמו צענה שהיה משה פוסלן גם סצט לוי צענה סלוהו משה שהיה כחוכים לאהרן ולצניו, ושאר סצעי ישראל למה הסכימו עמו שאומר ויקהל עליהם קרח את כל העדה דרז"ל שהיה קרח אומר לסן ראו מה עשה לכם צן עמרם רלוצן צכור ישראל והוא הקדים כחשון צן עמינדצ לסאר הסצעים צחככת המזבח וזהו הסנה סנטפלו עמו הכל וזהו ויקהל עליהם קרח את כל העדה. צא וראה כמה גדול כח היחיד החוטא וכמה גדול כח לשה"ר: (כח) הברלו מתוך הערה הזאת. הם עדת קרח שהרי משה ואהרן היו עמהם פחה אהל מועד ומשה חפצ כי העדה הזאת אל כל ישראל אומר ולפיכך הסיצ לו האיש אחד יחטא ועל כל העדה הקלוף, והקצ"ה פירש לו מיד כי העדה סנחמר על עדת קרח הוא וזה העלו מקציצ לומסן קרח, וא"כ העלו הוא פ"י הצדלו, ומה שהולרך לומר הצדלו והקצ"ה יש צידו להמית ולהחיות ולא היה לריך הצדל אללו שהרי יכול הוא להמית את הרצים ולהליל את היחיד צחוכס וכמו שארז"ל שנים וגי' היו מחכסין בעליה א' הסכים מחים והאחלעי כלול וכענין סבי (תהלים ל"ח) יפול מלרך אלף ורצנה מימיכך אליך לא יגם וא"כ מה לורך לומר הצדלו, אלא כדי שלא ידצק צהם האויר סרע סצמכת הדצר כענין האמור צאשחו סל לוט (צרחסית י"ט) ותצט אסתו מואחריו ותהי כליצ מלח, או מטעם שארז"ל כסמדתה סדין מחומה אינו מצחין צין לדיק לרשע, או אפסר לומר שאמר כן לכצוד הלדיקים שהקצ"ה לא יסלח ידו צהם צעוד שהלדיקים ציניהם: (כצ) ויסלו על פניהם. להחפלה ומכאן לנפילת אפים צחפלה: ודע כי ענין נפילת אפים צחפלה יש צו סלס כוונות, האחד למורא הסכינה, והשנייה להראות לער והכנעה, והשלישית להראות אסירה מוסיו וצעול סרגסותיו, האחת למורא הסכינה כדי שיחלצס צזה צוסת ולכיעות כי כקוי הפנים מדרכי הענות והצוסת, ולפי סכוונת המחפלה סחשכינה כנגדו וכענין סבי (תהלים ע"ז) סויתי ה' לנגדי תמיד לכך חקנו צחכסיי החפלה כקוי הפנים, וסכל ליראת ה' יחצרך כסנין סכחוצ צמשה (סמות ג') ויסחר

ויסתר משה פניו כי ירא מהצניע אל האלהים, והלשון הזה של כפילת אפים הזכירוהו רז"ל גם בחיות הקדש וכך דרשו רז"ל מיות הקדש כופלות על פניהן כדי שלא ילילו בפני השכינה כענין שבי (יחזקאל א') והחיות רלוא וסוב כלוי שאינן רשאות להחעכב באותה מדולה ולהליץ למעלה מן הרקיע הנסוי על ראשם מפני אימת השכינה לכך הזכיר מיד וסוב כלומר שמהירות להסיב ראשיהם מתחת הרקיע וזהו (סס) כמראה הצוק ולא אמר כמראה צוק לפי שהצוק הוא משחלה למטה והצוק עולה ויורד, ולשון צוק מלשון זיקות ודרז"ל כמראה הצוק כזה שצוק גמא זכירה כי כשהוא מפסיק פקולת של זיתים זכירה מיד עולה השלשנה זכצסן והלהב עולה ויורד וזהו ענין רלוא וסוב: ודעה יונתן ברלוא וסוב ענין אחד והוא שחרגם וצרי"תח חזון ומקפן יה עלמא ותיבן צריא מרא וקצילין כחיו צוקא, כוונתו לומר כי בפליחותן מקיפות את העולם לארבע רוחות שהרי יש לכל חיה ארבעה פנים לכל רוח ורוח ואח"כ שנות חיה אחת זהשלים שליחותן, כי כן חמלא במרכבה השכינה היא החיה אשר ראיתי וגוי, וכן הוכיחו רז"ל כוון הרגלים שגם הוא מטכסיי החפלה מפסוק (סס א') ורגליהם רגל ישרה האמור בחיות הקדש, השכינה להראות לער והכנעה והוא כי הנופל על פניו מלטער ונכנע וההכנעה מעקרי ההסובה ואז הפלתו מקובלת והקציה חושט על לערו וממלא שאלתו, וכן ארז"ל על הלדיק המלטער חלש דעתיה ואחא מערא חכסיף ואחא מערא, ודומה לזה אמרו בצבא מליעא שלהי פרק הזהב דבייתו דרי אליעזר אחתיה דרצן גמליאל הוי כוי מההוא עובדא ואילך לא הוה שצקא ליה לרבי אליעזר למכפל אפיה בתחוכא, והענין כדי שלא ילטער ומחוך הלער וההכנעה והעלצון יעניט את רצן גמליאל אחיה שהיה ראש ישיבה וסצרכוהו בעלתו והא למדת שלא היחה מחיראת הגזרת הזאת שיעניטנו בהפלתו אלא מחוך כפילת אפים וסס גומר המעשה שמהוך כפילת אפים העניטו שהיא לא כזמרה ציוס אחד שהיתה סצורה זו שהיה ראש חדש ולא חסעה לסמרו באותו יום ואז נפל על פניו וסמעה קל ספורי צי רצן גמליאל אחיה ואמרה ליה קעלתי לאחי, השלישית להראות חסירה חוסיו ובעול הרגשותיו והוא כי הנופל על

פניו נכסה עיניו וקוחס פיו והוא מטכסי בתחשבתו שאינו רואה כזקו ותועלתו ואינו יודע דרכו ועניניו ואין צידו להפיק רלונו אם אין הקציה מטכסי על ידו וכענין סכתוב (ירמיה י') כי לא לאדם דרכו וכאלו הרגשותיו בעלות ואסורות ענולוא חפלו ועיניו וספתיו מסוחמין. לא יוכל לראות ולדבר כי אם בהפקה רלון הש"י, וזה דוגמת מה שמתכסי עם לבו צכוון רגליו בהפלה כאלו רגליו כבולים אין חפלו חלוי בעלמו, והנה האומות מראים הכונה הזאת צכוון הידים צצקסה תחוכוים והן עלמן אינן יודעין למה הורגלו צכך והעעס צזה הוא להראות בעול כח עלמו כאלו ידיו אסורות והוא מוסר אותו למי שמתחנן אליו, ולפי שחכועה הרגלים גדולה מחכועת הידים לקרב תיעלתו ולדחות כזקו לכך כהגבו צכוון הרגליים ולא הידים, ובשם רבינו האי גאון ז"ל כי מן הראוי לאדם ליפול על פניו צלד סעאל ונתן טעם צזה כדי לשעצד כפילת אפים היר הרומזת חירות צליל הפסקה, והנה החפלה שהחפלל משה כפילת אפים זשי"א (בעדבר כ"ז) אל אלהי הרומות לכל צטר וענינו אל תקיף סמוכל לכלותם כרגע אבל אתה אלהי הרומות והרומות צידך הן ואתה יודע מי אשר חטא לך ומי אשר זכה לבו ועהר מחטאתו ואין מדרך כמדת צ"ו מלך צ"ו אם קרחה עליו מקלת מדינה כפרע מכלן לפי שאינו יודע מי הוא החוטא אבל אחס צוחן לצות וכליות, האיש אחד יחטא הוא קרח ועדתו שהקהיל על משה ועל אהרן כל העדה, ועל כל העדה תקליף הוא ועדתו החטיאוס וחטא הרצים חלוי צהס, והחפלה הזאת למשה ואהרן כפילת אפים היחה קלרה וכן משה כשהחפלל על מרים קלר הפלתו ואמר אל כח רפא כח לה ושס ספר סצחו של צורא באמרו אל והחפלל צלשון תחוכוים באמרו כח, ובכאן האריכו יותר וספר צסצחו, וכמו שארז"ל לעולם יספר אדם צסצחו של הקציה ואח"כ ישאל לרבינו, וע"כ תקנו בהפלה אצות וגצרות וקדושת השס ואח"כ צרכות חמלעיות שהן שאלת לרכים, ונראה לי שיאמר הכי אל אלהי הרומות שהוא אלהי המלאכים שהן רומות, וכענין שבי (דניאל צ') להן אלהין די מדרהון עם צשרא לא איתוהי, והוא ג"כ אלהים לכל צטר והכונה אדון העליוכים והתחוכוים אתה וראוי לך שחטפוע מטפוע לרק האיש אחד יחטא

יחטא ועל כל העדה תקלוק. עוד נראה לי לפרט כי קראוהו משה ואהרן אלהי הרוחות כעם שקראוהו האבות אלהי השמים ואלהי הארץ והכונה שהוא האלמים המושל בארבע רוחות העולם כלסון הכי (סמות ח') חכי ה' בקרב הארץ כי הוא יתעלה כמלך אשר היכלו באמלע המדינה משגיח על ארבע רוחותיה, ולפי שהאבות קלסוהו באלהי השמים ואלהי הארץ שהן שתי קלוות מעלה ומטה רלה משה לקלסו בארבע רוחות העולם כדי להטלים השנה בשש קלוות כי הוא יתעלה שולט על כלו ואין לו מונע ומי יאמר לו מה תעשה: (כד) העלו מסביב למשכן קרח רהן ואבירם. היה ראוי שיזכיר עמם און בן פלח כי בן, הזכיר בראש הפרשה בכלל הנכנסים במחלוקת שנחלקו על משה ועל אהרן, אבל רז"ל דרשו שהזר צו ונכסלק מן המחלוקת, וכך אמרו במדרש און בן פלח אשתו הלילתו אמרה לו מה אכפת לך אי משה כהנא רבא את תלמידא אי קרח כהנא רבא את תלמידא, ועליה כאמר (משלי י"ד) חכמות נסים בנתה ביתה זו אשתו של און, ואולת צידיה תהרסנה זו אשתו של קרח שהיא פתחו ובעלחה צא כנגד משה והיתה סנת כל המחלוקת ורבים חללים הפילה: (כה) וילכו אחריו זקני ישראל הם שבעים זקנים: (כו) ואל חנעו בכל אשר להם שאם יצאו להליל ממונס ירדו שאלו כמותם, ומ"ש ילאו כלבים אמרו במדרש היו מחרפין ומגדפין כאמר כאן יליחה והלכה וכאמר בגלית יליחה והלכה שכא' (ס"א י"ז) וילא איש הציבים וגו' ויגש הפלסתי השכם והערצ ויתלב ארבעים יום, מה יליחה והלכה ההם בגדופין אף כאן בגדופין לכך פתח משה בזאת תדעון וגו' אם כמות כל האדם וגו': (כה) בזאת תדעון כי הי שלחני לעשות את כל המעשים האלה, להחליף הזכורות בלויים לפי שהזכורות נפקלו בעון העגל כענין שכתוב (סמות ל"ב) ויעלו עולות ויגישו שלמים והמקריבים ההם היו זכורות ובני לוי שהיו מוקין מאותו עון ושהרגו עובדי העגל כהקדשו תחת הזכורות וכבחרו לעבודת ה' וכל מי שלא היה מאמין בצחירת הלויים וחלופיהן תחת הזכורות היה מעיד על עלמו שלא נשלים עון העגל אלל הש"י והנתה זה עון פלילי וסחירת הכתובים: (כז) אם כמות כל האדם, משלו רבותינו ז"ל למה

הדבר דומה לטוטצין צחו של מלך שסיו עדותיה צידו עמד אחד מהמסובין וקלל את הטוטצין אמר לא היו צחולים לצחו של מלך עמד הטוטצין לפני המלך וא"ל אם לא תעשה לי נקמה מזה אף חכי אמר צודאי לא נעלמו צחולים לצחו של מלך אמר המלך מועצ להרוג את זה ואל יוליא הכאמון שם רע על צחי, כך אמר משה אם ימותו על נטותיהם כדרך שכל בני אדם ממים והכופאים מנקרין אוחן ככל החולים אף חכי כופר ואומר לא הי שלחני אלל חכי עשיתי הכל מדעתי וצדין קרח חולק עלי, וכן אמר מיכיהו (מלכים א' צ') אם טוב חסוד צטלוס אף חכי אמר לא דצר הי צי, וכן אמר אליהו (שם י"ח) היום יודע כי אחת אלהים צישראל וחכי עצדך וצדצדך עשייתי וגו' עכני הי עכני וידעו העם הזה כי אחת הי האלהים ואחת הקנה את לצם אחורנית, כלו' ואם אין אחת עיכה אחי, אמר שאתה הקנות את לצם ודצר ידוע הוא שהמחלוקת הזה היה קנה בעול התורה כלת שזה חולק עליו היום בענין אחד וזה חולק עליו למחר בענין אחר וכן מענין לענין עד שיצוא לכפור צעקר ולומר אין תורה מן השמים אלל שהכל צדא משה מלבו וע"כ היה עוכסם חמור ולפי שהם צאו כנגד התורה שהיא קיום השמים והארץ כענין שכי (ירמיה ל"ג) אם לא צריתי יומם ולילה וגו' כעכשו צעוכס חמור מן השמים ומן הארץ, מן הארץ בצליעה ומן השמים בצטרפה, והנה זה אחת ככון לפי הפשט כי ראוי היו לעוכס גדול וחמור בזה והם גרמו לעלמן לפי שהמורד צדצרי משה כמורד צטכיקה: אבל יש לשאל ולתמות הימה גדול בענין פרשה זאת על שני דברים, האחד משה שהיה רועה כאמון שהתפלל על ישראל כמה פעמים על כמה עבירות שעשו כענין מעשה העגל וחטא המרגלים וזולתם איך לא התפלל עליהם בכאן ואיך לא היה מחזירן למועצ והרי התשובה עולה על הכל ואין לך עבירה בכל התורה כלה חמורה שצחמורות שלא תהא לה תקנה בתשובה והלא ימינו פסועס לקבל שנים ואפילו אל המורדים והפושעים צו ואם היו מסופקים צדצרי משה והיתה מחשבתם צו שהיה מחלק מכו"י המעלות והשררות כרלוכו ולא מאת ה' יתעלה היתה לו היה אפשר למשה לתת להם אות שיאמינו צדצריו כי פקחים וחכמים גדולים היו ומחוד האות

האות

האות שהוא היה מתברר אללם כי אהרן הוא
 נקדוש הנבחר למעלה הכהונה והיה שיאמינו
 בשאר מכוני המעלות שהכל כאמר לו מפי
 הגבורה ואין מעשה צודא אותה מלצו, ועוד אם
 חטאו ומרדו זה' וצמטה עזרו והם המסבבים
 לעלמן כל העונש הזה מה חטאו הקטנים
 המוטלים בעריסה שהיו בכלל העונש הזה כענין
 שבי כסיהם ונכיהם ועפס והטף מתי חטאו
 והפס לדיק לא יעשה עולה: ואמנם אם בקטנו
 להלום פרסה זו צורך הפסעו יקשה עלינו כל
 זאת אבל איא להולמה כי אם צורך הקבלה
 הכאמנה, והכני רומז רמזים שמענה ואהה דע
 לך, חמלא צדור הפלגה (צראשית י"א) הנה
 נבנה לנו עיר ומגדל וראשו צממים ונעשה
 לנו בם, וכי זהם וזה החלם לעשות, וחמלא
 צאנסי קדום (סס י"ח) ואנסי העיר אנסי
 קדום נסנו על הצית, ובאר הכחוצ-כי אנסי
 העיר והמגדל הם אנסי קדום, ואמר עליהם
 (סס י"ט) ואה האנסיים אשר פחה הצית הכו
 צקנורים, וחמלא צאנסי קדום ואנסי העיר,
 ובפרסה זו בעדת קרח ויקימו לפני מעשה והיה
 ראוי לומר על מעשה אבל רמז כי היו לפני
 מעשה ומפני זה קראם אנסי סס, ות"א ויקח
 ואחפליג רמז על דור הפלגה, והזכיר בכלן
 צענפס העיני האנסיים שהם הנקר כמי שמתמיד
 חזרו צמכה שכבר צאה לו, ומשל למה"ד
 לאז רחמן שהיה לו זן כסיל ואינו כוהג
 כסורה צחלה גער זו, שניה מכהו ומיסרו,
 שלישיה מתיאש ממנו ומסלחו ציד פסעו, כן
 דור הפלגה שבי זהם וזה החלם לעשות מה
 עשה הפילם ואנסי קדום הכס צקנורים ועדת
 קרח כאצרו מן העולם כי היו ראויין שיעקרו
 מן העולם, והנה כוונת הפ"י שהוא עושה
 חסד לאלפים היחה צעלה זהם ועל קוד הענין
 הזה אמר (קהלת ח') עוצים השנים מן האחר,
 והזכיר אחריו- והחוע המעולם שהוא הפעם
 השלישיה, ומת"ש לא צמחה ינחק אהה למד
 כי לפעמים ינחק אפי' בשלישיה אבל רחוק
 הוא ואינו דבר מלוי ולכך אמר לא צמחה
 ינחק, ובספר הצפיר מלינו צפירוס אמר רבי
 עקיבא מאי דכתיב (קהלת א') דור הולך ודור
 צא שכבר צא, מלמה"ד לולך שהיו לו ענדים
 והלציטן צגדי מטי ורקמה כפי יכלתו קלקלו
 הסורה השליכן ודוחפן מעליו והפטיטן-והלכו
 להם, לקח הצגדים ורחלם היעצ עד שלא

כשאר זהם סוס סיג והניחן אללו מומנים
 וקנה ענדים אחרים, והלציטן הצגדים שהם
 והוא לא ידע אם הם עוצים אוחן ענדים אם
 לאו והרי זכו צגנדים שכבר צאו לעולם ולצסוס
 אחרים לפכיהם ע"כ: ומעתה תחצאר לך הפרסה
 צאר היעצ ונכחלקה הקושיא לגמרי ממה שלא
 החפלל, מעשה עליהם וממה שחל העונש גם
 צטף והצן זה, ואולי כי לזה רמזו רז"ל שאמרו
 צמרש (חללים מ"ו) למחלה לצני קרח על
 עלמות סיר, כך אמרו צני קרח מעולמין הן
 הדברים שראינו ואין אנו יודעין מה ראינו,
 ובסדרש אמר רבי צרכיה צא וראה כמה קשה
 המחלוקת שהרי צית דין של מעשה אין
 עונשין עד שיציא שתי שערות והוא זן שלם
 עשרה שנה ויום אחד וצית דין של מעלה
 עד עשרים שנה וכאן אצרו אף יונקי שדים
 שנאי וחבלע אותם, ואה צתיהם ואה כל האדם
 אשר לקרח וירדו הם וכל אשר להם חיים
 שאולה, ומלת אותם חוזרת לרהן ואצירם
 שהזכיר למעלה ונסייהם ונכיהם ועפס שהיו
 כלם כלצים גדולים וקטנים צאותו מעמד:
 (ב) ואם בריאה יברא ה', הזכיר לשון צריאה
 שהוא לשון תורה על מליאות יש מאין,
 וצא להורות כי היה הפלא צנכ הגדול הזה
 כפלא מדוס העולם, וכראה כי היה הכי ראוי
 לומר-ואם צריאה יצרא אלהים כלסון צראשית
 צרא אלהים כי זאת צקש מעשה שמהיה מדה
 הדין מתוחה כנגדם כעין שנאי ופלתה האדמה
 אה פיה וצלעה אותם וגו', ומה שהזכיר הסס
 המיוחד, כה משפטו של מעשה צכל התורה שלא
 יזכיר צדצרו כי אם הסס המיוחד והענין
 מפני שאין צצליאותו וצלימותו אלא צסס המיוחד,
 וכן הזכיר למעלה צזאה חדעון כי ה' שלחני
 כי מהמדה הנקראה זאת יודע היום כי הוא
 שליח הסס המיוחד ומפני שחמאת החועאים
 האלה כצדה מאד והעמיקו שחמו צעקרי התורה
 לעקור הסיקודות כמעמיק ומקלן שרש האילן
 ויהיו צאים כנגד כצואתו של מעשה המתכצא
 צסס המיוחד, ואמר ואם צריאה יצרא ה' כלוי
 ואם צריאה חדשה ופלא מפורסם עמיד ה'
 יצרך לצרוא כגד כל יצראל צאחד מן הזמנים
 כמו שהצטייחני צסיני (סנוות ל"ד) כגד כל
 עמד אעשה כפלאות אשר לא כצראו יצרא ה'
 עתה כי עתה הגיעה השעה ועת לעשות לה'
 הפרו תורתו שאין ראוי שחעטה סנקמה ע"י

מלאך

מלאך כי אם ע"י השם המיוחד, וכענין שכי
 צמחה זכורות (סס י"ג) ועזר ה' לנגוף את
 מלכיה ודרז"ל צמחה היתה לה ע"י מלאך ולא
 ע"י סרף ולא ע"י שליח אלא הקציה בעלמו
 ובכבודו, ואח"כ אמר וידעתם הזכיר לסון
 ידיעה צתחלה דבריו וצקוף דבריו כי עם
 ישראל ידבר בדבריו אלה, וידוע כי כסם
 סאילו לא נסתלחו ישראל צמחה זכורות הים
 חלול השם בדבר וכמו שצארהי סס צמקומו,
 כך אילו לא אירע זה העונש בקרה ועדתו
 נפלה עטרת החורה ויהי סס שמים מתחלל:
 (לא-לב) וחבקע הארמה אשר חתיהם ותפתח
 הארץ את פיה וחבלע אותם. כחצ
 הרמזין מה שהולך לומר ותפתח הארץ את
 שהזכיר וחבקע הארמה, שלא האמר כי בקיעת
 הארמה היתה בעצמו של עולם ומנהגו שהרי
 יש מדינות כצקעות מפני הרעש הנקרא ערימוטי'
 והיה הענין בעצמו בנור א"ן בזה נס כלל
 לפיכך צא להשמיענו אח"כ ותפתח הארץ את
 פיה לצאר שהיה נס גדול וענין כמוהו לא
 היה מעולם שפתחה את פיה ובלעה אותם
 ואח"כ נחבקה המקום, ז"ש וחבס עליהם הארץ
 וא"ן זה ענין טבעי כי בצקיעת הארמה צקלה
 מדינות זכורה שבעולם אחר שהמקום הוא
 מתבקע הוא כשאר פתוח אצל זכאן אחר
 הצקיעת הזכיר שפתחה הארץ את פיה וחבלע
 אותם וחזרה לכקות עליהם וזה היה נס גדול
 מן הנסים המפורסמים, ומפני זה הזכיר הכי
 לסון צריחה ואם צריחה יצרה ה' שהוא לסון
 המלא יש מאין וסענין המחודש הזה היה פלא
 עלום וחדוש גדול כחדוש המלא יש מאין, ע"כ:
 ואח כל האדם אשר לקרה. אלו בני ציתו וכל
 הקרים אל נשמעו גם בניו בכלל שכלעו
 צארץ אצל לא מחו, הוא שכי וצני קרה לא
 מחו, ודרז"ל מקום נחצלה להם בגיהנם ויסבו
 עליו, והיה יכול לומר ואת כל האנשים כמו
 שהזכיר למעלה כי אלו האנשים האלה אצל
 הזכיר כל הנבלעים צמם אדם על טום עונשם
 שכלעו צארתם: ואח כל הרבוש. הגיד הכחוצ
 כי כלעו הגופות והצח"ים והמחון כי העונש
 הזה הגדול חל על הכל, ודרז"ל אפילו מחו
 שאולה, שלהם ציד אחר מ"ישראל היתה מתגלגלה
 ויורדה וכלעו צקרקע, ומ"ש אשר לקרה ולא
 הזכיר בליעת קרה עלמו בפירוט, א"ן לריך כי
 מאחר שדהן ואזירס עם בני ציתם נכסיהם

ובניהם ועפס גם בני ציתו של קרה כלם
 כלעו בעון קרה אף כי הוא בעלמו שהיה
 לאם המעשה ושרש המחלוקת ואע"פ שלא צאר
 זכאן הנה צמק"א מליכו כחוצ מפורט (צמדבר
 כ"ז) וחבלע אותם ואת קרה, וכבר מליכו
 כיוצ"ו (סמות ט"ו) מרכבות פרעה וחילו ירה
 צים ולא צאר הכי טביעת פרעה אצל מק"ו
 יחצאר הדבר, ואע"פ שסחם הכחוצ ולא צאר
 טביעתו צא דהמע"ה וצאר הענין, הוא שאמר
 (תהלים קל"ו) ונער פרעה וחילו צים סוף,
 ודעת רז"ל שהיה קרה כלעו וכסרף כי לפי
 שהיה קנה המחלוקת נעשו צו סני דיכין, וזה
 מ"ש (צמדבר כ"ו) וחבלע אותם ואת קרה
 צמות העדה זאכול האש למדך הכי כי קרה
 כלעו גם היה זאכול האש כי זאכול האש
 נמשך אל קרה, ומס שלא הזכירו כאן בפירוט
 עם סרפת החמשים ומאח"ם מק"ו יודע הענין
 כי כיון שכלם מקריצי הקערת וכל אחד ואחד
 נחחסו צידו ב"כ נסרף עמם ואע"פ שלא
 הזכיר זה א"ן לורך כי א"ן עונש כולם רק
 בצצילו או כאמר לפי שכל האהין רצויין כי
 צאמרו ותחלל את החמשים ומאח"ם א"ש צא
 לרצות קרה: (לב) וירדו הם ובל אשר להם
 חיים שאולה, ירדו למדור אחרון של גיהנם כי
 שצעה מדורין יש לה לגיהנם, ושאלו הוא
 המדור החחסון, וכ"כ (תהלים ה') יסובו רשעים
 לשאולה כל גוים שכחי אלהים, ודרז"ל לדיוטא
 החחסונה שצשאלו, ומ"ש יסובו ולא אמר ירדו
 ירמוז לחוקף היסורין שא"ן להם קץ אחר שהם
 כאכלים זאשה של גיהנם חוזרים ומתחדשים
 כצתחלה כדי שיהיו עוד למאכולת אש, וכן
 חוזרים חלילה לדורי דורות, וז"ל יסובו:
 וראיתי צמדקם סדונו של עולם שאלו מדור
 שציעי הוא חליו אש וחליו צרד והרשעים
 קופלים סס מאש לצרד ומצרד לאש ומלאך
 של גיהנם עורד אותם כרועה המכרד את לאכו
 מהר לבצעה ומגצעה להר שכל' (תהלים מ"ט)
 כלאן לשאלו שחו מוח ירעס, ע"כ:
 ויאברו מתוך הקהל. נכאן שהצאים כנגד החורה
 ורולים לעקור יסודותיה א"ן להם חלק
 לעוה"צ וז"ש מתוך הקהל כי כל קהל ישראל
 יש להם חלק לעוה"צ ואלו אצדו חלקם מתוך
 קהל ישראל, וכן דרז"ל צפרק חלק א"ר עקיבא
 וחבס עליהם הארץ בעולם הזה ויאצדו מתוך
 הקהל לעוה"צ: ויראה לי כי ע"כ הזכיר לסון
 הקהל

הקהל שהיה ראוי לומר ויאצדו מחוך ישראל
 חבל הוא כלסון הכחוש (במדבר י"ט) ונכרתה
 הכפס שהיא מחוך הקהל, ואל תחמה ותאמר
 למת יהיו נענשים ונטרדים מן העוה"צ כיון
 שנענשו בעונם חמור וקצלו ד"כס בעוה"צ ואלא
 מליכו בעבן שאל יהושע (יהושע ז') יעכרך
 ה' היום הזה ודרז"ל היום הזה אהה עבור
 ואי אהה עבור לעוה"צ, הנה אלו רשעים
 העמיקו שחתו יותר והיו ראויין לעונם חמור
 והוא אצדן הגוף מן העוה"צ גם הכפס מן
 העוה"צ, ואע"פ שלא זכו להיות להם חלק
 לעוה"צ והוא עולם הנשמות שלאחר המיתה מיד
 צאים הם לתה"מ שכן דרז"ל לעת"ל חוזרים
 שכל' (ס"א ז') ה' ממת ומתה תוריד שאל
 ויעל: (לד) נסו לקולם. כראה מזה כי כמו
 שהיו יורדים וכבלעים בארץ היו לועקים על
 כפסם אולי היו אומרים משה אמת ותורתו
 אמת כמו שהזכירו רז"ל במעשה דההוא עייעא
 אמר רבה בר רב אבה אמר רבא הוה אזלינא
 באורחא אמר לי ההוא עייעא חא אחוי לך
 בליעי דקרת חזא חרי בזעי דהוה כפיק קוטר
 מנייהו שקל בצבא דעמרא אחשייה מילא ואותציה
 צריש רומחא החס ואחריק אמר לו אליה מאי
 שמתה ושמעו דהוה אמרי הכי משה אמת ותורתו
 אמת והם צדאין, וידוע כי כן משפט הרשעים
 בגיהנם ללעוק מחוך היסורים ולהלדיק עליהם
 חא הדין וע"כ כקרא גיהנם גי המין זו:
 (לה) ואש יצאה מאת ה'. מרותיו של הקצ"ה
 מכ"מ, קרח צקס מעלה רמה שאינה
 ראויה לו וזא כזה כנגד ה' יתנרך לפיכך
 כדון צירידה הוא והנכבמים עמו וכענין שדרז"ל
 (במדבר כ"א) ומצמות הגיא כן ענינו של קרח
 חז לכל המחנאים המצקסים ליעול שררה שלא
 כדון, גם כהן בעונם השרפה היחה מכ"מ, כי
 חמשים ומאתים אלו שהיו צבורות צאו להקריב
 קטרה ע"ג האש ומחחותיהן צידיהן ועל כן
 נדונו באש, ועליהם אמר דהמע"ה (תהלים
 ק"ו) ותבער אש בעדהם להצה חלהט רשעים:
 י"ז (ג) את מחות החטאים האלה בנפשותם,
 הוסיף בנפשותם לענין שרמותי לך
 למעלה: (ה) ולא יהיה כקרח וכעדתו. מכאן
 הוכיחו רז"ל כל המחזיק במחלוקת עובר בלאו,
 ובאור הכי ולא יהיה כקרח וכעדתו מן הנבלעים
 והנשרפים רק שילקה בלרעה, זהו כאשר דבר
 ה' ציד משה לו רמו על החולקים על הכהונה

סלוקין בלרעה כסם שלקה עשה בלרעה צידו
 דכי (סמות ד') ויאמר ה' לו עוד הצא נא
 ירך צחיקך: (ו) וילונו כל עדת בני ישראל.
 אחר שנעשו בהם שני דיכין בליעה ושרפה מה
 כשאר להם להחלונן שלא יאמינו בענין חמוכה
 שלמה. אבל הרמזין ז"ל כתב הכוון לפרש כי
 אחר השרפה היו מאמינים בכהונה אחרן סכבר
 ילא אש תלפני ה' ותאכל קרבנותיו חבל היו
 ישראל חטלים שהיו הזכורות משרתי המעבן
 צתקום הלויים ולא ירלו בחליפין שיעשו בהן
 כי היו חטלים שהיה לכל הסצנים חלק בעבודת
 ציה ה' ועתה יחלוננו אחס המיהם חא עם
 ה' שנתת העלה הזאת שיקריצו קטרת ככהנים
 והם היו ראויין לעבודת לויס לא שהיו ככהנים
 מקריבים קטרה, וזה מעם פרח מטה אחרן
 לציה לוי ע"כ: (יא) כי יצא הקצף מלפני ה'
 החל הנגף. מלאך יש ששמו קלף עכף וכח
 כושך ממדה"ד ולכך החל הכנף ומשה היה
 מכירו ומחן תורה, והוא שדרשו בתחומא
 צפסיק (סמות ל"ב) לך רד-כיון שעשו העבל
 סגעו זו מלאכי חבלה מושה ואלו הן אף
 וחמה וקלף והשמד ומרון כיון שהזכיר ג'
 חצות כנערו מונו ג' כשאר חף וחמה זהו
 שכל' (דברים ע') כי יגורתי מפני אף והחמה
 ח"ל עמוד אהה באחת שכל' (תהלים ז') קומה
 ה' באפק ואכי באחת שכל' (סס ק"ו) לולי
 משה בחירו עמד צפרן לפניו להסיב חמתו
 מהשחית. ומה שאמר ויעמוד צין הממים וצין
 חמייס כראה לי שאלו אמר צין הממים וחמייס
 היה משמע שהיו הממים לפניו ואין חיים
 ציכיהם וחמייס לאחריו ואין מת ציכיהם ועמד
 אחרן באמלע, חבל עתה שאמר צין הממים וצין
 חמייס יורה כי היו הממים לפניו ולאחריו וכן חמייס
 לפניו ולאחריו והוא באמלע, וז"ל ויעמוד צין הממים
 וצין חמייס וזה היה כסבא ונתן הקטרת כי אז
 כעלרה המגפה מיד וכשאר ישראל כמו שאלאס,
 חי שהיה מולא צין הממים לא היה מת ומת
 שהיה צין חמייס לא היה נעקר, וכלמוד מזה
 כי מתחלה קודם צואו היה המלאך משחית
 ומחבל חא הכל ממת חא חמייס ועוקר חא
 הממים. וכן אמלע צמדש תחומא מהו החל
 ח"ר יהודה בר סימון היה המלאך כועל על
 סדר ולא היה מתיח לא מת צין חמייס ולא
 חי צין הממים חלא על סדר שכל' והנה החל
 הכנף צעם כד"א (דברים ע"ז) מחל חרעש

צקס

זקמה כסם סקולר קולר על סדר, ע"כ: (טו) וישב אהרן אל משה אל פתח אהל מועד והמנחה נעצרה. כזר העיד הכי כי מיד שבא אהרן וכתן הקטרת מיד והעלר המנפה קודם סיסוב אל פתח אהל מועד וא"כ למה הולרך פסוק זה, אלא למדך שכפפו אהרן למלאך להוליכו לפני משה פתח אהל מועד, וכן דרז"ל מלא אהרן למלאך עומד ומחבל עומד כנגדו ולא היה מניחו לחבל אלא ויעמוד צין המהים וצין המיים אחר לו אהרן משה שלחני אחר לו המלאך אהה שלוחו של ציו ואכי שלוחו של הקצ"ה א"ל אהרן הרי הקצ"ה ומשה פתח אהל מועד כלך אללם לא הסגיה המלאך עד שעלרו אהרן במתניו והוליכו לסם שנאמר ויסב אהרן אל משה פתח אהל מועד והמנפה כעלרה, איר ילחק מלמד שהוליכו פתח אהל מועד ועלרו לסם זהו פתח אהל מועד והמנפה כעלרה כשבא ליפטר מן העולם מה כתיב (סס ל"ג) צרך הי חילו ופועל ידיו חרלה, זהו הקטורה שצירו שכפף אה המלאך ועלרו במתניו להודיעך כמה הקטורה חציצה, ע"כ בתכחומא: (יח) כי משה אחד לראש בית אבותם. כלוי אעפ"י שנחלק השבט לכהנים ולויים משה אחד לראש ציה אבותם:

(כ) והיה האיש אשר אבחר בו משהו יפרח והשכתי מעלי. הכי הזה יורה כי עדיין היו מחלונכים אחר שנעשו זהם שלשה ספטים צליעה ושרפה ומנפה, וע"כ הולרך הש"י לעשות להם אוח פריחת המטה אחר שלשה הספטים האלה כי צליעת קרח וחבריו היה אוח ומופת שהקצ"ה פסל הזכורות שהרי קרח זכור היה וכמו שבארתי למעלה והשרפה למוקריצי הקטרת אוח על הכהונה שהקצ"ה צמר באהרן להיום כה"ג ולהקטיר לפניו וע"כ כשרפו מוקריצי הקטרת ויותר הוא לצדו, ועל החלונה שעשו שלא היו רולים צחליפין צא להם עונש המנפה, ועדיין היו מחלונכים אחרי המנפה שבאמר והשכתי מעלי אה חלונות וע"כ הולרך אוח פריחת המטה להורות למיחת פורענות לכל החולקים והיה לאות צרה על הלויים כי הקצ"ה צמר צלויים חמת הזכורות וזשה"כ לציה לוי למדך הכי שפריחת המטה היה אוח ומופת על הלויים, והנה כתבאר צבל האוחות האלה כי כזוחת משה אחתיה וקיימת וכשתצרו דצרי החולקים המספקים צדצרי משה האומרים עליו

כי הוא היה עושה המעשים מדעתו ואז ידעו צצירור כי הכל מלאה הס"י, ומטה אהרן צחוך מטהם שלא יאמרו לפי שהניחו ללד הסכינה פרה: (כג) והנה פרה משה אהרן לבית לוי. שהוא מטה ציה לוי, ויוצא פרה ויצין ציין ויגמול שקדים. מה שגמול שקדים ולא פרי אחר שהוא פרי מכוזר וממחר ללאה מטה לטנה יותר ממחר פירות ומפני זה נקראו שקדים חלסון שקידה כתיב (ירמיה א') כי סוקד אחי על דצרי לעשותו והפרי הזה מר ומחלחלו, וכן לסון זה של שקדים כזכר על מדה"ד לעולם ויגמול שקדים מקל שקד אחי רואה כלוי ענף עם השקדים שבו סהם מרים רמו על פורענות ועל חריכות מדה"ד המחוה צחורצן צהמ"ק ע"י כזוכדכלר שכן אחר ג"כ (סס) ס"ר נפוח אחי רואה ופניו מפני לפונה וכן כחוב מפורס (דניאל ע') ויסקד הי על הרעה, וא"כ המטה הזה שגמול שקדים מחוך סם הפרי ומחירתו ועעמו אנו למדין שכל המערער על הכהונה הקצ"ה ממחר להפרע ממנו ומותח כנגדו מרת הדין כמו שולינו צעזיהו המלך ששלח ידו להקטיר קטרת צמקום כהן וכי צו (דס"ב כ"ו) והלרעה זרחה צמלחו: (כד) ויראו ויקחו איש משהו. כי הכיר כל אחר עהם מטהו מחוך שכחצ צו אה שמו: (כז) הן גוענו. די לנו שגוענו ואצדנו והנה כל הקרב אל מסכן הי ימות וכפל הקריצה שהזכיר קריצה אחר קריצה לומר כל מי סיקרב אל האהל יותר מחברו ימות כמות הסרופים ומי יחן וחמנו לגוע, אז אחר הש"י לאהרן שמנחו כשיא על שבט לוי להזהיר שלא יכסילו הלויים אה ישראל:

ויחבן לפרש הן גוענו אצדנו כלנו אצדנו שבאר הכחוב שלשה הספטים הנעשים במחלוקת הזה הצליעה והשרפה והמנפה וכמו שבארתי כזר, ויאמר הן גוענו צשרפה אצדנו צצליעה הוא שכי ויאצדו מחוך הקהל, כלנו אצדנו צמנפה שהיו המהים צמנפה י"ד אלף ושבע מאות, וכן ה"א הא מנכא קטלת חרבא הא מנכא צלעה ארעא הא מנכא דמיתו צמותכא חרבום גוענו קטלת חרבא והוא כנוי לאש שילאה מאה הי שהיא מדה"ד, וכן חרצו של הקצ"ה היא מרת דינו כענין שנאמר (ישעיה כ"ז) יפקד הי צחרצו הקסה וגו':

י"ח (ח) חשאו את עון כהונהבם. אם לא חשמרו ככהונה העון עליכם ואהה וצניך אהך למכי

הרומח מעשר, חלה, ראשית הגז, והמחנות שהן הזרוע והלחיים והקיצה, פדיון הבן, פטר חמור, עדה אחוזה, עדה חרמין, גזל הגר:

(י) בקדש הקדשים תאכלנו. קדש הקדשים אינו מקום אכילה הקרצנות שהרי במקום הארון הוא לפניו מן הפרכת כענין שכחוצ (עמות כ"ו) והצדילה הפרכת לכם צין הקדש וצין קדש הקדשים, ואין בקדש הקדשים אכילה ושהיה שאין נכנס שם כי אם כה"ג ציה"כ, אבל צאור הכי שתאכלנו בקדושה חמורה שלא חנהג בו מנהג קדשים קלים אלא שהיה אללכם קדש קדשים, או נאמר שהזכיר קדש הקדשים על אהל מועד ונקרא קדש קדשים כנגד חלר המושכן: (יד) כל חרם בישראל לך יהיה. כל מי מישראל שיחריס סחם טוס דבר מנכסיו נאסר לו ולכל ישראל ויהא לכהנים העוזדים באותו משמרת, וצוקיא הוא אומר (ויקרא כ"ז) כעדה החרם לכהן שהיה אחזתו ואם פירש לפני יחנכו לצדק הצית, וצדרזיל צועשה קרח באשה אחת שהיתה לה רחל באחת לגוזה וצא הכהן אללה שתחן לו ראשית הגז, כשילדה צבור נטלה כהן, ראחה שהדבר כן שחטתה, צא כהן נטל המחנות, אמרה יהא צטר זה חרם נטל הכל: (טז) ומדויו סבן חרש תפדה. יחזור אל צבור אדם: (יט) בריח מלח עולם היא לפני ה'. ע"ד הפסע צריח כרוחה, כי מקום המלח נכרת, וכתיב (ירמיה י"ז) ארץ מלחה ולא חסצו. וע"ד הקבלה צריח מלח עולם היא, יאמר כי הצריח מלח עולם היא כלו' קיום הצטר, והמלח עקרו מים ובכח השמש השולט עליו נעשה מלח וא"כ יש צכח המלח מים ואש וכן הצריח כלולה ממדה"ר וממדה"ד, וזה קוד (צראשית ל"ו) צח מי זסצו, ויצאח לנו הכי כי הצריח הזאת מלח העולם היא כלו' קיום העולם כי צו יתקיים ויכרת כסם שהמלח המקום סצו נעשה הוא נכרת ולא יעלה צו טוס לוח, וכענין שכחוצ ארץ מלחה ולא חסצו וכי (דצרים כ"ט) גפרית ומלח שרפה כל ארלה וגם היא מקיימת הדבר כמליחה, והנה זה דבר והפכו האחד כלול צחצרו והפעולות משתנות אבל הענין אחד. ודע כי צצ' פרסיות אלו הקמוכות זו לזו כחצארו מוטפעי המחנות של כהן ולוי, ופרסיות אלו צא הדבור לאהרן לצדו צלשון וידבר וצלשון ויאמר, חקי המרומה ושאר המחנות

לפני אהל העדות כלו' אחס תהיו לפני המיד, ודרסו צקפרי הכהנים היו מצפנים והלויים מצחון כלו' לסמור אותם וללכת צלילות סביבותיו דרך כצוד ומעלה: (ג) ולא ימותו גם הם גם אחס. מכאן שאין הכהנים רשאין לצא בעבודת הלויים ולא הלויים צטל כהנים ואף הכהנים והלויים צעלמס מעצודה לעצודה אלא כענין סכי (צמדצר ד') איס על עצודתו וגו', וכן דרסו צקפרי אך אל כלי הקדש ואל המוצח לא יקרצו הרי אזהרה ולא ימותו הרי עוכס מכין שאין הכהנים נכנסין לחוך עצודת הלויים ולא הלויים צחוך עצודת הכהנים ת"ל גם סס, מעצודה לחצרתה מכין ת"ל גם אחס, וכצו צקס ר' יהוסע צן חכניה להניף דלחוח ואמר לו רצן יוחנן חזיר לאחוריק שאחה מן המסוררים ואין אחת מן הסוערים: (ד) ושפרו את משמרת אהל מועד. והשתתרה לגדולה ולמעלה כמו שאמרו איכו דומה פלטרין טיש עליה שומרים לפלטרין שאין עליה שומרים: (ז) עבודת מחנה אתן את כהונתכם. עצודת הכהונה שאני מטייל עליכם אינה עצודת זלזול אלא עצודת גדולה ומחנה מומי לכם לפי שהיא לכם כצוד והפארת מלצד מה שאחס ומחפרכסים צה, ומה שהזר והזר הקרב יומח כלו' הזר מהכהנים ואפי' לוי ועולת שמואל שהוא לוי הורחא טעה היתה כמעשה גדעון המנסי, וגם הפרשה סזו מורה כי צמדצר סיני היה כשהוקס המושכן וכצחרו הלויים וכפסלו הצבורות: (ח) וידבר ה' אל אהרן ואני הנה נתתי לך את משמרת תרומותי. כאן קיים לו הכהונה אחר סצאו עליה עוררין, ומלמה"ד למלך שכתן עדה לאוהצו ולא כחצ ולא חסס לו השטר וצא אחד וערער עליו א"ל המלך כל הרולה לערער יערער הכני כוחצ וחוחס לו וכאן נחצו לו כ"ד מחנות כהונה, וכן דרז"ל צפרק הזרוע כ"ד מחנות כהונה הן וכלן נחצו לאהרן ולצניו צכלל ופרע וצריח מלח כל המקיימתו כאלו קיים כלל ופרע וצריח מלח וכל העוצר עליהן כאלו עוצר על כלל ופרע וצריח מלח, ואלו הן עטר מחנות צצהמ"ק ועטר צגצולים וארצע צירושלים, עטר צמקדס, חעחת צהמה, וחעחת העוף, אשס ודאי, אשס חלוי, זצחי סלמי לצורה, לוג סמן של מלורע, שחי הלחס, לחס הפנים, סירי מחחות, מוחר העומר, ארצע צירושלים, צכור, צכורים, איל כזיר, עורות קדשים, עטר צגצולין, חרומה,

שהן צין כלן עשרים וארבע שהן לזיה אהרן
 חמורים כלסון וידבר, חקי המעשר לזיה לוי
 חמורים כלסון ויאמר, בסכנר ידעה כי מדה
 סכהן היא תורה סככהצ, ומדה הלוי תורה
 סצע"פ, וע"כ זכה לו תורה כ"ד נחכות
 כהוכה כנגד כ"ד ספרים, ותמצא ספקודי הלויס
 סכזכר זהס על פי ה' מה סלח תמלא ספקודי
 צני ישראל וזה רמז למדה סהיא תורה סצע"פ,
 ודרז"ל (סמות ל"ד) כי על פי הדצרים האלה
 כרתי אהך צרית לא כרת הקצ"ה צרית עס
 ישראל אלא צצ"ל תורה סצע"פ, ופקח עיני
 סלצ ותראה איך צאר הכי כי נחלת סכהן
 חני, ממש (צמדצר י"ח) חני חלקך ונחלתך,
 והוא מדה רחמים צמקום הזה כמו (סמות ו')
 וגס חני סמעתי, ונחלת הלוי הוא המעשר
 סהוא רמז אל העשירית, ומזה אמר (צמדצר
 י"ח) ולצני לוי סכה נחתי כל מעשר צישראל
 לנחלה, וכן תמלא לוי צן יעקב סהיה עשירי
 צצנים סחני כי (צראסית כ"ח) וכל אשר תחן
 לי עשר אעשרנו לך אפי' מצניו נתן מעשר
 להקצ"ה, והעשירי הוא קדש, וכן (דה"צ ג')
 ויצל אהרן להקדישו קדש קדשים, ודרכו סל
 רועה כסהוא מכניס לאנו לדיר ורולה לעשרן
 סמוליאן אחד אחד ומי סככנס אהרון ילא
 ראסון כך סצצעים כסהחיל למכות מצנימן
 סהוא אהרון יהיה לוי עשירי צצנים.
 וכן תמלא צפרקי דר"א פרק ל"ז לא עשה
 יעקב אלא למפרע התחיל מצנימן סצצעי
 חמו ועלה לוי קדש להי ועליו סכחוצ חומר
 העשירי יהיה קדש להי, ירד מיכאל התלאך
 וכעל חת לוי והעלהו לפני כסה"כ אומך לפניו
 רצ"ע זה גורלך וזה מעשרך פסע יד ימינו
 וצרכו סיהיו צני לוי משרתים לפניו צארץ
 כחלחי סרתה צצמים, אמר מיכאל לפני הקצ"ה
 רצ"ע המשרתים למלך אינו כותן להס ערף
 מזכס לפיכך נתן להס לצני לוי כל קדש
 שעלה לשמו סנא' (דצרים י"ח) אשי ה' ונחלתו
 יאכלון, ע"כ צפרקים, והנה הלוי מקודש, ואמכס
 סכהן מקודש יוחר ממנו והלוי מפרס מעלת
 סכהן סיהחייצ לחת לו מעשר מן המעשר
 סהרי הלויס מסועצדים הס לכהנים הוא סכי
 (סס ח') ואחנה חת הלויס כחוכיס לאהרן
 ולצניו, והסחכל ותראה איך הזכיר הכי צכהן
 היא וצלוי הוא צכל אחד ואחר הזכיר ספק
 מדהו, אמר צכהן צרית מלח עולם היא,
 ואמר צלוי הוא ללמדך סלין סרוד צמדות

אלא חצור ויחוד שלס וזו כלולה צזו, ומפני
 זה הזכיר צכאן לסון היא סמורה על מדה"ד
 מלך ה' צאמרו היא ומורה על מדה רחמים
 סהוא חליו ראסון סל ה' סמיוחד, ועלת הוא
 סהזכיר צלוי מורה על מדי"ר מלך ה' צאמרו
 הוא כלסון זכר ומלך אחר מורה על מדה"ד
 צהיות כולל חליו האהרון סל סס סהוא מדה
 הדין ללמדך סהאחת כלולה צחצרתה, וכדמיון
 זה תמלא ציעקב צצניו ודהמע"ה ססזכיר כל
 אחד ספק מדהו, יעקב סכחוצ צו (מיכה ז')
 חתן אחת ליעקב אמר האלהיס הרועה חוסי,
 ודוד ע"ה סכי צו (סהל"ס ע') מספטיך למלך
 חן אמר (סס כ"ג) ה' רועי לא אחקר, והנה
 צאר כל אחד ואחד צענין ספרנסה צהפק
 מדהו: (כ) בארצ"ל לא תנחל, דרז"ל צארלס
 לא תנחל צצעת חלוק הארץ, וחלק לא יהיה
 לך בחובס, צצזה, אני חלקך, על סלחני חתה
 חוכל, כלוי סיזכה מסלחן בצזה צחותן חקיס
 סזכהה לו תורה ולצני לוי לפי סמלינו צכהוכה
 והיתה לו ולזרעו אחריו סהכהוכה כמעכה לזרעו
 סל אהרן לעולם דור אחר דור, אצל צלוייה
 לא מלינו לסון אחריו ואס כן מאין לנו
 סחלוייה כמעכה לעולם כמו סכהוכה לכך
 אמר סכי ולצני לוי וא"ו מוסיקף על ענין
 ראסון מה סכהוכה לעולם סכן סזכיר צה
 למעלה חק עולם צרית מלח אף חלוייה חק
 עולם צרית מלח, וצפרסיות סללו כחקימה
 סכהוכה חלוייה לזרע אהרן אחר סכדוכו סמערערי
 וכלכדו צפח מעסיהס וכפלו ממועלותיהס, ומפני
 זה היתה פריחה סמטה חות כענין סכי פרח
 מעה אהרן לזיה לוי כמו סהזכרתי למעלה,
 וספריחה הוא סימן מסידות ולמיחה פורענות
 לכל מערער כסס סמלינו צעוזיהו, וכן מלינו
 צכחוציס סהפריחה הוא סימן מסידות צין
 לפורענות צין לסכר, לפורענות הוא סכחוצ
 (סהל"ס ל"ג) צפרוח רשעים כמו עשצ, לסכר
 סכן כאמר צזמן הגאולה (יסעיה ל"ה) פרוח
 ספרח וחגל אף גילת ורכן כצוד סלצנון נתן
 לה הדר סכרמל והסרון סמה יראו כצוד ה'
 הדר חלסינו, וכי (הוסע י"ד) אהיה כעל לישראל
 יפרח כסושכה ויך סרסיו כלצנון, וכן אמר
 סלמה ע"ה (מסלי י"ח) וכעלה לדיקים יפרחו,
 וכן אמר דוד ע"ה (סהל"ס ל"ג) לדיק כחמר
 יפרח כארז כלצנון יסגה סחוליס צצית ה'
 צחלרות חלסינו יפריחו:

יש פרשת חקת

בני שמור אמרי ומצותי תצפון אתך. שמור מצותי והיה וחורתי באישון עיניך (מסלי כ"ה):

שְׁרֵמָה המעיה ידבר תמיד בקשר משלי. צפון החכמה וקרא כל המלות שנחורה סהן חרי"ג אמרים ומלות, וכן קראן דוד ע"ה אמרות הוא שאמר (חסלים י"ג) אמרות ה' אמרות טהורות, המלות כלן נחלקות על שלשה חלקים, מלות מקובלות, ומלות מושכלות, ומלות שאין טעמן נגלה ומצוה, מלות מקובלות הן המלות שאין האדם מולאם צפולו צלתי קבלה כמלות החפילין והלילית והמילה והסכה והשופר והלולב וכיו"צ, והנה כלן הן מלות אלהיות והן הנקראות עדות לפי שהן עדות גמורה על האלהות ועדות גמורה על חדוש העולם כמלות השבת והשופט והיוצב ועזה יקרא החלק הזה בכחוצים עדות (סס קי"ט) ואדברה בעדותיך וגו' (סס) גם עדותיך שעשועי, מלות מושכלות הן המלות שהאדם ימלאם צפולו אלו לא כתם החורה כענין הגזל והאונאה והרליחה והגנבה וכיו"צ ומלות הללו יקראם הכ' משפטים, מלות שאין טעמן נגלה ומצוה הן מלות הכלאים וצטר צחלב וסעיר המשחלח ופרה אדומה ואלה יקראם הכ' חקים, והו שזכר במשנה חורה (דברים ו') כי ישאלך צנך מחל לאמר מה העדות והחקים והמשפטים אשר לזה ה' אלהינו אחכם ואמרת לצנך עבדים היינו לפרעה צמלרים ויוליחנו ה' וגו', צחר הכ' כי האלהות החמיל להחפרסם צין האומות צלאת ישראל ממלרים, ולפי שנחפרסם צפולנו ופעשה עמנו להפליא לכך כתחייצנו לקבל מלותיו אלה שהם ג' חלקים עדות וחקים ומשפטים, הזכיר עדות על המלות המקובלות, והזכיר משפטים על המלות המושכלות, והזכיר חקים על המלות שאין טעמן נגלה בחורה, וכן אמר שעה צכאן צני שמור אמרי על המלות המקובלות שמור מלותי וחיה על המלות המושכלות שנהן יחיה האדם וצהן יסוצי המדיניות, ואמר ומלותי הלפין אתך על החקים שהם לפוכים ונעלמים ואין טעמן נגלה בחורה אלא סהן חקה וגזרת מלך כענין פרה אדומה הנקראת חקס, וז"ש: (צ) זאת חקת החורה אשר צוה ה' לאמר דבר אל בני ישראל ויקחו אליך פרה אדומה חפיסה וגו', כפעכה פרשה זו לפרשה

מחנות כהונה לפי ספרה אדומה היא מחנותן של ישראל ללמדך שאף עהרתן של ישראל ע"י כהן: חקת החורה. פירשו המפרשים לסון חק וגזרת מלך. כדבר שאין טעמו נודע לצריות והן חמיהן עליו כענין פרה אדומה שהיא מעשרת אה הטמאים ומטמאת את העוקקים בעצודתה, והאמת כי פרה אדומה מכלל החקים שאין טעמן נגלה ונודע אצל עקר לסון חקה מלסון חקיקה ירמוז לדבר החקוק ועלוי למעלה והכרמוז לישראל צפרה אדומה ולכך נקרא חלק אחד מן המלות חקים כאמר כאן חקת החורה וכאמר צפעיר המשחלח (ויקרא ע"ז) והיתה לכם לחקת עולם, ובכלאים (סס י"ט) את חקותי חשמרו, ועוד נקראים חקים מלסון גבול כענין שבי (ירמיה ה') אשר שמתי חול גבול לים חק עולם לא יעברנהו, (סס ל"א) חקות ירח וכוכבים לאור לילה כלומר גבולי היום והלילה וזה להורות שנעלור המשצצה מלחרהר צהם ולא כעצור גבול מפכי עימק השגחם: וצריך אהה לדעת ש"ס הפרש צין חק לחקה כי המלות הנקראות חק היא הנמשכת ומדת זכור כענין שבי צפסח מלרים (סמות י"ג) לחק לך ולצניך כי חק הוא מכריע וכן צפסר ילירה ולסון חק מכריע צינחיס וצצרכה מילה חק צפסרו סס וצהפלה יום הזכרון (סהל"ס פ"א) כי חק לישראל הוא, והמלות הנקראות חקה כמשכת ומדת שמור וזהו את חקותי חשמרו הנאמרת בכלאים וצחשת את והזכיר לסין שמירה וכן (סמות י"ג) ושמרת את החקה הזאת למועדה וכן צכאן הזכיר זאת חקה החורה והיתה זאת לכם לחקת עולם: אשר צוה ה'. היה לו לומר אשר לויתי אצל הוא כלסון (סס כ"ד) ואל מעשה אמר עלה אל ה': דבר אל בני ישראל, ולא אמר דצרו לפי שמשנה הוא העיקר: ויקחו אליך. טעם אליך שיעשה כן צמדצר לסעה ואח"כ ילוח שחיהם לצני ישראל ולגר לחקת עולם שיעשו כן לדורות, וכן (סס כ"ז) ויקחו אליך שמן זית זך וכמו שכתבתי סס: פרה אדומה חפיסה. ולא חתימות קומה שאם היתה ננסה כשרה כשאר קרשים, אלא חתימה צאדמימות שאם היו צה שתי שעררה שחורות או לצכות פסולה לכך היו לוקחין אותה צדמים יקרים. וכתב הרמזים ז"ל צהלכות פרה מלות פרה אדומה שחיהם צה חרצע שנים או צה

שלם ואם סיחם זקנה כסרה ואין לוקחין עגלה ומגדלין אותה. לא מלאו פרה חלה עגלה פוסקין עליה דמים וחסיה חלל בעליה עד שהגדיל והעשה פרה שנאמר ויקחו חליך פרה אדומה, עומר ליקח מן העו"ג פרה אדומה ואין חוששין שמה רצעה שאין אדם מפסיד בהמתו. כל המומין הסוקלין בקדשים פוסקין בפרה אדומה שנא' אשר אין זה מום זה למד שהמום פוסל זה בקדשים אע"פ שאינה קריבה לגבי המזבח הואיל והכ' קראה חטאת יתירה פרה על הקדשים שהעבודה פוסלת זה שנא' אשר לא עלה עליה עול, ובעגלה ערופה הוא אומר (דברים כ"ד) אשר לא עובד זה אשר לא משכה בעול מה עול האומר בעגלה ערופה עשה זה שאר עבודות בעול אף עול האומר בפרה פוסל זה שאר עבודות בעול אלא שהעול פוסל זה צין צטעה עבודה צין שלא צטעה עבודה ושאר עבודות אינן פוסלות אלא צטעה עבודה, כילך קשר עליה עול אע"פ שלא חרטה זו פסולה הכניסה לדום אינה נפסלת עד סידום זה וכן כל כיוצא בזה, רבב עליה כשען עליה כחלה בזבחה ענר זה את הנחר כפל עליה את המוסרה כחן עליה עליה אפי' כקות של קדין פסולה חבל קשרה צמורה אם היתה מורדה ולריכה שמירה כפרה ואם לא היתה לריכה שמירה פסולה שכל שאינה לריכה שמירה תפוי הוא, עשה לה סנדל שלא תחליק פרש עליה עליתו מפני הזבובין כפרה זה הכלל כל שהוא ללרכה כפרה וללורך אחר פסולה, נעשה זה תלככה וחלית או שעלה עליה עול מאליו אם תרלוכו פסולה שנא' אשר לא עובד זה ולרלוכו הרי זה כמי שעבד זה לפיכך אם שכן עליה עוף כפרה עלה עליה זכר פסולה וחליל שהמעוברת פסולה, הכניסה לפעמה צמורה ודשה מאליה כפרה הכניסה כדי שתינק ותדום פסולה שהרי עשהה לרלוכו וכן כל כיוצא בזה, פרה שנוולד זה פסול מפרה וכן אם ממה הפדה מפני עורה חבל לא להאכיל בפרה לכלבים כשחטה לשם חולין אינה מבפרה לקחו פרה מלא אחרת כחה סימכה הרי זו מפרה אע"פ שאין זה מום, אף כהן הדיוט כשר לפרה צטרפתה שנאמר וכתתם אותה אל אלעזר הכהן קבלת הכמים היא עזו סיחה מלותה צסגן אע"פ שעדיין אהרן קיים ושאר הפרות צין צכיג צין צבתן

הדיוט כשרפות צארצעה צגדי כהן הדיוט אין צורפין את הפרה חלה חוץ להר הצית שנא' והוליא אותה אל מחוץ למחנה חוץ להר הצית לג' מחנות וזהר העשחה היו צורפין אותה, ושחט אותה לפניו זר שוחט ואלעזר רואה אותה שלא ישחט דבר אחר עמה ולא ישעק במלככה אחרת שנא' ושרף את הפרה לעיניו שיהיו עיניו זה עד שהעשה אפר, ולקח אלעזר הכהן מדרמה צאלצעו שלא יקבל דמה צכלי חלה שוחט צימין ומקבל הדם צסמאלו ומזה צאלצעו הימנית מן הדם צצכפו השמאלית צצב פעמים ומכוין בהזאותיו ממקומו כנגד פתח אהל מועד, ולריך שיהא רואהו מעם שנא' והזה אל ככה פני אהל מועד, גמר מלחמות תקנה ידיו צגופה של פרה ויורד מן המערכה ומלית את האס והכהן עומד מרחוק ומסמר לה עד שילית האור צרוצה וחצקע צטכה, ואח"כ נוטל עץ ארז ואזוב אין פחות מעטפה ולמר לצוע צחולעת משקל חמש קלעים ואומר לעומדים סם עץ ארז זה עץ ארז זה עץ ארז זה, סני חולעת זה סני חולעת זה סני חולעת זה שלטה פעמים על כל דבר ודבר, והם אומרים לו הן הן הן שלטה פעמים על כל אחד ואחד, וכל כך למה לפי שמיני ארזים הן צצעה ומיני אזוב ארצעה והלצוע אדום יש סלוצעין אותו צפואה ויש סלוצעין אותו צחולעת הנקרא גראכ"ה וחולעת היא הגרגרים האדומים ציותר דומין לגרעיני החרוצין וחולעת כמו יחוש יש צכל גרגיר מהם לפיכך מודיע לכל ומגלה להן שאלו הן המינין האמורין צחורה, והאזוב האמור צחורה הוא האזוב שאוכלין בעלי צמים ומתצלין צו הקדרות, וכורך האזוב עם הארז צלטון של סני ומשליך לחוך צטכה שנא' אל חוך טרפת הפרה לא קודם שילית צרוצה של פרה ולא אחר שנעשית אפר, עמדה טרפתה חוצעין אותה צמקלות היא וכל עלי המערכה צכטרפה צסן וכוצרין הכל צכצרות וכל סחור שאפשר סיכתת ויהיה אפר צין מוצרה צין מן העלים כותשין אותה עד שיעשה אפר, המים שכותשין בהן אפר הפרה אין ממלאין אותה חלה צכלי מן המעיכות הכוצעים ומן הכסרים המושכין שנא' וכהן עליו מים חיים אל כלי, וכתינה אפר פרה על המים שנחמלאו הוא הנקרא קדוש, והמים הללו משכתן צסן האפר נקראין מי העלאת

מטאח והן הן מקראן הכי מי כדה, מעלות יחרות עשו צעהרת מטאח זה שהאדם הטחור חפיי עצל לקדש ועמד ומשמש על גבי המזבח אינו טהור לחטא זה לא לסריסתה ולא למלוי המים ולא לקדשן ולא להזות עד שיטבול לשם חטאח ואח"כ יהיה טהור לחטאח, וכן הכלי חפיי מזרק שצנערה אינו טהור לחטאח עד שיטבילהו לשם חטאח, רבי יוחנן זן גודגדח היה אוכל צעהרת הקדש כל ימיו והיה מטפחהו כמדרש הזז לעכין חטאח, וכילד מטהרים עמאי מה צמי כדה, לוקח אדם טהור ג' קלחין של חזו ואוגדין אגודה אחת זכל זד וזד גצעול אחד וטובל ראסי גצעולין צמי כדה שצכלי ומתכוין ומזה על האדם או על הכלים ציום השליטי וציום השציעי אחר שהכן החמה, וכיון שנגע כל שהוא עמי כדה זכל מקום מעור צטר של עמא עלתה לו הזאחו חפיי נפלה ההזאה על ראש אלצעו או על ראש שפתו חצל אס נגעה זלשונו אינה כלום חעים שהלשון היא כאזרים הגלויים לעכין עימאה אינה כאזרים שצגלוי לעכין הזאה ועצילה, ע"כ לשון הרצ מקסר עתרה צהלכות פרה אדומה: וע"ד המדרש והוא כי צפיי רש"י ז"ל ויקחו אליך פרה אדומה ויקחו אליך משלהם כשם שהם נסתתפו צעון העגל ופרקו כזמי הזחז כדכי (שמות ל"ז) ויתפרקו כל העם אח כזמי הזהב כך יסתתפו לכפרה ויצילו משלהם פרה, משל לזן שפחה שטכף פלטרין של מלך אחר חצא האס ותקנח לוחה זכה, כך חצא פרה ותכפר על מעשה העגל, אדומה על שם שתחטא קרוי אדום שחאי (ישעיה א') אס יהיו חטאיכם כשמים כסלג ילצינו, חמימה על שהיו ישראל חמימים וכעשו זו צעלי מומין חצא זו ותכפר עליהם ויחזרו לחמימות, לא עלה עליה עול כשם שפרקו מעליהם עול מלכות שמים, אל אלעזר הכהן כשם שנקסלו על אהרן הכהן לעשות העגל, ולפי שאהרן עשה העגל לא נחנה לו עצודה זו שאין קטיגור נעשה סכיגור, ושכף את הפרה כשם שנסכף העגל, עץ ארז ואזוז ושכי חולעת שלם מיכים כנגד שלסת אלפים שנסלו צעגל, וארז הוא הגזוה מכל האילנות, ואזוז כמוך מכולן סימן שהגזוה שכתגאה וחטא יספיל עלמו כאזוז וחולעת ויתכפר לו, למערתה כשם שפצע העגל שמור למערתה לכל הדורות לפורענות שאין לך

פקידה שאין זה מפקידת העגל שחאי (שמות ל"ז) וציום פקדי ופקדתי עליהם חטאחם כך זה היה שמו, וכשם שהעגל עימא כל העוסקין זו שעיז מטמאה דכתיב (תהלים ק"ז) וילמדו לצעל פעור ויאכלו זנחי מחים וכתיב (ישעיה ל') חזרם כמו דוה לא חאמר לו, כך פרה מטמאה כל העוסקים בה, וכשם שנטהרו צאפרו שחאי (שמות ל"ז) ויעחן עד אשר דק ויזר על פני המים, כך ולקחו למחא מעפר סרפת החטאח ונתן עליו מים חיים אל כלי:

ובמדרש פסיקתא פרה אדומה חמימה, פרה זו מלרים שחאי (ירמיה מ"ו) עגלה יפה פיה מלרים, אדומה זו צכל שחאי (דניאל ז') חנה הוא רישא די דהצא, חמימה זו מדי דאמר רבי חייא זר חצא מלכי מדי חמימים היו אין להקציה עליהם אלא עצודה זרה שקצלו מאצותיהם זלגד, אשר אין זה מוס זו יון, אלכסנדרוס מוקדון כד חזי לשמעון הלדיק קאי על רגלוהי אחר צריך אלהים דשמעון הלדיק, אמרו ליה צכי פלטיין דידיה תקמי יסוראי את קאים, אחר להו כד חכא נחית לקרצא דמות דיוקניה חכא חמא וכלה, אשר לא עלה עליה עול זו מלכות עכו"ם שלא קצלה עולו של הקציה חצל היא מנדפת ומחרפת שחאי (תהלים ע"ג) מי לי צשמים וגו', וכתתם אותה אל אלעזר הכהן והוליא אותה וגו' שהוא עתיד לרחוף את שר שלהם ומחילתו, ושחע אותה לפכיו (ישעיה ל"ד) כי זבח להי צצלרה ועצה גדול וגו', אחר רבי כרם שלה, דול כארץ עכו"ם, ושכף את הפרה לעיניו ה"ד (דניאל ז') ויהיצת ליקידת אשא, את עורה ואת צפרה ואת דמה על פרסה ישרוף, היא ודוקטיה ואסערטליטיה שנחמר (יחזקאל כ"ו) סוכיך ועזבוניך מלחיק וחובליך עחזיקי צדקך ועורצי מערצך ע"כ:

ובמדרש תכחומא ויקחו אליך פרה אדומה אחר הקציה למשה אליך פרה לך חכי מבלה טעם פרה חצל לאחרים חקה דאמר רב הונא כתיב (תהלים ע') כי חקח מועד חכי מישרים אשפוע, וכתיב (זכריה י"ד) והיה ציום ההוא לא יהיה אור יקרות וקפאון, דצרים המכוסין מכם צעוה"ז עתידין להיות לפויין לכם לעוה"צ כהדין סמיא דלפי שחאי (ישעיה מ"ז) וסולכתי עורים צדרך לא ידעו צנחיצות לא ידעו אדריכם וגו' חלה

הדברים עשיתם ולא עזבתם, אעפ"כ לא נאמר אלא עשיתם שכבר עשיתם לרבי עקיבא וחבריו, ד"א דברים שלא נגלו למשה נגלו לרבי עקיבא וחבריו (ח"ו ב"ה) וכל יקר ראיה ע"כ זה ר' עקיבא, אמר שלמה כל זה נסיתי בחכמה אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני, אמרתי אחכמה זה שבי (מ"א ה') ויתן אלהים חכמה לשלמה, וכי (ס"ס) וחרב חכמה שלמה מחכמת כל בני קדם ומכל חכמה מלכים, ומה הייתה חכמתו של בני קדם סיודעים במזלות וערומום בחכמה העיאר הוא עוף שדרשו עליו כי עוף השמים יוליך את הקול אמר רשב"ג בשלמה דברים אהב אני את בני מזרח שאין נושקין צפה אלא ציד, וכשחוכין הנטר אין חוכין אלא צקין, וכשנועלין עלה אין נועלין אלא צדה שגא' (בראשית ל"א) וישלח יעקב ויקרא לרחל וללאה הסדה אל לאנו, ומה הייתה חכמתו של מלכים את מולא כשצק שלמה לצנות צהמ"ק שלח אלל פרעה ככה א"ל שלח לי אומנים צשכרן שאני מצקם לצנות צהמ"ק מה עשה כנס כל אלערולוגין שלו לפו וראו בני אדם צעהדין למות צאותה שנה ושלחם לו, כשצאו אלל שלמה לפה צרוה"ק שסם ממים צאותה שנה נתן להם חכמה ושלחם אללו וא"ל לא היה לך חכמה לך לקצור מתיך הרי לך סם וחכמה, ויחכם מכל האדם אחרם פראסון, ומה הייתה חכמתו של אדה"ר את מולא שצטעם שצקם הקציה לצרוה את האדם נמלך צמלאכי הסרת ואמר (ס"ס א') כשמה אדם צללמו כדמותו אמרו לפכו מה אנום כי חזכנו, אמר להם אדם שאני רולה לצרוה חכמתו מרוצה מצלכם, מה עשה כנס כל צהמה חיה ועוף והעצירן לפניהם אמר להם מה צמותן של אלו לא ידעו כיון צברא אדם העצירן לפכו, א"ל מה צמותן של אלו אמר לזה כלה לקרותו ארי ולזה שור ולזה קוק ולזה חמור ולזה גמל שגא' (ס"ס צ') ויקרא האדם צמות לכל הצמות, והנה הם צמות מושכלות ששכיל צחכמה האותיות לקרוה הצמות כפי מצעי הצרות צגורה וקלות ואכזרות ותמות, וכבר הזכרתי זה צקדר צראשית, א"ל ואתה מה צמך אמר לפכו אדם צכצראתי מן האדמה א"ל הקציה ואני מה צמי אמר לו ה', א"ל למה, אמר לפכו שאתה ארון כל הצרות דכתיב (ישעיה ע"ג) אני ה' סוף שעי שקרא

לי אדה"ר, הוא שמי שהחכיתי ציני לצין צניותי, מתימן האזרחי זה הצרהם שגא' (תהלים פ"ט) משכיל לתימן האזרחי, והימן זה משה שגאמר (צמדצר י"ד) צכל ציתי לאמן הוא, וכלכל זה יוסף שגא' (צראשית ע"ג) ויכלכל יוסף אמרו המלכים כלום מלך עלינו עבד זה אלא צחכמתו, מה עשו הציו שצעים פתקין וכחצו צהם שצעים לצון והכיתום לפכו וקרא כל אחד ואחד צלשוכו, ולא עוד אלא שיה מדצר צלשון הקדש שלא היו הם מציינים שגא' (תהלים פ"א) עדות ציהוסף שמו וגו', ודרדע זה דור המדצר שהיו כלן בני דעה צני מחול צנים צמחלה להם שכינה עון העגל, (מ"א ה') וידצר שלמה אלפים מצל ויהי שירו חמשה וחלף, אמר ר' שמואל צר כחמני חזרנו על כל המקראות ולא מלינו שכתבא שלמה אלא קרוצ לצמוכה מאות פקוקים, אלא מלמד שכל פקוק ופקוק שאמר הצניא עליו כך וכך טעמים כך וכך משלים, וידצר על העלים אמר מפני מה מלורע כעהר צגורה צצגורהם וצממוך שצממוכים צען ארו ואזוב, ע"י שהגביה עלמו בארו לקה צלרעה, וכיון שהשפיל עלמו באזוב כתרפא וכעהר באזוב, וידצר על הצהמה והעוף אמר מפני מה צהמה כהרת צסני סימכין ועוף צסימן אחד, על שהצהמה כצראת מן היצטם שגא' (צראשית א') תולא הארץ כפס חיה למינה צהמה ורמש וחיהו ארץ, ועוף כצרא מן המים שגא' ישראל המים וגו' או מן הרקק כצרא, ועל הרמש אמר מפני מה צמוכה שרלים שצתורה הלדן והחוצל צהן צצנת חייב ושאר שרלים פעור, מפני שיש להם עורות, ועל הדבים שאינן טעוין שחיטה שגאמר (צמדצר י"א) הלחן וצקר ישמע להם אם את כל דגי הים יאסף להם סך צשחיטה והסך צחסיפה, אמר שלמה ע"ה צכל אלה עמדתי וצפרה אדומה לא עמדתי אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני והיא רחוקה צגימי פרה אדומה ומלינו שבעשו חסע פרות אדומות משכלטו צמולה זו עד שחרב הצית צכניה, ראסונה עשה משה שניה עשה עזרא וצמעון הלדיק ויוחנן כ"ג עשו שמים שמים וצביעיה סרף אליהועיני וצמינית סרף חמאל המלרי וחסיעיה סרף ישמעאל צן פאצי, עסיריה עמיד לצרוף מלך המטיח צמהרה צימיו, זשה"כ (קהלת א') מי כהחכם ומי יודע פטר דצר חכמת אדם תאיר פכו ומז

פניו יסוכא, מי כהחכם זה הקציה סכאמר
 (משלי ג') ה' נחמנה יסד חרץ, ומי יודע
 פסד דבר זה הקציה ספירס-החורה למטה,
 חכמה אדם תאיר פניו אור רבי יודן גדול
 כהן של כביאים שמדמין דמות גזורה של מעלה
 ללורה אדם סכאמר (רכיאל ח') ואשמע קול
 אדם צין חולי, רבי יהודה רבי סימון אור
 מהכא (יחזקאל א') ועל דמות הכסא דמות
 כעראה אדם עליו מלמעלה, ועוז פניו יסוכא
 שהוא עשהנה מודה'ד למדה'ר על ישראל כך
 דרשו במדרש, ועוד דרשו ארבעה דברים ילה'ר
 מסיב עליהם וכתיב בהם חקה, אשה אח
 כלאים שעיר המשתלח פרה אדומה, אשה אח
 דבי (ויקרא י"ח) ערות אשה אחיך לא תגלה
 וכתיב בה (סס) ושמרתם את כל חקותי, ואם
 נח בלא זכים ולא נתן לה גט יצתה יבא
 עליה, כלאים סכאמר (דברים כ"ב) לא תלכס
 פעטכו וקדין זלילית של חבלת שהוא של
 למר מותר, שעיר המשתלח דבי (ויקרא ע"ו)
 והמטלה אח השעיר לעזאזל יכנס בגדיו הוא
 עלמו הולך למיתה ומכפר לאחרים וכי (סס)
 והיתה זאת לכם לחקת עולם, פרה אדומה
 דתנן כל העוסקים צפרה מהחלה ועד סוף
 משמאים בגדים והיא עלמה מטהרת הטמאים
 זספיכ (איוב י"ג) מי יתן עהור מעמא לא
 אחד, כגון אברהם מתרח חזקיהו מלחז מרדכי
 משמע ישראל מואה'ע העוה'צ מן העוה'ז מי
 עשה כן מי לוח כן מי גזר כן לא יחידו של
 עולם, חמון הכינן צהרת כגרים באדם עמא
 והוא כחלי פול ואם פרה זכולו עהור ע"כ.
 באר לנו המדרש הזה החדוש הגדול הנמלא
 בארבע מלות אלו שנקרא חקות אשר לב כל
 חכם קטן מהכיל דעות כסגנות שבהן ילה'ר
 מהפחה אחרית, וכפיכ צמלות פרה שיש לתמות
 עליה שהיא בעלמותה וגופה כוללת דבר והפכו
 עומאה וטהרה שהיא מעמאה כל העוסקין בה
 והיא מטהרת הטמאים באפרה ואפי' אבי אבות
 העומאה כגון חרב וכל שאר מיני מחכות
 סנגעו צמת הרי הן עהורין מעומאתן צהזאת
 שלישי ושביעי והאיך אפשר להמליא טהרה
 מחוך עומאה ומי יוכל להוליא עהור מעמא,
 ולכך אביא פסוק מי יתן עהור מעמא, וכן
 נגע הנהרת שהאדם מעמא כסעור חלי פול
 שיהיה במקום אחד מגופו ואם יסוב כל גופו
 צהרת מראשו ועד רגליו עהור הנה גם זה

פלא ודבר תימה והוא גיכ עהור מעמא, וכן
 צמס' כדה פ"ק מי יתן עהור מעמא זה חלב
 מן הדם דם האשה נעכר ונעשה חלב, ומטעם
 זה יסד הקליר צקלוק פרשת פרה סאמר חמת
 צבית. הצית עהור ילא מחוכו הצית עמא, קרא
 לצען האשה צית והוא פירוש מה ששנינו
 צמס' חולין פרק המקשה האשה שמה ולדה
 צחיך מעיה והושיטה החיה את ידה ונגעה
 בו, החיה עמאה עומאה מצעה והאשה עהורה
 עד סילא הולד: וע"ד הקבלה פרה אדומה
 רמז לתורה מצע"פ מדה'ד הקשה שהיא הגורמת
 כל עומאה, והנה עבודה זו מקורה ציד אלעזר
 כדי שחשטה על כונתו למדה'ד הקשה ולא
 יחטבו מחשבה רעה בעבור שהיא כשחטה צחון
 וע"כ הקדים ואמר זאת חקת החורה כלומר
 זאת המלוח המורדסה שאתה רואה שהלריכה
 תורה לעסוחה חוץ למקדש אל החסוד שחיה
 הכונה חוץ להקציה ח"ו כי כחקת היא מן
 החורה היא תורה מצע"פ והיא מדה שסיה,
 ואע"פ שענין הפרה עמוק עמוק מי ימלאנו
 צמדה שסית ממלאנו כי היא הגורמת כל
 עומאה וכן העומאה מחפסטה עד סס מעלות
 וכמו שאבאר בסמוך, והמדה הזאת שסית היא
 מדהו של ילחק העקודה ממדה החסר צקוד
 ויעקד את ילחק צכו סאלמלא כן חחריב את
 העולם צדין וחטרפנו צסלהצוה, וע"כ צעל
 הרחמים יהעלה אשר מחסבותיו אלינו הפליא
 עלה הגדיל חוסיה כילד יקחו ישראל מדה'ד
 הקשה להסלימה והחזור רפה, זיל ויקחו אליך
 פרה והיא אדומה והיא חמימה צלי מוס והוא
 אשר לא עלה עליה עול הסעבוד כשאר חמדות
 אשר למטה ממנה סכן ציהמ"ק נקרא (ישעיה
 ס"ד) צית קדשנו ותפארתנו וכי (תהלים ע"ח)
 ויתן לסבי עזו ותפארתו ציד לר והכרוצים
 גלו עם שאר הכלים ולא מלינו צהס גניזה
 כי אם צמורה וצחרון, אצל זו סלמעלה מהס
 נקראים צחי גנזי, וכבר הזכרתי צקוף צראשית
 והצן זה, ומה שהיתה כשחטה חוץ למקדש
 מפני שהיא להעציר רוח העומאה ולכך מעהרת
 העמאים צמים חיים אל כלי כי כן העהרה
 כספעה ממדת החסד שהיא למעלה ממדה זו
 גורמת כל עומאה, וצריך שהסכיל כי קלת
 ממסכילי האמת כסתפק להס צמה סנעסיה חוץ
 למקדש אם היה לחוקף קדושה שחיה קדש
 קדשים לגמרי ומדרגתה יותר עכל הקרצכות

הנעשים במקדש עד שאין להשוותה להם, או אם היה למעוט קדושתה שהיא חול עד שאין ראוי לעשותה במקום הקדש. ושאלו בזה אם היא קדש קדשים היאך היא מעמלה את הטהורים ואם היא חול היאך היא מעלה את הטהורים, וקלחם הסיצו כי האמנם קדש קדשים היא ומה שהיא מעמלה את הטהורים צעזור הטהור יסוד עמא בגשתו אל הקדש הטהור של מעלה וע"כ היא מעמלה את הטהורים כי כל המעלות הטהורות טמאות לה בקרבתה אליה, וע"כ אמר הכי כל הכוגע במזבח 'קדש כלו' יסרף כי הקדש הגמור ידחה מפני הקדש של מעלה ומנו וכן הטהור הגמור כדחה מפני הטהור שלמעלה ומנו. ואמרו אם דוחה אם אם אוכלת אם והוא אם דסכינה דאמר מר הוסיף אלצעו זיניהן וסורפן כדאיחא במקבת יומא, ומה במלאכי הסרת מלינו אם אוכלת אם, וכן אמרו במדרש כשעלה משה למרום הגיע עד מקום מחניאל המלאך אמר לו למשה עלה עד מקום סנדלפון המלאך אל מחיירא חכי שמו יסרפני אם סנדלפון ע"כ, והנה לדעת קלחם שהיה קדש קדשים לגמרי, אבל הכוון לפי מה שהזכרתי למעלה שקלחה קדש וקלחה חול, קלחה חול בהעצירה רוח הטומאה, וקלחה קדש בכחוב קראה העלה, ולכך עשו בזה מעלות יתרות על שאר הקדשים וע"כ היא מעמלה את הטהורים מלך קדש סנה ומטהרת הטהורים מלך חול סנה בהעצירה רוח הטומאה מעליהם, וכדי ללמוד על עמם פרה שהיא להעציר רוח הטומאה לכך הולכה בפרשה להזכיר מיד טומאת המת ושאר הטומאות כי אין טומאת צעלי חיים המתים אלא בסבת הכח הממית והכח הזה נקרא רוח המושל ונקרא ג"כ הר הגדול אשר לעמיד יהיה למיפור בזמן מלך המשיח שישרוף העשירית:

(י"א-י"ג) הנוגע במת הוא יתחטא בו. צמי אשר פרה שהיא מעטרת טמא מת, ומכאן ילא המנהג שלנו ברחילת ידים אחר שבאים מן המת רמז למי אשר פרה, והוא ג"כ רמז לתחית שכל העולם יהיה כזה מן הטומאות, הוא שאמר הכזיא (יחזקאל ל"ו) וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם, גם תליטה העשבים רמז לזה כי העשב לעת ערב ימולל ויצט וצבקר יליץ על שם שכי' (תהלים ע"ג), וילינו מעיר כעשב הארץ: (יז) ולא יתחטא את משכן ה'

טמא. אם ככנס לעזרה אפי' צעזילה בלא סזאה וטעמו את שמסכן ה' עמא וכן (תהלים ע"א) לכל יצא גבורתך, לכל שיצא ורבים כן נחמרון שיין ולמעט כסהוא אומר כי את מקדש ה' עמא טעמו כאשר את מקדש ה' עמא עלסון (דברים כ"ג) כי יקרא קן לפור, ואמר משכן אעפ"י שאין קדושתו קדושת עולם כזית עולמים. ואמר מקדש אף שלא נמשח בשמן המעשה כמשכן. והרשב"ן ז"ל פ"י כי צכאן חייב כרת על הנכנס למסכן בטומאה אפי' טבל כיון שלא הזה עליו מי אשר פרה ולמעט שאמר מקדש חייב כרת על האוכל צטר קדש בטומאה וכבר חייב כרת באוכל מנשר זנה הסלמים וטומאתו עליו ויהיה מקדש ה' כמו קדש ה' את מקדשו ומנו והפרשה תכלול חיוב כרת על טומאת מקדש וקדשו. ויחנן לומר כי מסכן ומקדש בא לרמוז זיהומיק של מעה הוא דוגמת זיהומיק של מעלה וכנגדו וכח"א (שמות ע"ו) מכוון לשנחך פעלת " מכוון לשנחך צכאן המסכן כנגד המקדש והכונה שהוא מעמא המסכן והמקדש ג"כ שהוא כנס"י זיהומיק של מעלה וע"כ הרב כי את מקדש ה' עמא רמז למקדש הנוקדש כלו לכנ"י שהוא מקדש למקדש של מעה וסורה שם, או לכנסת ישראל שהיא מקדש למקדש של מעלה והוא הסם המיוחד, ומפני שמקדש של מעה כנגד של מעלה לכך אמר מסכן ומקדש וכ"כ (מלכים א' ח') זכה זכיתי זית זבול לך, זית מכוון כנגד זבול ופסוק מלא מלינו (תהלים קכ"ג) ירוסלים הזכוייה כעיר שחוצרה לה יחדו, וזהו קוד הלסון בשם ירוסלים המורה על שמים כלסון עינים אזנים וכיו"צ ואות יוד שחקר הוא זית המקדש של מעלה היא היא אחרונה שבשם ולכך אמלא ה' ירוסלים מלאים במקרא לרמוז כי שהיא מוצרת לה בזמן הסלמות.

(יד) אדם כי ימות באהל, היה צזית אבל הזכיר אהל מפני שישראל צמדבר היו יוסזי אהלים והכתוב אזורה לטעה ולדורות ומכאן שאין מעמאין צאהל אלא ישראל הקרוין אדם טכא' אדם אהם, ואע"פ שמלינו צעויג וכפס אדם י"ו אלף כבר תירלו הסם זיצמות פרק הזא על יצמתו הסם משום צמתה, וכן כמי מה שכחוצ (יונה ד') רבו אדם אשר לא ידע וגו' הסם מפרש כמי משום צמתה כלומר שלא נקראו העכו"ם בשום מקום אדם בלבד אלא

אלא איכ יזכיר הכחוצ בהמה ומשיב (ההלים קכ"ד) נקום עלינו אדם כנר דרשו בו צפרק קמח דמגלה ולא מלך, ומ"ט (ישעיה מ"ג) ואתן אדם תחתיך דרשו בצרכות אל תקרי אדם אלא אדום, ומ"ט (ויקרא י"ח) אשר יעשה אותם האדם ודרז"ל כהן לוי וישראל לא נאמר אלא האדם תלמד שאפי" עו"ג ועוסק בתורה הרי הוא ככהן גדול כן דרשו צסקהדרין, אך פירשו זזה כי הוא מיוחד הה"א שצא לרבות אפי" עו"ג שהרי לא אמר אשר יעשה אותם אדם, ומ"ט ירמיה (ירמיה ל"ב) אשר שמתו לך אותות ומופתים בארץ חללים ובישראל ובאדם אדם הנלריים לפי שהמכות ההם היו מורענות: גל הבא אל האהל. עמא וכש"כ הכושא את המה שהרי נכלה כי (ויקרא י"ח) והכושא את נבלתה, ומה נכלה שאינה נטמא עומא שצעה נטמאה צמשא, ק"ו המה שנטמא עומא שצעה שנטמא צמשא, אצל שחק הכי תלהזכיר עומא משא צמת מפכי שהוא ק"ו מאהל, ומה כל הצא אל-האהל עמא לא כ"ש הכושא, ושחק הכי כדרך ששחק מאיסור הצת שהוא ק"ו מצת הצת או איסור אכילת צ"ח שהוא ק"ו מצטול: (טו) בחלל חרב או במת. היה לו לומר בחלל או צמת ומה שהזכיר חרב דבר הכי צהוה, ובשאר בחלל חרב היה בחלל אצן וען, דרז"ל חרב הרי הוא כחלל, והטעם לפי שהחרב עלול הוא אלל העומאה והרי הוא חצי אצות כחלל עלמו כטנגע צמת כי הוא קצת ההשחחה ומלך הכח המטמא, ומה פ"ס לו דין חלל הוא לעמא אדם וכלים עומאה שצעה אצל לא לעמא צאהל ומ"ט אדם כי ימות צאהל אדם נטמא צאהל ולא חרב שאלו היה החרב טנגע בו האדם נטמא צאהל היו כל הכהנים אקורין ליכנס צצתים שצכלן יש חרב עמא ויהיה נטמא אותה צאהל, וכענין שפלה חרב ר' חיים ז"ל מאשכנז לר"ת ז"ל אי זה בית אשר תצנו לי ומ"ט חרב הרי הוא כחלל אין להצין בו חרב דוקא אלא היה לכל מיני מחכות שאם נגעו צמת דיכין כמת עלמו, ואין להצין בו חרב שנהרג בו החלל כדעת מקלה הגאונים ז"ל, אלא ודאי כל שאר מיני מחכות יש להם דין חרב וכולן כחלל עלמו אס נגעו באצי אצות הרי הן אצי אצות ואס נגעו באצי העומאה הרי הן אצי העומאה זה הכלל כל מיני מחכות דיכנס כחלל. לחיותם עלולים אלל

העומאה צמי טנוגעין לחיותם כמוהו, וזה ממה שאמרו צמס' שצת פרק הזורק אחר שמואל והוא שקטורה צשלשלת של צרזל וה"מ לענין עומאה דרממכא אחר בחלל חרב חרב הרי הוא כחלל, וזה מצואר שהחרב והשלשלת של צרזל פוין לענין עומאה, ועוד צפ"ק דפסחים הכא צכר של מחכה עסקיכין דרממכא אחר בחלל חרב חרב הרי הוא כחלל וזה צרור כטנגע הכר צמת לא שנהרג בו, ושכ"כ צמסכה אצות העומאה השרץ ושכצת זרע וטמא מת וכיון שהנוגע צמת הוא אצי העומאה הרי המה עלמו אצי אצות העומאה, ומן הידוע כי העומאה מהפשעה עד שס מעלות ולא יוחר ואלו הן שס מעלות העומאה, אצי אצות, שכי לו אצי העומאה, שליטי לו ראשון לעומאה, רביעי לו שכי צחולין, חמישי לו שליטי צחרומה, ששי לו רביעי צקדס, לא מליכו עומאה עולה למעלה מצפה כי הטהרה דצקה צמעלה הסציעית הנקראה מים עהורים צזמן הגאולה, כענין שכי (יחזקאל ל"ו) וזרקתי עליכם מים טהורים, וצזמן הגלות נקראה שערי דמעה שהדמעה צאה מכת המים וארז"ל כל השערים נכעלו חוץ משערי דמעה, והמעלה הסציעית נקראה אלל רז"ל מים העליונים והיא מרת החסד שהיא סציעית נמטה למעלה ונקראו מים חיים, הוא שאמר הכצ"ח (זכריה י"ד) ציום ההוא ילאו מים חיים מירושלים והוא ירושלים של מעלה, ומה תמלא צפרשת יוס שכי. החמה פעמים מים ויוס שליטי שכי פעמים מים והכל שצעה כי תלאכה המים לא נגמרה עד יוס שליטי ודרז"ל צמסכת מכסירים פרק ה' שצעה משקין הן המים והיין והסמן והדצט והדס והטל והחלב, הראשון כנגד המים שהם משקה, והשפת כנגד שפה חולדות פ"ס צו וכל אחד משצע משקין הללו הזכיר צו הכחוצ אלסון שתיה או לסון השקאה, המים דכתיב (סמות י"ז) וילא ממתו מים ושהה העם וכתיב (צרחיה כ"ד) השקיני. כא מעט מים, היין דכתיב (ויקרא י"י) ויין ושכר אל חשת וכתיב (ירמיה ל"ה) והשקה אותם יין, הסמן דכתיב (ישעיה כ"ה) משחה שמיים. הדס דכתיב (צמדצר כ"ג) ודס חללים ישחה וכי (יחזקאל ל"ט) ואכלתם צפר ושתיחם דס, הטל נקרא מים דכי (סופטים ו') וימץ על מן הגזה מלא הספל מים, הדצט דכי (דצרים ל"ב) ויכיקהו דצט מקלע, החלב

דכי (סופטים ד') ותפתח את כוד החלב ותסקהו :
 (ט) והזה הטהור על השמא. דקדק רבי עקיבא
 בגמרא דיומא ממ"ט על הטמא ולא אמר
 עליו טמא ללמד שאם הזה על הטמא טהור
 ועל הטהור טמא ואמר כי ע"ז אמר שלמה ע"ה
 (קהלת ז') אחרתי אחרתה והיא רחוקה ממני :
 (ח) ומה מי הנדה יכנס בגדיו. כיון שהוא
 טהור והוא מטהר את הטמא למה יטמא
 ס"ה טעין כזוס בגדים אצל הוא טמא ונקלוח
 המים שהוא חוזר על המזה שמקבל טומאה
 ממנו ולכך יכנס בגדיו כך שמעתי. אצל דעת
 רז"ל בגמרא דיומא שאין המזה טעון כזוס
 בגדים, וכך אמרו מאי מזה נושא והאי דאסיק
 קרא למזה בלשון נושא משום דנושא מי כדה
 אינו טעון כזוס בגדים אלא כשעור הזאה
 דהיינו כדי שיטבול ראשי בגדולין :

(כז) וכל אשר יגע בו השמא ישמא והנפש
 הנוגעת השמא. פי' והנפש הכובעת במה
 טיגע בו הטמא טמא והוא מה שאמרו רז"ל
 דקריב דריקרב :

כ (ח) כל הערה מדבר צן. עדה שלמה שכבר
 תמו דור המדבר ועמה צאו הנכים אל
 ארץ כנען בחדש הראשון ושנת הארבעים היה,
 ודע שאין בתורה כלל שום מעשה או שום
 כזואה רק בפלה ראשונה ובשנת הארבעים :
 וישב העם בקדש. קדש הוא שם עיר והוא
 מדבר לין, וכ"כ בתקנות צקדו אלה
 מסעי ויחנו במדבר לן היא קדש ואין זה
 קדש צרכי כי קדש צרכי מדבר הוא שכ"כ
 (ההלים כ"ט) יחיל יי מדבר קדש ומדבר לן
 אינו מדבר סין הכתוב צקמ"ך כי אותו הכתוב
 צקמ"ך הוא מדבר אחר צין אילים וצין סיני,
 והוא סכתוב (שמות ע"ז) ויסעו מאילים ויצאו
 וגוי אל מדבר סין אשה צין אילים וצין סיני,
 וזה יורה כי מדבר סין צקמ"ך מדבר צפני
 עלמנו אינו מדבר לן הכתוב בלד"י וגם אינו
 מדבר סיני שכ"כ באלה מסעי ויסעו מים קוף
 ויחנו במדבר סין וכי ויסעו מרפידים ויחנו
 במדבר סיני ומוכה והולך חמש מקעות צין
 מדבר סין ומדבר סיני. ודע כי ימים רבים
 ישבו בני ישראל צעיר הזאת ששמה קדש הוא
 שכ"י וחשבו צקדש ימים רבים ודרז"ל כל מקום
 שכ"י ויטב אינו אלא לשון לער ולפיכך כתיב
 והמת עם מרים וקמך מיד ענין הקלע שהיה
 קנה למיתת משה ואהרן במדבר ולא זכו ליכנס

לארץ: (ז) ולא היה מים לעדה. כשנתה מרים
 נסתלק הצאר כי היה הצאר בזכות מרים
 שהיה לה זכות המים ממשה שכ"י (שמות ז')
 ותחלב אחותו מרחוק, ומה שנקחלקה עמה
 במיתתה ראה שבזכותה היה עמה ומכאן
 שכל ארבעים שנה היה להם הצאר.

ואמרו במדרש אז יסיר ישראל את הסירה הזאת
 שירה זו כאמרה צקוף ארבעים שנה
 והצאר כחן להם מתחלת ארבעים: (ג) ולו
 גוענו בגוע אחינו. במיתת אחינו הם דור המדבר
 שמחו: (י) ויפלו על פניהם. להחפלה.

וירא כבוד ה' אליהם. אצל לא כראה לעיני
 בני ישראל: (ח) והשקית את העדה ואת

בעירם. מכאן שחם הקנ"ה על ממונם של ישראל:
 ודברתם אל הסלע לעיניהם. הסלע הזה הוא
 הלור שבחורב והוא צורה של מרים ע"ד רז"ל
 ומלינו לו בתורה ארבע שמות עין מספט ולור
 וסלע וצאר, עין מספט הוא סכתוב בלך לך
 ויסובו ויצאו אל עין מספט היא קדש ונקרא
 כן ע"ש שבו כרון משה, לור שכ"י (שם י"ז)
 הנכי עומד לפניך שם על הלור בחורב, ונקרא
 לור ע"ש הסכינה שבגלית שם וכאן נקדש שלל
 בגלית נקרא סלע שכ"י ודברתם אל הסלע,
 צאר שכ"י הוא הצאר אשר אמר ה' למשה לפי
 שנקחלק במיתת מרים חזר עמה בזכות משה
 וע"כ הזכירו בה"א הידיעה שכ"י ודברתם אל
 הסלע. ודע כי רבו הדעות בפרשה הזאת ונחלקו
 המפרשים ז"ל. בחטאו של משה מה היה.

דעת רש"י ז"ל כי משה רבינו ע"ה לא כלטות
 בהכאה רק סידר אל הסלע שיוליא מים
 צמחו של הקנ"ה שכאמר ודברתם אל הסלע,
 ומה שלוח עליו לקחת המטה לא צטביל ההכאה
 שהרי מלינו כל האותות שהיה משה עושה מטה
 האלהים צידו כענין שכ"י (שם ד') ואת המטה
 הזה תקח צידך אשר תעשה בו את האותות,
 אצל החטא היה צולת ויך שהבס את הסלע
 ולא דברו כמו שכלטו ודברתם אל הסלע וע"כ
 חל העונש בשניהם כי שניהם הסכימו בהכאה
 ולא דברו וזוה היו מחליטין כח הנק שהיה
 ראוי הסלע להוליא מים צמלותו של הקנ"ה
 צדבור בלבד ואלו כעשה כן היה השם מחקדש
 שהיו אומרים ומה סלע זה שאינו יודע ואינו
 שונע מקיים דברי השם ק"ו אנו, אצל כשעשה
 ע"י הכאה היה פתחון פה אלל מחוקרי אמנה
 לומר שהיה ענין כעשה צדק חכמה ותחצולה
 ולא

ולא ע"ד נס, ועז"א יען לא האמנחם צי להקדישני לעיכי צני ישראל כי אם הדבור בלצד היו מקדשים שם שמים. ורע"ה הרמז"ם ז"ל כי החטא למטה צמלת המורים שבכם עליהם באמרו כן ונשנה לכלל כעם בא לכלל חטא והקצ"ה דקדק עליו שיהיה אדם גדול כמוהו כועץ לפני עדת בני ישראל צנוקום שאין ראוי צו הכעס וכל כיוצ"ו צדין האיש ההוא חלול השם מפני שהכוונתו כלן אל הללחת העוה"ז והעוה"צ ואיך יראה עליו הכעס והוא מן הפעולות הרעות ולא יצא כי אם מחכונת רעה בנפש, ועז"א מריחם את פי כי היו ישראל חכמים גדולים, אשה קטנה שבהם היחה כיחזקאל בן בוזי וכאשר ראוהו שבעם והוא ע"ה אין צו פחיתות מדה חשצו כי הש"י כעס עליהם צנקשת המים ולולא זה לא היה משה כועס ואמנחו לא תלחנו צזה כעס להש"י. עכ"ל ז"ל. ורע"ה רצינו חנכאל כי החטא היה צמלת כוליא כי כשאמרו כוליא לכם מים בלשון מדברים צעדם ולא אמרו יוליא תלו הגדולה בעלמון וחשצו קלת ישראל שכיון שנגלה הש"י על הלור צחורצ. וכאן לא נגלה כי משה ואהרן עשו כן צחכמתן שהוליאו מים מן הסלע ולא תחת ה' היחה זאת, וזש"א להקדישני שאחקדש לעיניהם ויהיה לא האמנחם צי לשון יולא אל בני ישראל. והנה הכחוצים יסבלו צחקלת דעת הרבנים האדירים האלה, אבל אין ענין הפרשה מחייב על הלצ צפירוש אחד מהם כי כיון היה פירש"י ז"ל אלו היה הדבור בלצד נס ולא כן ההכאה אבל צודאי ההכאה נס גדול כמו הדבור אלל הסלע הכל שיה וכוון שאמר לו השם יחעלה קח את המטה לא לחנם רק להכאה, גם דברי הרמז"ם ז"ל שאמר על עלמו שהחיר צזה קשר אחד מקפקות התורה היו ככונים אלו מליכו כעס למשה כי שמעו נא המורים היה הוכחה ולא כעס ואהרן שנענש גם הוא לא כעס מעולם כי מדהו היחה מדה השלום, גם לפר"ח ז"ל אלו אמר הכחוצ מן הסלע הזה כוליא דרך פשיטות היו תולין הגדולה בעלמון והיה פירוש ככון וצדור אבל צדרך התימה אמרו כן המן הסלע הזה יש לנו כח שכוליא לכם מים אלא שהקצ"ה יפליא לעשות עמכם צדרך הנס, ועם כל זה הוא מחייב על הלצ יותר מכלן:

זה כסחלקו כל הקושיות ונחרו כל הקשרים וצחור הענין צקידו כי השם המיוחד עירר על הר סיני הוא שנגלה צחורצ על הלור שהוא מקום לה' משכנות - לאציר יעקב, וכי (שמות ל"ג) הנה מקום אחי וכלצת על הלור וכ"כ צחורצ (שם י"ז) הנני עומד לפניך שם על הלור צחורצ ולוה לו צהכאה שכאמר (שם) והכית צלור, וצחור הנני הנה אחי כי מדה אחי צמקומות רבים הוא השם המיוחד ומפני שכל ישראל היו רואים צעיניהם כצוד ה' והיו יודעים צזה כי שם השם המיוחד ע"כ לא הכה אלא פעם אחת אבל כאן צלור של קדש לא פירש לו כן ולא נגלה להם כצוד ה' כאשר נגלה להם שם אלא שנלעוה לקחת המטה להכות הסלע לעיניהם וע"כ הסכימו שניהם להכות פעמים כנגד הלור והשם שחשצו שהשכינה עמם צכעם ולריך להמשיך הכח והרלון מן הצרכה העליונה מלפני ולפנים, והנה הם לא חטאו צמחשצתם צזה כלל אבל חטאם היה מלד שלא כחקדש השם לעיכי צני ישראל, וזהו (דברים ג') ויחעצר ה' צי לוענכם וכי (שם א') גם צי החאקף ה' צבללכם, וחשצו ישראל שגאל ח"ו השם כמו וזהו החטא כי היה מעוע אמונה צאלהים והיה ראוי להאמין צו ומזה אמר לא האמנחם צי לא שונחם אמונה צשמי הוא האלהים אשר נקרא שם הוא אלוה יעקב ההפכי הלור חגם מים, וז"ל מריחם פי הוא הנקרא צכל מקום פי ה' וכ"א צמדרס (איכה א') לדיק הוא ה' כי פיהו מריחי פיהו ופי סרקורו והוא משל הסקוקר והאדריכל שהזכירו רז"ל צצריחת עולם וצמק"א הזכיר (דברים ל"ב) מעלתם צי כלומר כפרתם צי צשמי, והנה החטא מצוחר ונפירס צכחוצים, כי מחוך משה שהכי מאשים אותם צלשונות אלו לא האמנחם צי מריחם צי מעלהם צי אלו מצניכים צמה היחה החטא הזה להם שלא חטאו אלא שגרמו, וכן דרשו מעלתם צי גרמחם. שלא כחקדש השם ויורה על זה לשון משה צחמנחו כשהיה מרלהו שאמר לו (דברים ג') אשר מי אל צשמים וצחרץ אשר יעשה כמעשך וכצבורתך. ויש לך להחעורר כי כשם שאלינו צחחלת כצואתו של משה צסנה שבעשו שם אותות ראוין למחקה"ד כענין המטה שנעשה כחש וידו מלורעת והמים דם כן אמרו חכמי האמת צכאן כי צחחלה הטיף הלור דם והוא

והוא פדרטו (תהלים ע"ה) הן הכה לור ויזונו מים ואין זיבה אלא דם שנאמר (ויקרא ט"ו) כי יזוז זוז דמה, ולא מלינו נכנולח משה רמז בזה, אצל דדברי הקבלה שהם כביאים וכחוצים דוד אחר. הן הכה לור ויזונו מים (ישעיה מ"ה) מים מלור הזיל לנו ויצקע לור ויזונו מים, וזה כרמז בלשון (תהלים קי"ד) הספכי הלור אגם מים כלו' מדם למים ולפי שחטאו בלור היא הארץ שנפסוק בראשית לפיכך סיה עוכסן שלא יכנסו לארץ מכ"מ: ונתן מימיו. היה ראוי שיאמר ונתן מים אלו אחר כן סיה כראה שהיו המים מתחת הסלע כמקלח סלעים שיש מעיכות מתחת פריסיהם וע"כ הזכיר מימיו להורות כי מגוף הסלע ילחו, או יהיה פירוש ונתן מימיו הנגזרים משסת ימי בראשית שכבר הזכירו רז"ל בראה של מרים עכלל עפרה דברים שנבראו בין השמשות, ומפני שבלשון מימיו יוכל אדם להקפח אולי סיה הענין עצמי שיהיו מימיו מתחתיו מופקדים שם לכך הולך לומר והולחת להם מים מן הסלע כלומר מגוף הסלע, והזכיר ג"כ לשון הולחה שהוא לשון נאמר על דבר כס וחוז מן הטבע כלשון (בראשית ט"ו) אשר הולחתך מאור מלרים, וכענין זה הזכיר ישעיה ע"ה (ישעיה מ"ה) מים מלור הזיל לנו ויצקע לור ויזונו מים, אחר שהזכיר מים מלור כדי שלא תצין ססיו מופקדים שם מתחת הלור לכך היסיף לומר ויצקע לור, או יאמר ונתן מימיו זו בעלמו כלו' שיזלו המים ממנו בהוכו ומקביעותיו, והולחה להם מים שילחו ממנו כהרות מושכין שחרי א"א לכל ישראל האנשים והנשים והעף לשחות על גוף הסלע גם להסקות בעירם שם אלא אם כן ימטבו משם נהרים ויאוריק רחבי ידים והוא לשון הכתוב (תהלים ע"ה) ויוליא כוזלים מוקלע ויורד כנהרות מים, ויוליא כוזלים מוקלע צלור ונתן מימיו ויורד כנהרות מים צלור והולחה להם מים: (י"ב) לכן לא הביאו. דרז"ל אין לכן אלא לשון שזועה שנא' (ס"א ג') לכן כשבעתי לבית עלי כשבע הקצ"ה שלא יכנסו לארץ, ואע"פ שידע משה כן לא כמעט מלעשות שליחותו בענין הארץ, וזהו שסמך לו מיד וישלח משה מלאכים מקדש אל מלך אדום לפי שנקדש כגזר עליו שלא יכנס לארץ ומקדש שלא סלוחיו בענין הארץ: (י"ג) הפח פי מריבה.

אמרו במדרש מכאן אחת למד שמקדש היה כגזר שיענס משה על המים, ראה מה כתיב ויזונו ויזלו אל עין משפט היא קדש עין משפט של משה היא קדש ונקרא קדש על שם להקדישנו: ויקדש גם. צמשה ואהרן מרותיו של הקצ"ה מדכ"מ הם גרמו שלא כהקדש לפיכך ויקדש גם כהקדש עליהם שמו של הקצ"ה כענין סכי (ויקרא י"י) בקרובי אקדש, ומטא זה החחיל ע"י ישראל וצטנגה צמשה ואהרן, ועז"א הכי (תהלים ק"ו) ויקליפו על מי מריבה וירע למשה בעצורם מלמה"ד לשחי נשים שלוקות צצ"ד אחת קלקלה ואחת אכלה פגי שציעית, אמרה להם אותה שאלה פגי שציעית צצקסה מכס הודיעו לצריות על מה אכי לוקה שלא יאמרו אף אכי קלקלתי הציחו עמה פגה שציעית ולקחה, כך אמר משה רבשיע הרי גזרת עלי למות צמדבר עם הדור שהבעיקוד שנא' (ס"ס ע"ה) כמה ימרוהו צמדבר יעליצוהו ציסימון, כחוב עלי על מה כענשתי, וידוע שאלמלא חטא הלור היו ככנסין לארץ שהרי שצט לוי אינו צכלל גזרת המדבר סכי"כ (צמדבר י"ד) וכל פקודיכם לכל מקפרכם ושצט לוי לא כמכה צכלל ישראל רק צפני עלמו: (יד) מקדש אל מלך אדום. קדש שם עיר ואינו קדש צרכע שהרי קדש צרכע מדבר הוא שנאמר (תהלים כ"ע) יחיל ה' מדבר קדש וכבר הזכרתי זה למעלה: כה אמר אחיך ישראל. כלומר אחים היינו צכי אצרהם שנא' לו (בראשית ט"ו) כי גר יהיה זרעך ועל שכינו היה החוב מוטל לפרוע, אחס ידעת אח כל התלחה אשר מלחתכו, לפיכך פירש אצרכם מעל אצינו שנא' (ס"ס ל"ו) וילך אל ארץ מפני יעקב אחיו מפני שער חוב המוטל עליו והטילו על יעקב לצדו לפיכך סצכלו רעות רבות, ולאצותינו שמתו צגלותם, ודרז"ל ולאצותינו אלו האצות מכאן שהאצות מלמעדין צקצר כשפורענות צא על ישראל: (ט"ז) וישמע קולנו. צצרכה סצרככו אצינו שאנו לוועקים וכענים שנא' (ס"ס כ"ז) הקול קול יעקב. וישלח מלאך. מלאך ממש כענין סכי (ישעיה ס"ג) ומלאך פניו הישיעם, או יאמר מלאך על משה כענין שנא' (חגי א') ויאמר חגי מלאך ה' כי משה היה מוחזק בעיני ישראל כמלאך הש"י אין עכינו כמשך אחר עסקי הגוף ואחר מקרי צכי אדם, וראה לזה מה שאמרו צהעדרו (שמות ל"ב) כי זה משה האיש אשר סעלכו

העלנו מארץ מצרים כלו כי זה משה שחשצנוהו: מלאך איש הוא וקרה לו כמקרה בני אדם כי לא ידענו מה היה לו: (יז) נעברה נא בארץ. אין לך לערער על הירושה של ארץ ישראל כשם שלא פרעת המוצ. לא נעבור בשרה ובכרם. שלא נסחיתם. לא נשחה מי באר. חסיי מי הנצרות לא נסחה זהו פסוטו, ומדרשו לא נסחה חסיי מי הנצר שלנו ונקח נכס:

דרך המלך נלך. הדרך שהמלך הולך בה, או הדרך שילוח המלך שהוא מלך אדום. עד אשר נעבור גבולך. לא אמר עד אשר נבא אל הארץ אע"פ שזו היתה הכוונה כי נתיירא להזכיר לו את הארץ סן יאמר מלך אדום זה יעקב אביהם צמחה ולקח צבורתי וצרכתי, כי לולא כן היתה הארץ שלי אזל צסיחון פרע הארץ והזכירה צפירוס: (יח) לא תעבור בני דרך מדינתי הוא הדרך הקרוי אל ארץ כנען אזל עברו דרך ארלו כשסצצו הר שיעיר וזה שהזכיר משה צמסנה חורה כאשר עשו לי בני עשו היושבים צסעיר שהיו משה וישראל שואלין וצסיחון לתה להם רשות לעצור דרך ארלו כמו שעשו בני עשו ושם אכתוב בעזרת האל יתי: סן בחרב אצא לקראתך. אהם מהגאים בקול ציריטתם מאזיכס ואומרים טאהס לוועקן ונענין ואני אלל לקראתך צמה שהורישני אני טכאמר (צראשית כ"ז) ועל חרצך חחיה:

(יט) בשמלה נעלה. החלה היו אומרים לצא צעירס רק יטהמרו שלא יכנסו צצדה וצכרס כדרך נחכות עם רצ טטוללים את הגרנות ככנסין צכרמים אזל ילכו צדרך המלך שהוא דרך הרבים ולא דרך היחיד והיו אומרים שלא יטחו המים אשר להם צצארות כלל, אח"כ שלח להם שלא יקרצו לערים כלל אזל ילכו צמסקלה העולה לארץ ישראל אשר היא סלולה וכצוטה לכל ואס יטחו מי הנחרות צדרך הס והצממות צעצרס צנהר יטכו דמיהס ע"כ אמרו רק אין דצר טאין צזה טוס דצר, כן כחצ הרמצינ ז"ל: ברנלי אעבורה. טעס רגלי לצאוהי, ומכאן אפשר לך ללמוד כי ועמדו רגליו על הר הזיתים (זכריה י"ד) האמור צחקציה סכוונה צו לצאוהיו כדי להרחיק ממונו יחצרך כל מרות הבטמות. ואס יאמר אומר טאיכו דומה טהרי לצאוח הספלים ראויין להקרא כן לפי טהרגל כלי ההליכה ואין דרכן של ספלים ללכה צלא רגלים אזל צלצאות העליונים טאין

להם כלי ההליכה ואין לשון החנועה נופל צהס איך יתכן לקרא אותס צסס הזה, ומסוצת הענין כי זה סס מסוחף טהרי עליון כל דצר יקרא ראשו וסיף הדצר יקרא רגליו וכיון טהוצור טהצורח יתעלה ראש הנמלאים כלס יתכן להקרא לצאות כל הנמלאים רגליו, או יהיה רגליו סצותיו כדעת הרמציס ז"ל וזה כשאר הטמות טהס טמות אצרים גשמייס טצאדס טהס כאמרים צצורה יתעלה כגון פי ה' עיני ה' אזני ה' וכצר צאחתי כל הלסוכות הללו צפסוק (צראשית ו') ויתעלצ אל לצו:

(כז) כל העדה, הזכיר כל העדה לפי שילא אדום לקראתם להלחם צס וכדי להודיע שלא נפקד מהס איס כטצאחן מארץ אדום להר ההר. ואמרו צמדרט הר ההר הר ע"ג הר כמין חפוח קטן על חפוח גדול והיה אהרן קצור צאותו מקיס טטמו הר טכא' וימת אהרן סס צראש החר, ואע"פ שהענין הולך לפניהס ומסוה את ההרים שלשה הרים נטארו הר סיני לתורה. הר ההר לקצורת אהרן, הר נצו לקצורת משה: (כה) קח את אהרן. צו צלסון טקרצו לכהונה ואמר לו (ויקרא ח') קח את אהרן, צו צלסון אמר לו לעלות להר: (כה) זיטשט משה את אהרן את בגדיו. צגדי כהונה גדולה ספטיטן והלציטן לאלעזר צפניו ועכסיו נעל משה את שלו והקציה את שלו משה ספטיטן ממונו ונטל מה סכתן לו שהיא הלציטן לו כטנחחנך צכהונה גדולה טכא' (סס) וילצט משה את אהרן את צגדיו ואח"כ נעל הקציה מה סכתן לו טכך דרז"ל אמר לו משה סכנס למערה וככנס ראה מטה מולעת וכר דולק א"ל עלה למטה ועלה פסוט ידיך ופסע קמוץ פיך וקמוץ עלוס עיניך ועלס מיד חמד משה לאוחה מיתה וזהו טכא' לו (רצרים ל"צ) כאשר מתי אהרן אחיך צאותה מיתה סנהאויית לה ודרז"ל צחוי"כ מעשה נקיס כעסו צצגדים הללו והלא סחחחוכיס הס סחחוכיס לעולם והעליונים הס עליונים לעולם אלל מעשה נקיס עשה המקיס לאהרן צמותו יוחר מצחיו סהפטיטן לו משה כסדרן, (וכ"ט צו לשון הכ' טוה צהלצטה והפסטה צהלצטה כאמר (ויקרא ח') וילצט משה את אהרן את צגדיו, וכן צהפסטה ויפסע משה את אהרן את צגדיו כלו' ויפסע כענין וילצט). ודע כי המקוס שהוא הר ההר היה ללד דרוס וראוי היה טיקצר סס אהרן כי מרת סימין טיא מרתו ומרים

צקדש שהוא צין לפון לדרום ומטה זהר נכו
 שהוא חמלעי ציניהם ויכול אדם לעצור מעם
 לכל קצר וקצר ולכך נקרא הר העברים שהוא
 פתוח לפני עברים ולכך לא נקצרו האחים
 במקום אחד כדי שיהיה כל אחד במקום הראוי
 לו, ועוד כדי להגן על ישראל ולכפר עליהם
 באותן המקומות שהיו עלולין אל החטא, ומה
 שנסמכה חסיפת אהרן לפרשת מלך אדום
 אחרו צמדקס זשאהיב (ד"ה צ"ב) זההחצרך
 לרשע פרץ ה' את מעשיך על סכתחצרו לרשע
 הזה לעצור נצולו חצרו אוחו לדיק:

(כח) וימת שם אהרן בראש ההר, ודרז"ל שלשה
 מחו צנסיקה נמטה ואהרן ומרים צמטה
 ואהרן נאמר בהם על פי ה' אזל צמרים לא
 נאמר ע"פ ה' לפי סגנאי הדבר, ויש לתמוה
 שלא מליכו כאן סחזכיר הכי צמיחתו של אהרן
 צראש חצר על פי ה' כשם שנאמר צמטה
 (דברים ל"ד) וימת שם מטה עבד ה' צארן
 מואב על פי ה' שלא רלה להזכיר צו בן צמקוס
 הזה לפי שצמקוס זה חצרו אה פ"ה צמטא
 הכאה הקלע פעמים וכמו שנחצאר למעלה,
 ואיך יתכן סיזכיר צמקוס זה שתיחה מיתחו
 ע"י מי שהמרתו והוא פי ה' סכ"ו צו על אשר
 מריחם אה פי, ומפני שלא הזכירו כאן הולכך
 להזכירו צמק"א צסדר אלה מעעי הוא סצאר
 שם ויעל אהרן הכהן אל הר ההר על פי ה'
 וימת שם: (כט) ויבנו את אהרן שלשים יום
 כל בית ישראל, האכטים והנטיים וצמטה לא
 נאמר צ"ח אלא ויצכו צני ישראל אה מטה
 צעצות מואב שלטים יום לפי שהיה אהרן
 אהב שלום ורודף שלום ומעיל שלום צין אדם
 לחצרו וצין איש לאסתו:

כא (ח) וישמע הכנעני מלך ערד יושב הנגב.
 הוא עמלק סנאמר (צמדבר י"ג) עמלק
 יושב צארן סנגב ושנה לסוכו לדבר צלסון
 כנען שאס יחפלו ישראל לשם יחצרך שיתן
 צידם הכנעניים לא יחא הוא צכללס והנה
 ישראל כסמרו מזה סהחפלו סחס אס כחון
 סחן אה העם הזה ולא אמרו הכנעניים:

דרך האתרים, ע"ד הפשט המרגלים, ורולה לומר
 כי כאשר צאו המרגלים ועלו צנגב הרגישו
 בהם יושבי הארץ ושמע בהם הכנעני הזה
 שהיה יושב סנגב וצא צדרך שהלכו הם עד
 שהגיעו למחנה ישראל, והוא דעת המהר"ם.
 וע"ד המדרש דרך האתרים דרך החייר הגדול

הוא ארון צרית ה' הנוסע לפניהם דרך שלשת
 ימים לחור להם מנוחה, וי"א שהוא סיחון מלך
 האמורי ונקרא כנעני כי כל אמורי כנעני,
 ודרז"ל מה שמועה שומע, שומע שמת אהרן
 ונסחלקו עכני כצוד וז"ש ויראו כל הצדה כי
 גוע אהרן א"ר אצמו אל תקרי ויראו אלא
 ויראו שער עכסיו לא היו כראין לאומות שהיו
 "מכוסים צעכני כצוד, וכן צמדקס סנחומא
 כיון שמת אהרן נסחלקו עכני כצוד ונראו
 כאשה שראשה פרוע: (ד) ויסעו מהר ההר דרך
 ים סוף לסבוב את ארץ אדום. לפי שלא נתנס
 לעצור צארלו ומזרו לאחוריהם סצעה מקעות
 כמו שהזכירו רז"ל ממש"כ וצני ישראל נסעו
 מצחרות צני יעקן מוסרה שס מת אהרן וכי
 צמוסרה מת והלא צהר סהר מת אלא סחזרו
 והספידותו שם: (ה) כי אין לחם ואין מים.

יש לתמוה והלא המן יורד להם צכל יום ויום
 גם צצוי המים היה להם מנס הקלע סכתחדש
 להם עתה. אבל זו היתה תלוכותם אמרו סנה
 עניכנו משונה אין לנו לחם ומים כשאר האומות
 כי שאר האומות אס היו זכאין או חייצין יש
 להם לחם לסוצע ואלי המים אזל אנו עיקר
 כל הנהגותינו ומאכלנו ומשתנו צעכין מחודש
 כי אין לנו לחם ציום אחד לימים הרבה כשאר
 האומות סנפסס סצעה צספוק סנוזון סרואין
 צין ידיהם ועמיהם ואינו עמנו כי אס דבר
 יום ציומו ואפי" המים שהן ספקר לכל העולם
 ואין לאדם מחיה זולתם כצו נסחלקה עמנו
 כשמתה מרים סנסחלק. הצאר, ומאחר סכל
 עניכינו כמשכין אחר העונש והסכר סנה אנו
 מחודשים צהנהגה יותר משאר האומות ועוד
 כי אוחו הלחם הנא אלינו דבר יום ציומו לחם
 קלוקל הוא ועמיד הוא להסקלקל צצני מעים
 וכפסנו קלה צו וכי יש ילוד אשה סמכניס
 ואינו מוליא, וזו היא הדצה שהוליאו צמן שהיה
 להם לכצוד ומעלה היו כוחנין צו דופי כי
 למעלת דור סמדבר שהיו כמלאכי הסרת היה
 המן צא להם דבר יום ציומו כדי שיהיו עיניהם
 תלויות תמיד אל ה' כעכין סכ"ו (סהל"ס קכ"ג)
 סנה כעיני עצדים אל יד אדוכיהם וגו', והעכין
 היה להם לתרגיל כפסס צמדת הצטחון והאמונה
 צסס יחצרך ולפי שחטאו צחולאת דצה כעכסו
 צעונס כחש המוליא דצה, זשיכ ויסלח ה' צעס
 אה הנחשים הסרפיים ודרז"ל יצא כחש סאוכל
 מיכין הרצה וכלס צפיו טעס אחר ויפרע מאוכלי
 המן

המון שאוכלין מין אחד וטועמין מיכין הרבה ועוד שנענשו צעונם זה כי הנחשים האלו שנענשו זהם היו הנשים עלמון שהיו צמדצר למיכין הרבה הוא שכי (רצרים ד') המוליכך צמדצר הגדול והטורח וגוי וכל הרצעים שנה לא כזוק זהם אחד מישראל שהיה עכן אחד מטצעה ענכים לפניהם והורג נחשים ועקרצים שלא יזיקום והיה העכן ההוא מיוחד לפלא הזה ועכסיו צטנת הארצעים כשהולילו דנה צדצר שהוא להם מדה עוצה וועולה שלח הקצ"ה זהם את הנחשים השרפים, וזהו שלא אמר ויסלח ה' צעם נחשים שרפים אלא הנחשים השרפים שצמדצר כלשון (שמות ח') הנכי משליח צך את הערוצ, כלומר הערוצ שצמדצרות כי לא היה צריחה חדשה לפעם אלא שכבר היו הנחשים והערוצ צמדצר, והיה מספיק הנחשים והוסיק את השרפים קרי ציה השרופים השרופים ומפני שעד עכסיו היה העכן שורפם כדי שלא יזיקו לישראל ואז היו השרופים וכיון שחטא ישראל היו הם השרופים, וענין בלחם הקלוקל לטון צזוי הוא קל שצקלים : (ו) ויאמרו חמאנו כי דברנו בה' ובך. צקסו מחילה ומטה והחידו על חטאם ומטה החפלה עליהם שנא' ויחפלה מטה צעד פעם ומכאן למי שמצקסין מחילה ממנו שלא יהא אכזרי, וכמו שהחפלה אצרהם על אצמלך וכן חיוצ צהחפלה צעד רעהו ואם אינו מוחל נקרא חוטא שנא' (ס"א י"ג) גם אככי חלילה לי מחטוא להי' מחדול להחפלה צעדכם, והזכיר הכי שם צענין שמואל שאמרו לו ישראל חטאנו : (ז) ויסר מעלינו את הנחש. היה לו לומר הנחשים אצל הזכירו צלסון יחיד כי ירמוז לכחם שלמעלה הוא הכח הממית הוא שר המדצר ששם דירת הנחשים השרפים, וז"ל מעלינו ולא אמר ויקיר ממנו כלשון (צמדצר ד') קר ללם מעליהם, ומזה חצין (זכריה ו') וההרים הרי נחשת שהזכיר הרצ המורה צפרק עשירי הוא ההר הגדול שעתיד להיות לפני זרובבל למישור : (ח) עשה לך שרף, וכתיב ויעש מטה נחש נחשת. חצין מרעיה כי רלון חס"י לעשות נחש אלא שלא רלה להזכירו צעם עלם שלו שהוא נחש לפי שהיה קצת החטא וגרם מיתה לעולם, וע"כ אמר שרף הזכירו צעם חאר כי הוא צעל ארס שורק, ומה שהזכיר לך ולא אמר עשה שרף כי אמר חס"י על מה צדצרו כנגדו הריני מוחל להם צזכות חפלהך

אצל מה צדצרו כנגדך עשה לך שרף לריך אחת לעשות מעשה צידים כדי שיחפרקם כמה קשה לפני מי צמדצר כנגד נביאי : (ט) והביט אל נחש הנחשת וחי. הפך טצצע כי הנסוך מסתכן צהציעו אל לורת הנוסף, ועטאו מטה מנחשת קלל שהוא מאלדים דוגמת הנחשים השרפים, וכן נחרפה חזקיהו צמריחה דצלת חאנים על השחין, ונמחקו מי מרה צחותו עץ שהיה מר, והנה זה היה נס צחוך נס, גם צכאן שיחרפאו צהציעם אל לורת הנחש והיה נס צחוד נס כי ידוע מחכמת החולדות צכסוכי הכלצ השועה חם יציעו למים יראה להם צו דמות הכלצ או דמות המזיק וימוחו וכן הזכירו חכמי הרופאים צספריהם, ורז"ל הזכירו זה צמקכת יומא פרק יוהכ"פ כי כל נסוך מכלצ כל הריקר ירחי שחא לא שחי מיא אלא צגוצחא דנחשא דילמא חזי ליה לכלצא ומסתכן וכן הרופאים יזהירו מי סיזכיר צפני הנסוכים שם הנוסף כי נפסם דצקה צומחצנה שהיא ולא חפרד ממנו עד שאפי' צצתן שלהם יראה דמות גירי כלצים, וכיון שענין זה חמת וליצ מנפלחות חכמת החולדה היה ראוי לישראל כסוכי הנחשים השרפים שלא יראו נחש וסלא יזכירוהו כי אפי' הזכרון מזיק כש"כ הראיה ולכך היה הענין הזה נס צחוד נס להסיר הנזק מהם צמזיק ולרפאות החולי צומחליח ולזה הקצ"ה למטה לעשות דמות שרף הממית אותם ואז יחרפאו להודיע כי אין הנחש ממית אלא החטא וכמו שאמרו אין ערוד ממית אלא החטא : (י) ויסעו בני ישראל ויחנו באובות. אמרו צמדצס שנעסו חויצים למקום, ויחנו צעיי העצרים שהיו מלאים עברה, ויחנו צכחל זרד לא היה הנחל אלא מלא זרה ולא יכלו לעצרו ל"ח שנה וזס"כ (רצרים צ') ועצרו לכס את כחל זרד, וכי (סס) והימים אשר הלכנו מקדש צרנע עד אשר עצרנו את כחל זרד שלמים וצמנה שנה ומסם נסעו ויחנו מעצר ארכון שנחרלה להם הקצ"ה ע"כ. ונראה לומר כי מה שאומר נחרלה להם הקצ"ה שכוון צזה לפי מה שאמר מעצר ארכון והיה ראוי לומר ויחנו צעצר ארכון אצל אמר מעצר כי נסתלקה מהם אותה עברה שכל ל"ח שנה היו כזופין לכך אמר שנחרלה להם הקצ"ה וכ"מ שניד צא הדצור למטה וא"ל הקצ"ה מיד קומו קעו ועצרו את כחל ארכון וכענין

וכענין שכי' צאלה הדברים: (יד) על בן יאמר בפסוק מלחמות ה'. על חניה זו ונקים שנעשו צה, צספר מלחמות ה' ספר היה צפיע וכחוצ שם מלחמות ה' צעצור יראיו, ויתכן שהיה עימות אצרהם כי ספרים רבים אצרו ומנו צגלות ואינם נמלטים אללינו כדברי נתן ועידו ודברי סימיוס למלכי ישראל וסירה שלמה ומסליו, כך פירש הרי"א ז"ל: (יז) או ישיר ישראל את השירה הזאת. ע"ד הפסע עיקר הסירה הזאת על החללים שז' אמוריים שנמלחו צחל ארכון וכתערצ דמן עם מי הצאר ומזה הזכיר למעלה את והצ צקופה ואת הנחלים ארכון, וצאור הכי לפי דעתי על בן יאמר צספר מלחמות ה' צכלל חשבון מלחמת ה' ויהיה צספר מלסון קפירה כלו' מי שחושב מלחמות ה' והנקים הגדולים העלומים שנעשו לישראל ראוי שיחשוב צכללם את והצ צקופה שהשמיד הקציה את העיר ששמה והצ צקופה וצקערה ואת הנחלים אשר לארכון, ודרז"ל את והצ צקופה מה שנהן להם צים סוף ואת הנחלים ארכון ומה שהפליח לעשות עמהם צנחלי ארכון שאף כאן נעשו נקים גדולים ומה הם הנקים ואשר הנחלים שפיכת הנחלים דם וזהו שתי"א (ויקרא ד') אל ספך הדטן מישר קיעמא, והכוונה שצספך שם דם האמוריים שהיו נחצאים שם כי היו ההרים גדולים והנחל עמוק וקלר וההרים סמוכין זה לזה אדם עומד צלד זה ומדבר עם חצירו צלד זה והדרך עוצר חוך הנחל אחרו האמוריים כשיכנסו ישראל חוך הנחל לעצור כלל מן המערות ונחרגם צחלים וצאצבי צלקטראות כיון שצאו ישראל לעצור כזדעזע ההר על האמוריים כשפחה היולאת להקציל פכי צצרתה וכתקרצו ההרים זה אלל זה וככנסו אותן סדים צאוחן צקעים וחרגום ואצרו כל האוכלוסין כשם שאצרו אוכלוסי ים סוף ולכך הקיש הכי' את והצ צקופה ואת הנחלים ארכון, וצסי"א אשר נטה כלו' שהליר נטה ממקומו ונקרצ ללד מואצ וכדצק. ומשם בארה. משם צא האשר אל הצאר הוא הקלע שסזכיר למעלה והצאר היה מעלה דם ההרוגים וישראל רואים נקמה זו ואיך הקציה כלחם צצצילים והורג צסוכאיהם והם אין יודעין צזה כלום עד שסצאר הזה הודיעם ומיד אמרו סירה ומה סירה אמרו עלי צאר ענו לה, ולסון הסירה נמשך עד חסלום הפרטס עד הסימון: (יח) באר חפרוה שרים.

הם משה ואהרן וקראם שרים וכדיצי העם כי הם חפרוה וכרוה צושענותם שסכו צמקה, ולפי ששסוה הכי' סניהם צחפירתה לכך הולך להזכיר צמחוקק והוא משם ולומר כי אחר שנכתלק הצאר צמיתה מרים לא חזר אלל צזכות מחוקק: ומדבר מתנה. ומן המדבר שהוא ארץ ליה ולמאון כחנה לבו מחנה גדולה כזו והיא מחנת הצאר ומן המחנה הזו צאו לכחלי ארכון שנעשו שם כל הנקים הגדולים, וכן כל לסון הסירה הוא ספור חסדיו של הקציה ועוצותיו שהגדיל לעשות עם ישראל, ומחלי ארכון צאו לצמות כלו' למלחמת סיחון ועיב שהיו מלכים אדירים וקראם צמות ומצמות הגיא עד ראש הפסנה הנשקפה על פכי הארץ שהיא כולה יליל יסימון אין צו נחל אחר כי אם זה: וע"ד המדרש אז יסיר ישראל את הסירה הזאת היה לו לומר את הסירה הזאת להי' וסיזכיר ג"כ שמו של משה כשם שמלינו צסירה הים אלל מפכי שלקה משה ע"י הצאר הזאת וצצצילה כגזר עליו שלא יכנס לארץ לכך לא נזכר שמו של משה צסירה זו לפי שסירה זו ספור סצחים של צאר וכיון שנעצס משה על ידו איך יצנחנו אין אדם מקלס לקפקלעור סלו ומחוך שלא נזכר שמו של משה לא נזכר שמו של הקציה, מלמה"ד למלך סצמכוהו לקעודה אחר אם אוהצי שם חני הולך שם ואם אין אוהצי שם איכי הולך: (יע) ומדבר מתנה וממתנה נחליאל ומנחליאל במות ומבטות הגיא, ר' יהודה אומר מן המדבר זכו ישראל שנחנה להם תורה ע"י משה סנאי (סמות לי"א) ויתן אל משה, וממתנה נחלו עצודה זרה ואמרו אלה אלהיך ישראל, ומנחליאל צמות ומשנחלו עצודה זרה צא מוח סנאמר (צמדבר י"ד) צמדבר הזה יחמו ושם ימוחו, ומצמות הגיא סנרמו לאוחו לדיק שיקר צגיא שלא יכנס לארץ הוא סימניה אומר (ירמיה ח') ראי דרכך צגיא, כך דרשו צמדבר חהלים (חלהים ה') למנלח אל הנחיליות.

ובתנחומא וממדבר מחנה אם אדם מטיס עלמו הפקר ציגיעת החורה כמדבר ססוח הפקר לכל נחנה לו תורה צמחנה סנאמר וממדבר מחנה, וכיון שנחנה לו צמחנה נחל אל סנאמר וממתנה נחליאל, וכיון שנחל אל עולה לגדולה, ואם הגיס, דעחו הקציה מססילו סנאי ומצמות הגיא, ואם חזר צו הקציה מנביחו

סנאי

הם תריקים יסניא אוחו אשר צעדה מואב, אל הקרי מואב אלח מאב, אוחו סנאמר עליו (צראסיה כ"ו) עקב אשר שמוע אנרהם בקולי, והכוונה על מרת החקר שהיא ראסיה המרות ולכך אמר ראם הפסגה, וזהו צאור הכחונ (ההלים קל"ג) כשמן הטוב על הראס כנה השפע צשמן הטוב ואמר שהוא מורק על הראס הוא הצמות והסגולה והשפע שהוא יורד תחלה על הזקן זקן אהרן שיורד על פי מדיחיו ממס, ונסקפה על פני הישימון, על פני השמים ותחננין שמיא, ותענין כי צהצריך המדות בקבלה שפע הצרכה מלמעלה מחצריך עולם הכפריים והשמים וכל לצאס: (כד) כי עו גבול בני עמון. גבולו חזק וחקיק ומאו החוזק התרחו של הקציה שאמר לישראל אל תלורס, וז"ש כי חסבון עיר סיחון מלך האמורי היא והוא כלחם צמלך מואב הראשון ויקח את כל ארצו מידו עד ארנון למדך הכי כי חסבון משל מואב היחה ומפני שלא היו ישראל רשאין להלחם עם מואב ממה שהזהיר הכי (דברים ז') אל חלר את מואב לפיכך הודיענו כי סיחון לקחה מהם וישראל ממונו דכי (יהושע י"ג) וחלי ארץ בני עמון, ולקחהו מיד האמורי שלקחהו מהחלה מיד בני עמון, ומשה"כ על עמון ומואב שלא יתן הש"י מארלס לישראל עד מדרך כף רגל כלומר הארץ שהיחה אללס צאוחו עת, וז"ש רז"ל עמון ומואב עהרו צסיחון כלוי הוכשרו לישראל צסיחון כי צאה להם צהיחר מיד סיחון ולכך הולרך הכי להזכיר דברי המושלים צעבור חסבון שלקחו ישראל כי כן אמר הכי וישב ישראל צכל ערי האמורי צחסבון וצכל צכותיה, ורז"ל הזכירו הפלגה על גצורת מלך סיחון ועל חוקף עיר חסבון, וחוא סדרז"ל אילו היחה חסבון מלחה יחוסיין אין כל צריה יכולה לכצטה, ואילו היחה סיחון צצקעה אין כל צריה יכולה לצלוט צו ואל"ל שהיחה סיחון יושב צחסבון גצור גדול וסרוי צעיר מצלה, וזהו שהזכיר למעה לסיחון מלך האמורי אשר יושב צחסבון, ודרשו צו למתה כקרא שמו סיחון שהכל מסיחין בגצורתו, וגם צצכו של סיחון ארז"ל שהיחה גצור גדול, והוא סדרשו ויכו אוחו ואת צכיו צכו כי שהיחה לו צן קטה ממנו: (כו) על כן יאמרו המושלים. הצודים משלים מלצס והס היו צלעס וצעור חציו עיד רז"ל כי היו כוסאים משלים צעמידות והיו

סנאי (יסעיה מ') כל גיא ינשא: ועיד הקבלה אז יסיר ישראל את הסירה הזאת, הסירה כמו התפלה ממשיק הכוונה צמחצתו מועלה למטה כך סיחיד או הרצים האומרים סירה ממשיקין הצרכה מועלה למטה, ודע כי סיר"ה צגימטריא הפליה וכי (ההלים מ"ג) יוחס ילוח ה' חקרו וצליה סירה עמי הפלה לאל חיי סירה כחי, ואמר את הסירה הזאת כצר ידעת מהו זאת כי זאת כאללת מוזאת זשיא הפלה לאל חיי אומרה לאל קלעי, וזהו קוד הכי (איכה ח') קומי רכי צליה עם המלכות ידצר הזאת לראס חסתורות כי לא אור צראס, וצעלי השפע שלא ידעו זה הולרכו לומר כי הלמיד צמקום צי"ה, עלי צאר עכו לה, יתחיל מועה למעלה כדי להעלות המדה העסירית אל מקום מולחה ואח"כ ממשיק הצרכות ממש וממשיק והולך מועלה למטה, וז"ש עלי צאר עכו לה כלומר עליכו לצנה המדה הזאת ולומר לה עלי צאר, וקרא המדה הזאת צאר לפי שהיא מקבלה כח תכלן וכאללת מהן כי כן הצאר ציח קצול למים ולכך ימשילנו חמיד צקפר הצהיר לכסא וכלי, ואומר שס למלך שהיחה לו כסא, למלך שהיחה לו כלי כאה ומצושס, ומזה הזכיר ומשס צארה צחוספה היא והיא היא אחרונה שצסס, וענין עלי צאר התעלי אל המקום אשר כחלצת ממנו, חפרות סרים, החכמה והבינה, כדיצי העס הגדולה והגצורה והחפארה הס אנרהס יחק ויעקב סנקראו כן סנאמר (ההלים מ"ז) כדיצי עמים כאספו, צמחוקק זה לדיק יקוד עולם, צמשענותס הכלח וההוד הרי כל הצכין כרמו צלשון הסירה הזאת כמו סכרמו צסירה היס, וממחנה כחליאל, אמרו צקפר הצהיר אל הקרי כחליאל אלח כחלי אל אלו השצעה דחקרו כחל, וממחנה היינו המוח כלומר החכמה סכל השצעה כאללים ממנה והנחלים האלה הולכים אל היס דרך יסוד ולריכין הס להעלות ולקבל ולשאוב שפע מן המקור העליון סקראו צמות וכן צחרגוס רוחא, והוא שהזכיר הכציא עיה (מצקוק ג') דוס ידיהו כשא, והוא הכבולה שאחר הזרקא כי הזרקא רמו לעסירי המתעלה אחר הסגולה שהיחה למעלה מן הכל ולכך הסגולה גי כקודות והיחה למעלה מן החיבה וזהו קוד (ההלים קל"ה) כי יעקב צחר לו יה ישראל לסגולה כי הי"ד עם קולו וההיחה היא הסגולה, ומצמות הגיח כי אחר סעלו לסאוב

והיו אומרים צאו חסדון סלא היה קיחון יכול לכבשה הלך ושכר את זלעם וקללו וז"ש זלק (צמדצ כ"צ) כי ידעתי את אשר תצרך וגו', הצנה ותכונן צסס קיחון לתיות עירו. ודרז"ל צפי המוכר את הקפיכה (ד' ע"ח) על כן יאמרו המושלים אלו המושלים צילרס, צאו חסדון צאו ונחשו צסצו חסדונו של עולם הפקר מלוח כנגד סכרה ושכר עזרה כנגד הפקרה, אם אתה עושה כן הצנה ותכונן הצנה צעוה"ז ותכונן לעוה"צ, עיר קיחון אם מפסי אדם עלמו כעיר זה סמהלך אחר קיחה כלה מה כתיב צחרי" כי אם ילאה מחסדון תלא אם מתי סמחצנין ותאלל את מי שאינן מחסדנין, ולהנה מקריח לדיקים סנקראו קיחון דכ' (סופטים ה') והולכי על דרך סיחו, אכלה ער מואצ זה סמהלך אחר ילרו כעיר זה סמהלך אחר קיחה כלה, צעלי צמות ארכון אלו המגיסקין דעחן דאמר מר כל המגיס דעחו כעובד ע"א, וכירס אחר קטע אין רס, אצד חסדון אצד חסדונו של עולם, עד דיצון המהן עד סיצא דין, וכסיס עד נפח עד סתלא אם שאיכה לריכה כפוח, עד מידצא עד סחדוצ כסמחן, ואמרי לה עד דענד מאי דצעי: (כח) כי אש יצאה מחשבון, רמז לאכסיס סקטרו צחצדון על מלכה, אכלה ער מואב, סס מקום כמו (רוח א') מצית לחס יהודה: (כע) אוי לך מואב, קללהו סימקר צידו, כמוש סס אלהי מואב, נתן בניו, הכוחן כחן צניו, פלטים, פליעי חרצ, כלוי צורחים, או כחן יחזור לכמוש יאמר הכי כי היה עם מואצ עוצד לכמוש אלהיו צוכה צמות וצועח צו יוחר מכל עם כענין סכחוצ (ישעיה ע"ז) והיה כי כראה כי כלאה מואצ אל הצמה וגו' וכתיב (ירמיה מ"ח) וילא כמוש צגולה, ולכך היו המושלים אומרים דרך לעג כי כמוש כחן צניו פלטים וצנותיו צסצית כמו סנקראו עמו וכ"כ (מלאכי צ') וצעל צת אל ככה, כן פירש הרמז"ן ז"ל: (ל) ונירם, אחר משה כאשר יריכו אותם אצד חסדון עד דיצון וכסיס עד נפח אז היחה סממה כל הארץ, או יהיה וכירס לשון כיר סאמר והכיר סלהס הוא כיר חסדון אצד: (לד) אל תירא אותו, לא היה ראוי למשה סיירא מזורע צטר כי כיון שהסכיכה עמו מה יעשה לו אדם והלא הנביא מזהיר לישראל (ישעיה כ"א) מי את ותיראי מאכוס ימות כי יראה צ"ו ללדיק הירא את

הי מפחיתות הנפש ומשה עלמו יזהיר לישראל (דברים כ"ג) אל תיראו ואל תערלו מפניהם (סס א') לא תערלו ואל תיראו מהם, אצל כתיבא ממנו מזכות סידע לו מענין אצרהס, והוא סדרז"ל צמס' כדה פרק האשה סתיא עושה לרכיה (דף ק"א) מכדי קיחון ועוב אחי הוו מפני מה כתיבא מעוב ולא כתיבא מסיחון מחסדונו של הקצ"ה אחה מכיר מה צלצו של אותו לדיק אינו אומר אל תירא אלא למתיירא מלמד סכתיבא משה סמא סעמוד לו זכות אצרהס סנאי (צרחסית י"ד) ויצא הפליט ויגד לאצרהס סעצרי ואמר מר זה עוב ספלע מן סמצול, והנה סככתיס ז"ל סוברים צעוב זה סהוא אותו עוב של מצול וססגיד לאצרהס והאריך ימים רציס, ויש ספירס סעוב זה אינו אותו של אצרהס עלמו אצל היה מעספחתו ומזרעו ומשה כתיבא ממנו סלא סעמוד לו זכות אצי אציו שהיה צומן אצרהס, ולפי"ז כסאמרו כחן קיחון ועוב אחי הוו אם הכוונה אחיס ממש מן האצ והאם היה לו למשה להתיירא מסיחון ג"כ כי גם הוא ראוי ליעול חלק צזכותו של עוב אצי אציו אצל היו אחיס מן האם ועיקר זרעו של עוב הפליט לא כסאר אלא צעוב זה סהוא מעספחתו ועיקר זרעו מן האצ, וע"כ כתיבא משה מעוב ולא כתיבא מסיחון, אצל אכו אין לנו אלא מה סקצלו חז"ל צעוב זה סהוא ממש אותו עוב של אצרהס, וכן אמרו צמדרס סכחומא ויצא הפליט ויגד כוונתו היחה כדי שילא אצרהס ויהרג כחן לו הקצ"ה סכר רגליו וחיה כל אותן סכיס ומלד אחר גצה ממנו סכפל ציד צניו, וכסצא משה לעשות מלחמה עמו כתיבא ממנו אחר אחי צן ק"כ סנה וזה יוחר מח"ק אלולא ססיה לו זכות לא חיה כל הסכיס הללו, א"ל הקצ"ה אל תירא אותו כי צידך כחתי אותו אחה צידך הרגהו ועסית לו כאשר עסית לסיחון ע"כ, ויש לדעת כיון ססיחון ועוב אחיס היו קודם סמצול ועוב לצדו הוא ספלע ואכו רואיס סלא כלולו כי אם סמוכה סצתיצה אי"כ קיחון זה מהיכן ילא והיאך היו אחיס סאמר עליהם אחי הוו, וראיתי צמדרס קיחון ועוב צני סמחזאל היו שהיה מצני האלהיס וסמחזאל צא על אשתו של חס, סמוך לכניסחה לחיצה וסיחון כולד צתיצה ולכך סמס חס צתיצה כדי לחפות על אשתו, ולדעת רז"ל כלטרך לומר צסיחון

סגס הוא האריך ימים כענין אחר ואריכות הימים של כל אחד היחה קצה לקצה ידועה מצעל הקצוה יתברך ומי יודע מחשבות הסיימת, ומ"ס צפי הרוחה (דף כ"ד) מחיית זקוקוליה וקטליה ירמוז כי משה צעל זכותו וסבר פסיעותיו וכמו שפי" הרב הגדול מורי ר"ס כ"ר צפירוש הסגרות שחיבה, כמלחה למד שלא היחה ירחו של מרעה על כחו וגבורתו ועל גובה קומתו רק מזכותו שהרי רלונו של הקציה אינו דבק באדם לפי הגבורה והכח כ"א לפי הזכות שכן אמר הכתוב (תהלים קמ"ז) לא בגבורת הקום יחפץ לא צפוקי. האים ירלה רולה ה' את ירחיו את המיחלים לחסדו:

כב וירא בלע

ברב עם הדרת מלך ובאפס ראום מתחת ריון: **שרמה** המע"ה באר בכחוב הזה (משלי י"ד) כי רצוי העם הוא הדרת מלך וכבודו, לפי שיש צין אכסיו גבורים וחכמים שוין לו או למעלה ממנו אבל מעלתו והתכשאותו על שאר הסרים והקבנים הוא רצוי חיילותו ורוחב מלכותו ומעלתו וזאת היא הקצה שהוא מעולה ומתודר מכלם וכאשר יחקר לו העם ויפרדו מעליו זהו מחמת האדון, ומלת רזון מלשון רוזנים, ולפימ"ס הדרת מלך היה לו לומר מחמת מלך, אבל בא לומר כי העדר העם מחמה לו עד שהוסר ממנו שם המלכות והזר כאחד הרוזנים המושלים צעם וע"כ יקראנו הכי צעם רזון לא צעם מלך לפי שאין מלך צלא עם וא"כ למדך הכי הזה כי צעחון המלך חלוי צצ"ו כיון שהדרתו ומעלתו צרצוי העם ומחמתו צחקרוכס, ועל העעם הזה לא היה רלון הס"י שיהיה צינינו מלך לפי שצטחון העם צמלך והמלך צעחוכו צעמו ואנחנו מקצלי החורה נלעוינו צה סכירא את הס"י כענין סכתוב (דברים ו') את ה' אלהיך תירא, גם נלעוינו שלא תירא מן הכנענים כענין סכתוב (סס ז') לא תירא מהם וכתיב (סס ל"א) אל תיראו ואל תערלו מפניהם, וכיון שהחורה חקרה לנו הצטחון צצ"ו ולוחה אוחנו להיות כל אחד ממנו צעחוכו צה' ית' לצדו וצקיימנו זה לא נלעריך לאדם ויהיה כל אחד מישראל צעוח יותר מן המלך, אבל לפי שהיה גלוי וידוע לפניו יחעלה צעתידין ישראל לסאול להם מלך כשאר האומות אשר להם מלכים

ושלעוונים וע"כ קצע להם צחורה מלות עשה לדעהם למנות להם מלך אחר שיחטאו צסאלס אוחו, והוא סכי (סס י"ז) ואמרת אסימה עלי מלך ככל הגוים אשר סניצותי שום חסים עליך מלך, וראוי היה שיחטב זה להם לחטא כיון שהקצ"ה הסליח ענינם צימי לאחס מארץ מלכים מכל העמים ורומס חלקס מכל אומה ולסון להיווחו מולך עליהם וסכינתו צקרצס ולכך הוקסה צעיני הקצ"ה כססאלו להם מלך וסופו הוכיח על חחלתו סאצד סאול צסופו, וע"כ אמר שהמע"ה צכאן צרצ עם הדרת מלך, ולמדנו צכי הזה שהלדיק הצוטח צה' יתברך הוא צעוח יותר מהמלך כי המלך יסיס עקר צעחוכו צעמו וא"כ ראוי שיהיה צעוח יותר הצוטח צהקצ"ה מן הצוטח צעם כי המלך הצוטח צעם לצד ולא צהקצ"ה לפעמים יפול ציר אורייו וכל חיילותיו לא יועילו ולא ילילו אוחו, וכ"מ צקיחון ועוג שהיו צועחין צרצוי חיילותיהם וצאין כנגד משה וישראל ולא הועיל להם כלום שהרי שהיזק וההללה ממנו אינו חלוי צרצוי עם אלא צגזרת הסיימת כי פעמים אין החסועה צרצ עם כענין סכי (תהלים ל"ג) אין המלך כושע צרצ חיל צצור לא יכלל צרצ כח, ומן הידוע כי היו מלכים אדירים חזקים צגבורה ועריהם צלורות חזקות וחיילותיהם כחול אשר על שפת הים, וכיון סכאצדו כלס וכפלו ציד משה לכך כתירא צלק מלך מואב צסכצר מוחו גבוריו אשר היה חוסה צהס ופחד לכפשו ממה שפעשה ישראל לאמורי, וצס"כ: (ב) וירא בלק בן צפור את כל אשר עשה ישראל לאמרי. צלק בן לפור מלך מואב היה כי כן יזכיר צסמווך וצלק בן לפור מלך למואב צעת ההיא, וא"כ היה ראוי שיאמר וירא צלק בן לפור מלך מואב, ויחכן לפרס כי כאן גלה לנו הכי פחדו הגדול ממה סחקרו סכי המלכים האלה סיחון ועוג וע"כ צאר הכי כי מן היום סראה את כל אשר עשה ישראל לאמורי לא היה מחסיב עלמו כמלך ומפני זה הזכירו הכי צעמו סחס לא צעם מלך ויהיה צעת ההיא צעת סכאצד האמורי כלוי כסמחו אבל מצמחו לא היה מחסיב עלמו כמלך לאמורי הידוע זה סיחון ועוג ולא היה צמלכי כנען כאלה כענין סכי (עמוס צ') ואנכי הסמדתי את האמורי מפניהם אשר כגוצה ארזים נצחו וחסון הוא כאלוים, משל למלך שהוסיב שומרים לסמרו

לשמרו מן הגייס והיה צעורה צהם שהיו גבורים
עבר הגייס והרגם והיה מרתח על עלמו חף
צלק ראה מה כעשה צקיהון ועוג שהיה מעלה
להם סכר לשמרו והם היו סקולין כנגד כלם
שנאי (תהלים קל"ה) לסיחון מלך האמורי ולעוג
מלך הצפון ולכל ממלכות כנען לפיכך ויגר
מואב: ובמדבר וירא צלק כל ראייתם של
רשעים לפורענות וירא צלק הציא צלעם הרשע
צנח לעקור אומה שלמה (צרח"ט) וירא
הם חצי כנען (סס ו') ויראו בני האלהים את
צנות האדם (סס י"ג) ויראו אותם שרי פרעה
(סס ל"ד) וירא אותה סכס צן חמור:
(ד) ויאמר מואב אל זקני מדין. והלא סונאים
היו זה את זה סנאי (סס ל"ו) המכה את
מדין צעדה מואב כליו שצאו מדין על מואב
למלחמה אלא מירחון של ישראל עשו סלום
ציניהם, משל לסני כלבים שהיו להוצין זה
לזה צא זאב על אחד מהם אמר צלצו אם
חיני פוזרו היום הורג את זה ולעחר יצא עלי
כתחננו סניהם על הזאב, ולמה כעלו עלם
ממדין לפי שראו שישראל נוטחים שלח כדרך
העולם אמרו מכהיגם של אלו צומדין כהגדל
נשאל להם מה מרתו אמרו להם אין כמו אלא
צפיו אמרו חף אנו כצא עליהם צאדם שאין
כחו אלא צפיו שהיו סבורים שמרעה כשאר
אלעגנינין: (ה) פתורה. ע"ד הפסע סס מקימו
הוא וז"ש ארץ בני עמו וארמיים היו כי כן
כהיז (דברים כ"ג) מפחור ארם כהרים.
וע"ד המד' פתורה נקרא פתורה מלסון פתרון
לפי שמחלה היה פותר חלומות ואח"כ
חזר קוסם ואח"כ עלה לרוה"ק: (ו) כי ידעתי
את אשר הברך וגו'. מלמד שהיה מוחזק שקללתו
חלה על המקולל כענין שאחז"ל אל תהי קללת
הדיוע קלה צעיניך. ודעת החכם ר"א ז"ל
שמחוך חכמת המזלות שהיה יודע כשהיה רואה
מזלו של אדם שהיה צפול והגיע עת רעתו
היה מקלל אותו וכאשר הצא אליו הרעה יחצנו
הצרות שקללתו ברמה לו ולכן הערים לדבר
אל שרי צלק שאמר לא אוכל לעבור את פי
ה' כי אין יכולה צולר לסכות מעטי היולר
או גזרותיו, ודעת רז"ל איכנו כן: (ז) וקסמים
בידם. מכאן שהיה צלעם קוסם שהציאו לו
קסמים צידם כדי שלא יוכל לדחותם ולומר
אין צידי עתה כלי הקסמים, וי"מ וקסמים
ושבר קסמים כליו שהציאו לו כסף וזה צפכרו:

(ח) לינו פה הלילה. מרוב גאותו וגאונו כראו
לו שרי מואב פחותים וע"כ אמר להם
לינו פה הלילה ליכה צעלוח אצל כספלה
סלוחים אחרים רבים וככבדים מאלה אמר
להם שצו כח צה שהוא לסון עכוב כמו (דברים
א') והצנו צקדם ימים רבים ועוד שחלה
פניהם שהוקיף לסון כח: (ט) ויבא אלהים אל
בלעם. גלוי זה לכבוד ישראל היה כי כן מלינו
שהסכינה כגליה להדיוטות צצציל הלדיקים
כענין סנאמר (צרח"ט) ויבא אלהים אל
לנן הארמי צחלום הלילה, וכן (סס כ') ויבא
אלהים אל אצימלך. ויאמר מי האנשים האלה
עמך. לא מלינו צכל הכתובים שיסאל הקצ"ה
אלה לרשעים לחון שהוא רולה להטעותן כדי
להצידם ולהסמידם עדי עד כענין סכתוב
(איוב י"ג) משגיח לגויס ויאצדם, וז"ש צקין
(צרח"ט ד') אי הצל אחיך לפי שהיה כופר
בהסגחה ואמר ליה דין ולית דיין ולית עלם
אחרן רלה להטעותו שיסאל לו כמי שאינו
יודע, וכן כאן צצלעם רלה לסאול לו כדי
להטעותו שיאמר עתים יודע ועתים אינו יודע,
וכ"א צמדק (מעלי כ"ח) משנה רשעים צדרך
רע צסחותו הוא יפול והמיימים יחלו טוב זה
צלעם הרשע לפי שצחלה היו הצרות גדורין
צעריות סנאי (צרח"ט כ"ט) ורחל צאה עם
הלחן אשר לאציה וכי (סמות צ') ולכהן מדין
צצע צנות עמד צלעם והטעה את הצרות
צעריות צסחותו הוא יפול כסם שהטעה את
הצרות כך העטמו הקצ"ה וא"ל מי האכסים
האלה עמד אמר אותו רשע יס עתים שאינו
יודע חף אחי אעשה צצניו כל מה שאני מסך:
(יג) לא הלך עמהם. מה טעם שלא חוכל לקלל
אותם כי אחי צרכתים. ובמדבר לא חלך
עמהם א"ל איכ חקללם צמקומי לא האור את
העם א"ל איכ אצרכם כי צרוך הוא איכם
לריכין לצרכתך משל אומרים ללרעה לא מדובטיך
ולא מעוקליך: (יג) ויאמר אל שרי בלק. לא
הזכיר זקני מדין לפי צצלק הוא העקר והוא
הסולח לקראתו: כי מאן ה' לתתי להלוך עמכם.
אין חפץ הסם צצליחות זה כלל כי מחצנתו
של צלעם היחה שלא ירשחו הסם ללכת כלל
ואס"י עם שרים רבים וככבדים מן הרשוכים.
והנה צלק חסד אותו כי מעלמו אמר דבר זה
כדי להצרות לו מחיר וז"ש ויוסף עוד
צלק סלות שרים רבים וככבדים מאלה להראות
לו

לו כי הוא חפץ בו מאד כדי לתת לו הון ועושר ככל אשר יבזור עליו ובלעם הטיב להם צכל ממוכו לא אוכל לעצור את פי ה' כי הוא אלהי ולא אוכל לעשות קטנה או גדולה אם לעצור את פיו. ובמדרש כי מאן ה' לחתי להלוך עמכם אלא עם סרים גדולים מכאן אהה למד שהיו בו שלשה דברים עין רעה ורוח גבוהה וכפס רחבה, עין רעה דכתיב וישא בלעם את עיניו וירא את ישראל שוכן לסבטיו, רוח גבוהה דכ' כי מאן ה' לחתי להלוך עמכם, כפס רחבה דכ' אם יתן לי צלק תלא ציתו כסף וזהב, ומזה למדנו שהיה חומד ממון אחרים אחר ראוי הוא שיתן לי כל כסף וזהב שיש לו שהרי לריך הוא לסכור חילות וספק כולח וספק אינו כולח ואני צודאי כולח: (יח) ויאמר אל עבדי בלק אם יתן לי בלק. למעלה הזכיר שרי צלק באוהן שהיו פחותין וצאלו שהיו רבים וככבדים אחר עבדי צלק, והענין כי בלעם היה גבה עינים ורחב לבב והראשונים שבאו לפניו בהכנעה ודברו לו בלסון רכה הזכיר בהם פרים אצל אלו סדברו אליו דרך גאווה כה אחר צלק בן לפור אל כא תמנע מהלוך אלי קראם עבדים לבאר כי היו שפלים בעיניו ולא היה מחשיבם רק כעבדים, ועוד לבאר כי כסם שהיו הם עבדי צלק שהיה מלך ציו אין רשאין לעצור מלותיו כלל! אעכיו שאינו רשאי לעצור על מלות הש"י וז"ש אם יתן לי צלק וכו': (יע) ועתה שבו נא בזה. צמקום הזה, גם אחס הלילה, לכך כפרע הקציה ממוחצ צלילה (ישעיה ע"ו) כי צליל סודר ער מוחצ כדמה כי צליל סודר קיר מוחצ כדמה כנגד שתי לילות הללו שנשחלחו סלוחי מוחצ לבלעם כך דרז"ל: (כ) אם לקרוא לך באו האנשים קום לך אחס. והלא כצר כאי לא חלך עמחם אצל הוא כענין (צמדצר י"ג) סלח לך אנשים, אי"ל הקציה סלח לך לדעהך אני איני מלות לך לפי שכצר אמרתי להם צמלרים (צמות ג') אעלה אחכם מעני מלרים אל ארץ עונה ורחבה ואמרתי להם אחרי כן (דברים א') עלה רם והס לא האמינו אצל אמרו (יהושע צ') כסלחה אנשים לפניו ויחפרו לנו את הארץ ורלה הקציה לילך אחר דעהם ואחר למשה סלח לך אנשים אף כאן אחר הקציה לבלעם לא חלך עמחם ואח"כ אי"ל קום לך אחס רלה לילך אחר דעתו מכאן אהה

לומר שצדק שאדם רולה לילך צה מוליכין אותו. ויש מפרשים כי מ"ס לא חלך עמחם באורו ע"מ לקלל ואח"כ אחר אם לקרוא לך צאו האנשים לקריאה צלצד סחלך עמחם קום לך אחס ע"מ סלח לקלל: ואך את חרבר אשר ארבר אליך. אפי' לומר לך לצדק סחצדק אותם. ובכאן יש לשאל אם היה כה צדצר בלעם להזיק ולהועיל אם לא, א"ת היה היאך אפשר סיהיה כה צבו"ד לסכות גזרת הצורח ואם הצורח גזר על ישראל סכאמר כי צרוך הוא היאך יש כה צקללחו לסכות מה סגזר כצר, וא"ת לא היה ממש צקללה אי"כ למה מנעו הקציה וא"ל לא האור את העם יקלל בלעם כל היום וצלצד שיצרך הקציה כענין סכחוצ (מהלים ק"ט) יקללו ממה ואהה חצרך. והחסובה צזה כי בלעם לא היה כה צדצרו כלל סחחול צרכחו או קללחו ור"תה שאין צקללה כה צדצרו מה סמלינו מנאר שאין צצרכה כה צדצרו כי אילו היה כה צדצרו צענין סצצכה כסהוצרר לו הדצר שאין רלונו של סקציה לקלל את ישראל כמו שהיה צלק מלות עליו למה לא צרך לצלק ועמו והכס חסלס צזה כוונתו של צלק סלח יסלוט צו ישראל או למה ידחוק עלמו צצכירות כסף וזהב של צלק יצרך את עלמו סיהיה מלך גדול על כל המלכים כלן ולא ילערך לכספו ולזהבו, וכצר מלינו מפורס סצצרך את עלמו באמרו חמות כפטי מות יסרים ולא כחקיימה צרכחו אלא שהיתה אחריתו רעה וחקותו מפת כפס שהרי מת מיחה מסוכה דכ' (יהושע י"ג) ואל בלעם בן צעור הקוקס הרגו צחרצ, כמלאת למד סלח היה כה צדצרו לקללס זהו מלד דצורו אצל מלד חכמתו שהיה יודע לכוין הסעה סהקציה כועס צה היה צודאי כה צדצרו לקלל ומ"ע עדיין הקוסיא צמקומה עומדת כי מאחר שהקציה לא כעס באוהן הימים כמלח סכל דצרו וחכמתו צעל וכסל כמו מלד דצרו וחכמתו שהרי אין כה צקללחו אלא צבעת הכעס וכיון שאין סעה הכעס רפו ידי חכמתו וא"כ למה לא הכיחו לקלל ואמר לו לא האור את העם, הססובה צזה כי גלוי וידוע לפניו ית' דצר המגפה העמיד להיות וכדי סלח יאמרו צצציל קללחו של בלעם צאה סמגפה ע"כ מנעו מלקלל אצל ודאי לא היה לבלעם שום כה מלד דצרו לא צצרכה ולא צקללה

מן הטבע והיה זה לכבוד ישראל כי הקצ"ה
 סליח לעשות ורלה לסנות קדרי זרחיה
 דדבור הנהמה לומר שאפי' הנהמה חכיר
 וחדע שאין הסליחות הזה ראוי להעשות והנה
 זה כאדם שאומר להרים שיכסוהו ולגזעיות
 שיפלו עליו ואל"ל המין האנושי שהוא משכיל
 כי אפי' הנהמה שאין לה סכל משכיל שאין
 ראוי להסכים זקללת עם כי צרוך הוא.

ואם משכיל זכסחר בענין הפרטה חמלא כי
 דבור האתון כדבור הנחש וזה וזה לא
 מדעת עלמון כי אין זהם נפש מדצרת וטעם
 זה סמך לויפחח ה' את פי האתון ויגל ה'
 את עיני זלעם וירא את מלאך ה' כי תיכף
 שדצרת ומחה נגלה לו המלאך ודבר עמו ולכך
 הזכיר צפרטה שלטה פעמים ומרא האתון את
 מלאך ה' כי נטיחה מן הדרך ולחילת הרגל
 והרביצה שהם שלטה סימנים כאו"ח היה מלך
 המלאך ואל"ל הקימון הרביעי שהוא הדבור.
 והסתכל דבור המלאך שא"ל על מה הכית את
 אתונך זה שלט רגלים הוסוה עם
 הדבור של אתון שאמר לו מה עשיתי לך כי
 הכיחתי זה שלט רגלים ומשכיל זכאן שלטה
 חנשים כלבים שהיו חנשים ממש והיו מלאכים
 ממש, וזה חזין דצרי המלאך שהזכיר לו
 ילחתי והיה יכול לומר הנה אנכי לשטן חבל
 אחר ילחתי כלו' אחר דבור האתון ילחתי חני
 לדבר לך ולהשטיץ לך וזהו מבואר :

(כט) כי התעללה בני. היה ראוי זלעם שיחמה
 צפלא הגדול סזה של דבור האתון וסירעיש
 מן הנס המיוחד והמזהיל את כל ההולכים
 עמו דדרך והיה לו לחסוד ולהתזוכן כי מוח
 ה' היתה זאת לסכל עלתו ולהסיצ חכמתו
 אחר חבל מוחך אכזריותו ורוע טצעו ומרוב
 חסלו ללכת לקח הענין דדרך המוח ולכך
 הסיצ כאדם שמדבר עם חזרו כי התעללת בני
 ושרי מוחצ וסני כעריו שראו הפלא הזה ולא
 שאלו לו ולא דברו מאומה אפשר לומר כי היו
 כלם קודמין לו דדרך ובהשארן יחירי אחר
 חירע לו הנס הזה והם לא ראו כי לא היו
 צמעמד אחד או אולי הם הכל צמעמד אחד
 ולא היו רואים וסומעים כי הם זלעם לצדו
 כי כן יקרה לאנשי רוח"ק בענין סבי דכניאל
 (י) וראיתי חני דניאל לצדי את המראה
 והאנשים אשר היו עמי לא ראה את המראה:
 (לא) וחרבו שלופה בידו. רעז לו סקופו סימות

רק מלך חכמתו זכוון הסעה שהקצ"ה כועם
 זה: (כז) ויחר אף אלהים. כי הלך זכונה
 סיקלל. ויתיצב מלאך ה' בדרך לשטן לו. זלעם
 נסתמם זאומכות שאינה שלו הפה כחן ליעקב
 שאמר (זרחיה כ"ז) הקול קול יעקב ולפיכך
 נסתמם המלאך זאומכות שאינה שלו שחרי
 מלאך של רחמים היה ונעשה לסטן ז"ס חנה
 חכמי ילחתי לשטן ודכ"מ: (כג) ומרא האתון
 את מלאך ה' נצב בדרך. ראיה זו הרגשה היא
 איננה ראית' עין כי אין המלאכים מוסגים
 לעיני אדם כ"ס לעיני הנהמות ואל"ל כי איננה
 ראיה סכל כי הנהמה אין לה סכל חבל ענין
 ראיתה שהרגישה דצור מפחיד אותה ושהיה
 מעבזה מלעבור ולא ידעה מה הוא שלא היתה
 הסגחה זכך שאם כן היה לה לומר דצורה
 מלאך ה' עומד לכגדי וחרבו שלופה בידו וע"כ
 הולרכתי לעכזך כך פירש הרמב"ן ז"ל:

ומה האתון מן הדרך ותלך בשדה. חפץ גדול
 היה לאותו רשע לקלל את ישראל שאין
 לך אדם צעולם שיראה דדרך הסימנים שראה
 הוא שלא יחזור וכ"ס מנחש וקיסם כמותו
 סכל אומכותו היתה לקראת נחשים כי מתחלה
 נטחה האתון מן הדרך ה' ער ועקמה כנגד
 הסדה זשא וחט האתון, שניה וחלחץ אל
 הקיר וחלחץ את רגל זלעם, רמזה לו צעול
 פסיעותיו ועכוב הליכתו כי אין רלון הקצ"ה
 על הכוונה שהיה הולך, שלישיה ומדצן החת
 זלעם שרצלה חמתו ולא רלחה ללכת כלל
 וכל אלה רמזים לו כי אותה הדרך לא זחר
 זו ה' רביעית הנס הגדול שנעשה דצור
 האתון וזכאן פירש לו כי כוונתו רעה בענין
 הדבור והודיעו מי שם פה לאדם או מי יסוס
 אלם, והנה הס"י יכול למנוע מוחו הדבור
 ולסומו צפי הנהמה וע"כ אין לו להחגאות זבח
 דצור, חמישיה נחפרש לו הדבר יותר כדי
 לצעל הליכתו על הכוונה שהיה זה וע"כ נגלה
 אליו מלאך ה' ואל"ל צפירוש הנה אנכי ילחתי
 לשטן צעבור כי היה הולך על הכוונה רעה
 וירע הדרך כי הקצ"ה אל שילך דדרך ע"מ
 שלא לקלל זשא קוס לך אחס והוא ירט
 הדרך כלו' עיזה הדרך והולך לכגדי ואחר כל
 זה הזכיר שיחזור מן הדרך זשא לא ידעתי
 כי אתה כלז לקראתי דרך ועמה אם רע
 צעיכך אסונה לי: (כה) ויפתח ה' את פי
 האתון. ע"ד הסטע דצור האתון נס גדול וחון

צנטיעות ורחוי שחחול הקללה עליו ומזה אח"כ (קס"ח י') זוקע עליס יספן צס כי הגורס להפסיק ולצקע החכמה שהיא ען חיים רחוי סיפסחן בעלמו, אע"פ שמליכו צחקידי עליון גדולים צחכמה שאין דבורס וחליקות דעחס עוסה רוסס כי הענין הוא קבולה צכפס ומלצד חכמה האדם לריק, עוד שחמה קבולה זו צכפסו השכלית וכאשר ילטרפו זו צ' דברים הללו שחמה החכמה נעושה זו והקבולה הזאת צכפסו אז יפליא לעשות צכל מי סיחליט דעתו להיוחו ככוס צגחלתו :

כג (ג) וילך שפי. הרגומו יחידאי ואין לו חצר. והחכם ר"א ז"ל פירש שהוא מלשון (ישעיה מ"א) על שפיים שהוא מקום גבוה ופעורו וילך אל שפי, וכן (צמדצ"א) נסעו העם חלרות כי הים נוסע ממקום למקום כמנהג מנחם ע"כ, וירמוז לך הכתוב אע"פ שהיה נחזר אחר מקום גבוה כדי שיראם מקובלים במקום אחד ויכוין זהם לקללה אע"כ לא מלא אוחס אלא מפוזרים לארבע רוחות העולם וזהו מלת שפי" שה' פזורה ישראל, וצמדצ"א שפי חגר צרגלו אחת אצל שמסון חגר צסחי רגליו כתיב הכא שפי וכ' החס (צראסית מ"ט) שפיפון: (ד) ויקר אלהים אל בלעם. ע"ד הפשט לשון מקרה כי לכבודם של ישראל צא אליו הדבור צדרך מקרה וע"כ הזכיר זו חכ' ויצא אלהים אל בלעם כי לא מליכו הלשון הזה צסוס כציא רק צמי סלא הגיע למדרגה כציא כגון אצימלך ולצן, ועוד יכלול לשון ויקר כי קרה לבלעם כמקרים אשר יקרו לאוחס שיש להם רוח"ק צעה שהם נחצודדים ושהם מחלצסים ציחוד ועומדים מרעידים ואח"כ הזכיר ויקר ה' אל בלעם כי גדלה השגתו ועלה עניכו להחכצא צסס המיוחד ככצוחת עשה וצזה חכיר כי א"א צקללתם כלל כי מדה רחמים עמהם להלילס ומתחלה כשהיה שומע צמדה"ד היה מיחל סימלא מקום לקללתו שחמה מדה"ד מתוחה כנגדם אצל אחר ששומע צמדת רחמים ככצזה מוחלתו, והמעלה הגדולה הזאת אשר עלה אליה לא היתה אלא לפי עשה לכבודן של ישראל כדי סלא יהא פתחון פה לאומות לומר ליום הדין אלו היו לנו כציאים כישראל היינו חוזרים למוטצ וכדי שיהיה פתחון פה לישראל כנגד אוח"ע ויסמעו אוח"ע הצטחות כפלחות על ישראל מפי הכציא שלהם. שהוא

קטיגור

צחרצ שה"ד (יהוסע י"ג) ואת בלעם צן צעור הקוסס הרגו צחרצ: (לב) אולי נפתח מפני. לולא שנטתה מפני כאשר הרגתיה הרגתיך ואוחס החייתי, וכאן שמה האחון אחר צדורה או נטעם המדרס שאומר סלא יהו האמוריים עוסיס מונה עבודה זרה או נטעם סכצד הסלימה מנויה כפי מה סכגזר נעשה. ימי צראסית צין השמעות כענין שמליכו צדג של יוכס שאמר חכ' (יוכס צ') וימן ה' דג גרול לצלוע את יוכס, וטעם גדול צסכים אע"פ שהיה גדול צגוף היו דגים רבים צים גדולים ממנו, והכוונה צלשון וימן שומהו לכך נעשה ימי צראסית וז"ס לצלוע ולא אער ויצלע וכיון סצלעו ועשה מכויו מת הדג כי לא כצרא אלא לכך וזהו שסכה הלשון אח"כ מרג, לדגה דכ' (סס) ויתפלל יוכס אל ה' אלהיו ומעי הדגה ועז"א מצטן סאול שועתי: (לד) ויאמר בלעם אל מלאך ה' חטאתי. דרז"ל וכאן כל החוטא ואומר חטאתי אין רשות למלאך ליגע זו: כי לא ידעתי. הוא היה מנסה עלמו ואומר ויודע דעת עליון ועכסיו אחר לא ידעתי: (לה) אותו חדבר. ולמעלה א"ל אוחו העסה וזה יורה כי המלאך כגלה אליו להזהירו על הדבור: (מא) בפות בעל. צסלסה מקומות צכה כ"א מוצחות, סצעה צצחות צעל וסצעה צסדה לופיס ראס הסקנה וסצעה צצעל פעור הרי כ"א, והיה מקריצ על כל מוצח פר ואיל וכמלא סכל קרצכותיו צבי מקומות אלו מ"צ קרצכות, ומה שהזכיר צקר ולאן פירש"י ז"ל דצר מועט. ויש לחמות מה ראה הרצ לפרס כן כי צקר סס הכלל הוא ואפשר שהולרך לפרס כן כי עשה זה צמתכוין כדי סלא יאריך צקעודה ויקלל לישראל אצל אין צמשמות הלשון נעוט: וירא ששם קצה העם, ולא כלס לפי שהיו חוכים צארבע רוחות הסמים והיה צלק מתכוין צכל פעם ופעם להעלות את בלעם צמקום גבוה שיראה העם נעס וימתכוין אליהם לכח ההצטה סיצייע צהס כי זה מתחות הנפס וכענין הנזכר צדצרי רז"ל דלי גציכאי דצעיכא למחזיה דלי ליה יהצ ציה עיכיה ונח נפסיה, וטעם הענין הזה שהיה נחוג אלל החכמים ז"ל היה מפני חליקות דעתו של החכם הסלס שא"א לו צלא הרחוק מורה ואפי' רגע ומתוך שמחליטין דעתו ומחשצתו כפסקה מהחכמה שהוא מחשצ צה העיד ומי סגורס לו כן הרי הוא כעקלן

קעיגור של ישראל. והנה כאשר השלים כזוהו
 באותן הנטחות נסתלקה הכזוהה ממנו ומזר
 לקמיו סכאמר (יהושע י"ג) ואת זלעם בן
 צעור הקוסם הרבו צחרצ וזה יורה כי מה
 קוסם ולא כושכה לו הכזוהה אח"כ.
 וע"ד המדרש ויקר אלהים אל זלעם מה צין
 כביאי ישראל לכביאי עוי"ג כביאי ישראל
 כתגלה עליהם ציום סכאמר (שמות ו') ציום
 דבר ה' אל מטה כביאי עוי"ג זלילה סכאמר
 (זרחשית ל"א) ויצא אלהים אל לבן הארמי
 זחלוס הלילה (סס כ"א) ויצא אלהים אל
 אבימלך זחלוס הלילה, ויצא אלהים אל זלעם
 הלילה, משל למלך שהיתה לו אשה ופילגש
 כשזא אל האשה לא היה מתזייג לזא אליה
 ציום לעיני הכל אזל כשזא אל הפילגש היה
 זא זחזחזא זלילה, כביאי ישראל מתגלה להם
 צדצור שלם סכא' ויקרא אל מטה, כביאי עוי"ג
 זחלי דצור סכאמר ויקר אלהים עם זלעם,
 כביאי ישראל מדצור עמהם זלסון טהרה וקדושה
 סכא' (שמות י"ח) ויקרא ה' אל מטה, כוה
 דאת אמר (ישעיה ו') וקרא זה אל זה ואמר
 קדוש, כביאי עוי"ג זלסון טוואה וקרי סכאמר
 ויקר אלהים אל זלעם מלמה"ד לסנים המצקסים
 זפתחו של מלך אחד אוהבו של מלך ואחד
 מלורע אמר המלך אוהבי יכנס מלורע לא
 יכנס סלא יטוא פלטרין שלי אלא חכי הולך
 לקראחו סכאמר ויקר אלהים אל זלעם הלך
 לקראחו : את שבעת המזבחות ערבתי. ע"ד הפסע
 את שבעת המזבחות שזכה זלק ערכתי עליהם
 הקרצנות כדי שיהיו לרלון לפניך ולכך הזכירם
 זלסון ידיעה. וע"ד המדרש לכך הזכירם זלסון
 ידיעה לפי שזליכו לריקים שעשו מזבחות מיום
 סכזרח העולם ועד זלעם ואלו הן אדם קין הזל
 כח אברהם ילחק ויעקב כל אחד זכה את
 שלו וזלעם כנגד כלם לכך הזכיר זח"א הידיעה.
 וע"ד החכמה את שבעת המזבחות ערכתי אחז
 הכי מסבון שבעה לפי שהוא הקף אמלעי
 כי מן הידוע שארבע הקפים הם, הקף היום,
 והסבוע, והחדש, והשנה, הקף היום הוא
 סהסמם מקיף זנגלבו ציום אחד ממזרח למערב
 וזהו הקף ראסון שהוא התנועה היומית וכסנסלם
 היום חוזר חלילה וכן זכל יום ויום, ויש הקף
 אחר והוא הקף הסבוע שהרי כסנסלם הסבוע
 חוזרים חלילה ומוכים שזוע אחר, ועוד יש
 הקף אחר והוא הקף הירח זכל חדש וחדש

והקף אמלעי אשר צין היום והחדש הוא הקף
 שבעה ימי הסבוע ולפי הקף השבעה הוא
 אמלעי צין היום הסמטי וחדש הירחי, ולפי
 שכל עיני העצב כושכין אחר ההקף הזה
 האמלעי ועיני התורה יתקצו תמיה לעיני
 העצב לכך זאו מלות רבות זחורה לחסבון
 שבעה כבון ימי הפסח וכיו"צ לפי שהוא מסבון
 ההקף האמלעי כנגד שבעה כוכבי לכת אשר
 כל עמודי העצב כשעכים עליו, שאין לומר
 שיהיו ימי הפסח שנה תמימה שהוא הקף
 רביעי כשהכלה השנה וחוזרין חלילה ומוכין
 שנה אחרת לפי שלא היה הדבר כיכר ואלו
 היה יום אחד זלכד היה זמן מועט ואלו היה
 חדש אחד היה מרובה ולכך רלחה התורה
 להחקרב אל העצב להיות זמן הפסח זחסבון
 הקף האמלעי והזיכוי, ולפי העעם הזה עשה
 זלעם המזבחות שבעה לרמוז על ההקף האמלעי
 הזה כי כלו היה עצבי וחכם זחכמה המזלות
 זה דעת הרמזים ז"ל : וע"ד הקבלה את שבעת
 המזבחות ערכתי מה שעשה מהם שבעה ומה
 שהזכירם זח"א הידיעה הכל זחשגחה געורה
 וכוונה ידועה, כי זלעם זרוב חסכו לקלל
 רלה להמשיך רלון מהעחשבה העטורה אל כל
 השבעה ולהשפיע זחם כח ולא הספיק אללו
 שייעשה מוצח אחד ועשה שבעה מזבחות כדי
 שיפעלו כל המדות רלוכו ויקספיקו מחשבתו
 זחמשכה הרלון ועלו קרצנותיו זחגי המקומות
 מ"צ. והנה ז' המזבחות האלה הם שבעה ימי
 זרחשית ושבעה נרות המנורה והם הנקראים
 לרוד החיים כי הם עיני מיוחד למעלה מחפרד
 למטה לפי המקבלים וזה זאור הכי את שבעת
 המזבחות של מעלה ערכתי למטה, וההנם ר"א
 ז"ל זמלילחו הלחה כוון לזה אם תחכוון זח
 הוא שאמר וזחת שלם לסלם אז תחדש רוח
 זיכה : (ז) מן ארם ינחני בלק וגו' מהדרי קדם.
 ממזרח, ואומר לכה ארה לי יעקב פירסיז"ל
 כמה הוא טפס שטלטלכי ממקומי כדי לקלל
 העם הנקרא חלק ה' ואלמלא הם לא זאכו
 לעולם סזזכות אברהם זא זלק מלך מואב
 מזרע לוב סכאמר (זרחשית י"ט) ויהי זשחת
 אלהים את ערי הככר ויזכור אלהים את אברהם
 וישלח את לוב, וזזכות יעקב זחתי חכי שלא
 היו ללבן זכים מתחלה אלא זכות שהרי רחל
 רועה ומשזא יעקב אללו זכה לזכים סכאמר
 (סס ל"א) וישמע את דברי זכי לבן וכן לבן

ומגזעות אלו השצעים וקרא האצות לורים לפי שהם נמשלים להרים שנאמר (מיכה ו') שצעו הרים את ריב ה' וכי (שם ו') קום ריב את ההרים ולפי שהיה חזרהם ראש להם וראש האמונה והיחוד לכך קראו הכתוב ראש לורים וקרא לשנים עשר שבטי יעקב גזעות כי הם למטה ממדרגת האצות כשם שהגזעות למטה מהלורים הגדולים ואחר שהזכיר מעלת ראשיהם ההרים שהיו עיקר תולדותם ושורש יחוסם שהיו השורש העוז שממנו התפרקם מעלת הענפים והוסיף לפרש מעלת אחריהם הוא שאמר הן עם לצדד ישכון וצגויים לא יתחשבו ויהיה קטור הכתובים כן אמר מה אקוב ומה אזעם ואני רואה אומה זו שיסודה ועקרת גדול ועקירתה אינו דבר קל לא מלך ראשיהם ולא מלך אחריהם, לא מלך ראשיהם לפי ששרשם חזק כחוזק הלור שאין כח צאדם לעקרו כי הם משתלשלים וצאים מן הלורים והגזעות הם האצות והשצעים שזכותם חזק מלור וע"כ א"א לי לצא כנגדם לא מלך ראשיהם ולא מלך אחריהם לפי שהן עתידין שינחלו העולם באחרית הימים וכל העכו"ם יהיו אוצדים והם לצדד קיימים וז"ש לצדד ישכון ולשון צדד הוא יחיד כענין שנא' (איכה א') איכה יסבה צדד ונקרא היחיד צדד לפי שהיחיד מחצודד ומלת לצדד כוללת צדד וכוללת לצדד כי החיצה חשומם לצי פנים, והכוונה כשאמר לצדד כי הוא עם מיוחד לא יתחשב צעאר העכו"ם אצל הוא מוצדל מהם צמורתו ואמונתו וכענין שכתוב (ויקרא כ') ואצדיל אתכם מן העמים להיות לי וכשאמר לצדד הכוונה שהם עם מיוחד לצדד כלומר לשם המיוחד שכי צו (דברים ל"ג) ה' צדד ינחמו ומופני זה הזכיר לצדד כי היה ראוי לומר הן עם צדד ישכון כענין שאמר משה (שם ל"ג) וישכון ישראל צעח צדד, אצל הענין לרמוז כי העם מיוחד צעאר העכו"ם לא יתחשב והוא מיוחד לשם המיוחד שהוא אלהי ישראל אשר צאלהי העכו"ם לא יתחשב. והנה מרעה רמו צדצרו צאמרו (שם) אסריך ישראל מי כמוך וצאמרו (שם) אין כאל ישורון צאר כי ישראל עם מיוחד אין כמוהו צעאר העכו"ם וכן אלהי ישראל מיוחד אין כמוהו צאלהי העכו"ם וכ"מ שהתנבא דניאל צאצדן כל העכו"ם וסתהיה העלכות קיימת לישראל לעולם הוא שהזכיר צאצדן העכו"ם (דניאל)

אמר (שם ל') נחשתי ויצרכני ה' צגללך ואחם אומר לי לקלל את שניהם כחלינו שנינו כפויי טובה: לכה ארה לי יעקב. הזכיר שני השמות יעקב וישראל ומכאן שלריך לקלל צכל שנותיו מי צרולה לקלל ושיקלל צמדת יום וצמדת לילה וזהו שסמוך מיד מה אקוב לא קצה אל ולא אומר זעם כענין שכי (תהלים ז') ואל זועם צכל יום אלא שכוון להזכיר שתי המדות וזהו דבר איוב (איוב ג') יקצוהו אוררי יום אצל מה שהזכיר (שם ג') יאצד יום והלילה צזה היחה כוונתו רעה לכפור צעקר וע"ז דרז"ל רגם את האיקובין קלל את השלטון וכן ילעריך לראותו צעיניו כי יועיל הרצה לחול צו קללתו צעת ההצטה ומפני זה העלה צלק את צלעם למקומות הגבוהים צכל פעם ופעם, וצענין הצרכה ג"כ כשירלה לצרכו לריך הוא שיזכיר שנותיו כענין שכי מה טובו אהליך יעקב משככותיך ישראל, ולשון ארה לי היה לו לומר ארה ליעקב אצל צלעם היה אומר כן הנה צלק אומר לארר את עלמי כיון שהוא אומר לארר את יעקב, וכ"א צמדרש אומר לו צלעם מפני מי שהוא מארר את אלו לעלמו הוא מארר שכן כי (צראשיה י"ג) ומקללך אאור וכן כל לשון קללה שיזכיר צלק על ישראל צכל פעם ופעם היה מחזירה כלפי עלמו ארה לי קצה לי קצנו לי וקנותו לי: (ח) מה אקוב לא קבה אל. אף כשהיו ראויין לקללה צמעשה העגל לא זו מלחצנן לא פסקו עכני כצוד והמון והצאר וכן כתוב צעזרא (נחמיה ט') אף כי עשו להם עגל וקכה ויאמר אלה אלהיך ישראל אשר העלוך מארץ מצרים ויעשו כאלות גדולות ואחם צרחתיך הרצים לא עזצתם צמדצר עמוד הענין לא קר מעליהם ציונם להנחותם צדרך ואת עמוד האש צלילה להאיר להם את הדרך אשר ילכו צה ורומך הטובה נתת להם להשכילם ומך לא מנעת מפיהם ומים נתת להם ללמאם. ויתכן לפרש מה אקוב לא קצה אל אמר כן על יעקב שנקרא אל שנאמר (צראשיה ל"ג) ויקרא לו אל אלהי ישראל, ודרז"ל מי קראו אל אלהי ישראל ולומר שאף צשעת כעסו כשקלל לא קלל אלא אפס, ומה אזעום לא זעם ה' צכל הימים הללו וכל כחי וחכמותי אינה אלא צשעת כעסו: (ט) כי פראש צורים אראנו. ע"ד הפשט הוא המוקום הגבוה שהזכיר למעלה וילך שפי. וע"ד הדרש לורים אלו האצות

(דניאל ו') והוצד גשמה ויהיצח ליקידת אשא ועל אצדן שאר העכו"ם (סס ז') ושאר חיותא העדיו שלטנהון וארכא צחיין יהיצת להון עד זמן ועדן, ועל קיום ישראל לעולט אחר אחריו על מלך העשיה (סס) וארו עם ענכי סמיא כזר אנס אחי הוה ועד עתיק יומיא מעא וקדמוהי הקרצוה וליה יהיצ סולטון ויקר ומלכו וכל עומיא אומיא ולסניא ליה יפלחון סולטניה סולטון עלם די לא יעדי ומלכותיה די לא תתחבל: וע"ד החכמה לורים הס שצעה כוכבי לכת, גצעות אלו י"ב מזלות והמשיל הכוכבים ססס קצועים צגלגל ללורים הקצועים צארן כי כסס שאצני הצנין לסוכני צחי חומר נגזרים מן הלורים כן צכיי העולם הספל הזה והפעולות סצו נגזרות וצאות מן הכוכבים והמשיל הגלגל לראש שהוא תחלת הגוף ועליונו הגלגל תחלת הסצות וראשית הפעולה צכה הצורא וגזרתו, והאיס הזה סקוסם לא היה לו חלק צאלהי ישראל אצל היה לו חלק הכוכבים והמזלות ומתוך חכמתו הגדולה צחכמה החכונה היה רואה צמשפטי הכוכבים וצחכמות המזלות המעלה הגדולה אשר ישראל מעותדים לה לעתיד שיטכנו לצדד ולא יתערצו צעכו"ם ולא ימירו כבוד אמוכתם צאמונה אחרת וז"ש הן עם לצדד יטכון וצגויס לא יתחצו: (י) מי מנה עפר יעקב. ע"ד הפסע מי יכול למנות צני יעקב סהס כעפר ומי יכול לתת מספר צחלק רביעי צבישראל ולסון רוצע ישראל חכונה על דגל אחד כי ארצעה דגלים היו, ואמר תמות כפטי מות ישרים כי תאזה למות וצצד סתהיה אחריתו כאחרית ישראל סהס חלק הי ולא חלק הכוכבים והמזלות כמוהו והיה רואה אחריתו מתוך החכמה הזאת שהוא עתיד ליפול צחרצ ולכך החפלל על זה: וע"ד המדרש מי מנה עפר יעקב מי מנה המלות שישראל מקיימים צעפר (דצרים כ"צ) לא תחרוש צפור וצחמורה, (ויקרא י"ט) סדך לא תזרע כלאים, אפר פרה עפר סועה ע"כ, והמלות הללו מועעות הן וסכוונה על סכר המלות הללו שאין סכלית לסכרן העוצ, דיא מי מנה עופרן סל ישראל סהגיעו לעונות אשה וכוצטים ילרס ואיכס עוצרים עצירה. וע"ד החכמה יסכן לפרש מי מנה עפר יעקב כי ירמוז לענין תחית המתיס כי אחר סצאר על זמן הגאולה צאחרית הימים שיטכנו ישראל לצדס סמך לו מיד ענין תחית

המתיס ואמר מי מנה עפר יעקב אלו יטכי עפר סצזמן תחיה אין להס מנין ומספר וכ"כ (דניאל י"צ) ורציס מיטכי אדמת עפר יקילו, הזכיר צהס סתי לסוכות מנין ומספר לפי שישראל נמשלו לכוכבים וכתיב (תהלים קמ"ז) מונה מספר לכוכבים והזכיר צהס סתי לסוכות יעקב וישראל ממה סכזר כחצאר כי יעקב רמוז לגוף וישראל רמוז לכפס וכן הנציא אומר (ישעיה מ"ג) צוראך יעקב ויולרך ישראל, יחס הצריאה ליעקב והילירה לישראל וכ"כ (סס מ"ה) יולר אור וצורא מסך, יחס הצריאה לחסך והילירה לאור, הסתכל אחרו עפר יעקב ולא אחר עפר ישראל ואמר את רוצע ישראל לרמוז כי הספס תחזור את ארצע יסודות העפר, ואמר תמות כפטי מלת כפטי צתקוס הזה הוא הגוף כי הכפס לא תמות וכן (ויקרא ה') וכסס כי תמעא (סס ז') והכפס האוכלת כי הכפס הסכלית אינה חועאת ולא אוכלת והרי אנו מעידיס על הגוף שהוא האוכל אצל מפני שאין הגוף כלום צלא כפס והכפס עקר לכך יכנו הכתובים הגוף צלסון כפס, וגלה לנו צכאן על עולם הנסמות ועל עוה"צ שהוא אחר תחיה שהוא הסכלית המצוקס ותקות כל נקיה והוא אחרית העוצ הגנוז והלפון, ודצד ידוע כי עולם הנסמות הוא הצא לאדם מיד סכך אחר הפרדה מן העוה"ז ע"כ צקס זה סיזכה אחר מיתס מיד לעולם הנסמות סזו היא מיתס ישרים, וצקס עוד סיזכה צאחרית הזמן אל העוה"צ שהוא מוזמן למי שהוא עתה צעולם הנסמות וז"ש ותהי אחריתי כמוהו כי העוה"צ שהוא אחר תחיה והוא אחרית עולם הנסמות וסוף כל התענוגים ולמדנו מכלל דברי המשל הזה שיספר צצצחן סל ישראל ומעלסם הגדולה מלד ראשיתם ואחריתם סיכחלו כל העוה"ז סיזכו לתחיה"מ לחיי העוה"צ שאחר תחיה, וצאר צזה כי ישראל לצדס הס כוחלים כל זה עד שהוא עלמו כסצא לקלל צרך עלמו צצרכס, ואילו שמענו הצטמות מוסלמות כאלו מפי נציא אחר מנציאי ישראל לא היה כצודכו ותפארתנו כל כך כמו עתה ששמענו מפי נציא אזה"ע שהוא קטיגורכו וכאמן צזה יותר מאלה שהוא מלאך רע ועונת אמן צעל כרחו: (עו) תתיצב בה על עולתך ואנבי אקרה כה, אחר צלעס הנה ישראל נשענים צזכות הקרצנות ממה סהצטיח הקצ"ה לאצרתס (צראשית ע"ו)

אלהיו עמו כשתרועת מלך זו כמים זהם
 דצקות פס המלך והוא מלסון רעיה כי אז
 יהיה למעלה מן המזלות: ועיד הקבלה ה'
 אלהיו עמו ותרועת מלך זו לפי ט'ליאח
 מלרים היתה זכה גדול וביד חזקה והוא דבר
 משה שאמר (שמות ל"ג) אשר הולאת מארץ
 מלרים זכה גדול וביד חזקה, לכך הזכיר כאן
 ה' אלהיו עמו ה' שהוא אלהיו והוא כה גדול.
 ותרועת מלך בו. הוא יד חזקה ולזה סמך עיד
 אל מוליאח ממלרים וזהו סמ"א ושכינת מלכהון
 והוא מלסון רעיה והיא הכלה שבסיר הסירים
 וזה מבואר: (כג) אל מוציאם ממצרים. לא
 מעלמו ילא כמו שאמרת הנה עם ילא ממלרים
 רק התקיף הוא שהוליאח כנגד המזל שהיה
 מחייב שיעמדו פס. וסרחה בטבילס אוחות
 ומופתים לעין כל ולמה שהזכיר כאן תרועת
 הזכיר כאן מוליאח וכה"א (סמ"א ל"ג ז') אשר
 פדית לך ממלרים גוי ואלהיו: כחופות ראם
 לו. כתוקף ראם ים לו והמסיל תקפו לראם
 כסם שהמסילו הכי לאריה סנאי (חופע י"ח)
 ה' כאריה יסאג. כי אין זיכורו זכרתיים
 הגשמיים גדולים משם בגבורה ודברה חורה
 כלסון זני אדם כדי לשגר את האוזן.
 ובסדרש כחופות ראם לו אחר זלעם חטאו
 קימעא מורידן כעוף סנאי (סס ט')
 אפרים כעוף יחפוף כבודו וכסהו מרועות
 מרומתן כעוף סנאי (ישעיה ק') מי אלה כעז
 חפופינה, כי לא נחם זיעקב כיון שהרועת
 מלך זו ויש לו דצקות עם הש"ת לא ילערכו
 למחששים וקוסמים כי כל עת יאמר לישראל
 זכבואת מה יפעל אל כי כל פעולותיו נגזרות
 בתחלה. ובסדרש כעת יאמר ליעקב ולישראל
 מה זאוחו עת סנאי זו (דניאל י"ג) וזעת
 שהוא יעמוד מיכאל הסר הגדול וגוי, יאמר
 ליעקב ולישראל מה כב טובך אשר לפנת
 ליראיך וכי (ישעיה כ"ג) כי ליושבים לפני ה'
 יהיה סמיה וגוי: (כד) הן עם כלביא יקום.
 רמו סיכלח מלכי כנען ויחר נכון שיהיה רמו
 אל מלחמת מדין שלא כשמע מלחמת כמיה
 שלא נפקד איס מישראל ומתו חמשה מלכים
 ונפס אדם מן הנשים אשר לא ידעו משכב
 זכר שנים ושלשים אלף, ודס חללים ישמה
 המלקוח וכל חילם. ובסדרש הן עם כלביא יקום
 כסמס עומדים ממטחם הם מחננרים כארי
 וחופים המלות לילית וחפילין ולקרא ק"ס
 וצלילה

ט"ו) כה יהיה זרעך, והם כסענים צזכות
 זרכה כהנים סכי זה (זמרזר ו') כה הצרכו
 אה זני ישראל וכן אחר משה כנגד מלך ארום
 (סס כ') כה אחר אחיך ישראל, ולכך התיכז
 כה על עולחך ועול אהה האחד ואני אעול
 אה הסכי וז"ס ואככי אקרה כה אהה בקרבך
 ואני זכמתהי כך דרז"ל: (יע) לא איש אל
 ויכזב. זדבריו שאמר לי לא תאור אה העם
 איכ איך הוכל לומר וקצבו לי משם. ההוא
 אחר ולא יעשה. אס הוא חוזר להקציה יהיה
 זחמיה ואס זכרור וזלסון ידיעה יחזור לזן
 אדם שהזכיר שהוא מחתהם כי הוא אומר ולא
 יעשה ומדבר ולא עקיים ולא כן הקציה שהוא
 גוזר ועקיים. ובסדרש לא איס אל ויכזב לפי
 סלפה זלעם שעהיד אדם אחר זיסמעאל
 להטעות אה העולם ולומר שהוא כזיא החחיל
 לוה איס כעשה כזיא עהיד הוא להחנהם
 ואומר דבר ואינו יכול לעשותו שנאמר יהוה
 אחר ולא יעשה לא איס אל ויכזב זעוזה
 אכל כשהוא אומר להזיא רעה חוזר זו שנאמר
 ההוא אחר ולא יעשה הדע לך שהרי אחר לאזרהם
 (זכרתי ט"ו) וספור הכוכבים וכתקיים סנאי
 (דברים א') והנכס היום ככוכבי השמים, זהו
 לא איס אל ויכזב זעוזה אכל זרעה ההוא
 ההוא אחר ולא יעשה אחר לישראל כי אהם לא
 עמי חזר ואחר ואמרתהי ללא עמי עמי אהה
 הוי אומר ההוא אחר ולא יעשה כך דרסו
 זחחחומא: (כ) הנה ברך לקחתהי. לסון הזמנה
 כמו (זכרתי כ"ז) הנה משמכי הארץ והכוכב
 לומר קבלתי הצרכות מלמעלה כי הקציה משים
 הדברים זסי, וזרך ולא אסיזנה, ועיכ לא
 אוכל להסיב הצרכה כי אין הדבור כי אס
 זיד הש"ת וכענין סכי (משלי ט"ז) ומהי מעכה
 לסון: (כה) לא הביש און ביעקב. עיד הפשע
 אין זהם און שאלו כן לא התקיים זהם העוזה
 שהרי דברי הש"ת כלס על הנאי הם, ומפני
 שאין זהם און ועמל ה' אלהיו עמו השכינה
 עמהם, ותרועת מלך זו כי זחחנה ישראל זכל
 חקעיהם תרועה יחקעו כי כן מכהג ח"ילות
 המלכות. ושמעתי שהולרך זלעם להזכיר זצרכתו
 מלך לפי שהקללה אלמלא שנהפכה היתה כלים
 זאוחו רגע שהוא טעה הכעס והקציה חופים
 דבר זסיו כהן זלכו להפך העלה שהיה כלס
 ואחר מלך וזהו (דברים כ"ג) ויהפוך ה' לך
 את הקללה לזרכה. ויש מפרשים אימתה ה'

וצלילה לא ישכב עד שחוא אוכל ומחזל כל
 מזיק הנח לטרפו כילד קורא ק"ש ואומר צידך
 אפקיד רוחי וסקנניה נלחם בערו. ועוד דרשו
 לא ישכב עד יאכל ערף התנבא על משה
 שלא ימות עד שינקס מהם סכא' (צמדבר ל"א)
 נקס נקמת בני ישראל מאת המדינים אחר תאסף:
 כד (ח) ולא הלך כפעם בפעם לקראת נחשים.
 בעבור סכא' לו כי לא נחם ציעקב ע"כ
 ותהי עליו רוח אלהים. וישת אל המדבר פניו.
 כי גם ישראל בערבות מואב וכדי שיראה אוחם
 ויכוין כפשו זהם שיחול עליו הדבור מאת השם
 יחצ' ורשי' ז"ל פי' וישת אל המדבר פניו
 כתרבותו שהיה מתרגם בו וסוי למדברא דעצרו
 ציה עגלה אפיה ואין כן צנוסחאות מדוקדקיה.
 ולרעה הרצ ז"ל הזכיר להם קטיגור העגל אולי
 ימלא מקום לקללהם. אבל לפי הניסחאות
 שאין כתוב בהם כן אפשר לומר שמכוון כאן
 לרוח הטומאה לפי שמתחלה היה מכוין לדרך
 האמונה וכשרלה שיבא לו הדבור מאת ה'
 הזכיר בתחלה קרבותיו ויעל צלק וצלעם פר
 ואיל ונלה שיקייענו צלק כדי שיהא צלעם
 שוחע למדת רחמים וצלק זורק למדס"ד אצל
 אח"כ נטה מדרך האמונה וכיון לרוח הטומאה
 הסורה צמדבר זהו וישת אל המדבר פניו ולכך
 הזכיר צכאן ויעל פר ואיל ולא הזכיר צלק כי
 לא רלה עתה צקיועו כדי שלא יסגל מחשבתו:
 (ג) וירא את ישראל שוכן לשבטיו. ראה דגלים
 מקודרים ושחין פתחיהן מכווכין זה כנגד
 זה כדי שלא יעשו היזק ראה זה לזה מיד
 אחר מה טיבו אהליך: נאם הגבר. קרא עלמו
 גבר. כי המסיל עלמו לתרנגול היודע לכיון
 השעות ואין צעולם מי שיכול לכיון עעה כעסו
 של הקנניה כי אם צלעם צכני אדם והתרנגול
 צעופות וסניהם שוין צכמה זו ואמרו כי
 התרנגול קורא שצעה פעמים צלילה וכן צלעם
 מליכו וישא משלו ז' פעמים, והתרנגיל כואף
 מכל העופות ולכך לא הוכשרו התרנגולים לגבי
 המוצא וכן צלעם היה כואף כמו שדרז"ל מן
 ההסכן הסכנתי שהוא מלשון (מיא אי) והיה
 לאלך סוכנת וכן היה עלתו להכסיל את
 ישראל לזכות צכנות מואב: שתום העין. פחוח
 העין והוא הפך שחום וצלסון רז"ל כדי שיסתום
 ויקחום צאורו כדי שיפתח ויקחום, וידוע כי
 כל התפנות הם שלשה והם ראה ושמיעה
 ודיעה ושלפתם המלאם צלעם, ראה

הוא שאמר שחום העין, שמיעה שומע אמרי
 אל, ידיעה ויודע דעה עליון ושלפתם מלאכום
 צפסוק אחר צהקנניה סכא' (סמות ג') ראה
 ראיתי את עמי עמי וגו' ולפי שהראה והשמיעה
 צאכסים ואיכן כופלים צהקנניה יהיה צאור
 סכ' איך ראיתי ואיך שמעתי כי ידעתי את
 מכלאו ציו כי הידיעה כוללת את סניהם:
 (ד) אשר מחזה שרי יחזה. למדנו הכחוצ סלא
 הגיע מעלתו למעלת האצות ואלי"ל למעלת
 כצואה כמשה אצל היה סקר ממנו שתי מדרגות
 כי כצואה האצות היה צאל שדי וכצואתו של
 זה צמחזה שדי. וכן כ' הרמזין ז"ל מחזה שדי
 אינו שדי כי האצות צאל שדי וצלעם צמחזה
 של שדי ולכך קרא עלמו גלוי עינים שהוא
 ממדרגת בני הכנאים סכאור (מלכים ב' ו')
 פקח נא את עיניו וזה נאמר ויגל ה' את
 עיני צלעם, ומה שדרז"ל אצל צאוריה קס אין
 הכוונה שמהיה כצואתו של צלעם שות לכצואת
 משה ח"ו אצל כוכחם ז"ל לומר ולא קס כצ"א
 עוד צישראל כמשה אשר ידעו ה' אין הכחוצ
 משה משה לצלעם צמעלת הכצואה רק צעכין
 הידיעה ולומר כי כסם שהסם יחצרך ידעו
 למשה פנים אל פנים והיתה כצואתו
 מצורת לו כאדם צמדבר עם חצרו כך
 צאה הכצואה מצורת לצלעם לכבודן של
 ישראל מכל מה שהתנבא צעכיקם צכל העמיד
 לצא להם זאה כינת הרצ ז"ל עם קלת לשונה,
 או יאמר אצל צאוריה קס צצעה צרבה כי
 הולרך להתנבא צמדס"ר כמשה כי זולתם לא
 היו ישראל מקיימים אצל לאחר הצרכה כסחלקה
 כצואה ממנו וחזר לקסמיו, כופל כמו וחרדמה
 כפלה על הצרם, וגלוי עינים כלוי רואה הוא
 אע"פ שהוא יסן וכעכין סכחוצ (סיר ה') אכי
 ישנה ולצי ער: (ס) מה טובו אהלך יעקב
 משכנותיך ישראל. ע"ד הפסעו התנבא עתה על
 יסוצן של ישראל צארך. וע"ד המדרש מה
 טיבו אהלך יעקב על האהלים צצמדבר ססיו
 ישראל יושבים צאהלים ועל סראה פתחיהם
 סלא היו מכווכין אלו כנגד אלו אחר מיד מה
 טיבו אהלך. וע"ד הקבלה מה טיבו אהלך
 יעקב למעלה והוא שדרז"ל לוותו של יעקב
 חקוקה צכסא הכצור ומלה טיבו מלשון צהסינו
 את הכרות ואהלך מלשון צסלו כרו והאליף
 נוספת ופירושו אור, משכנותיך ישראל למטה
 סהם עופכים כה מן הטוב והחצוכן איך
 הזכיר

הזכיר לשון עוצו צאהליך וצמשכנותיך סמך לו מיד כנחלים כעיו ולסון כעיה כוסל על דבר גשמי ויחזור למשכנותיך כי המשכנות היו כמרים: (ו) כנחלים נטיו. הזכיר ככאן חרבע לסוכות כנחלים כנכות כהלים כארזים והם כנגד חרבע דגלים שצמדצר ולסוכות הללו מיני מענוג הם, ודרז"ל צמק' העניח עוצה קללה שקלל אחיה הסלוני את ישראל מצרכתו של זלעם שזה קללן צקנה סכא' (מלכים א' י"ד) והכה ה' את ישראל כאשר יכוד הקנה צמים, את מולא שהקנים מתנועעין לכאן ולכאן ואין כל הרוחות יכולין לעקרן ממקומן ועוד שבזמן מחליף וזה צרכן צארז שהרוח צאה ועוקרתו ושוב אין גזעו מחליף: (ז) יזל מים מדליו. ע"ד הפסע מדליותיו והם הענפים. וע"ד המדרש יזל מים מדליו הזהר צצכי עניים שמהם הלא תורה שכלומר יזל מים מדליו ואין מים הלא תורה שכלומר (ישעיה כ"ה) הוי כל למא לכו למים מדליו מן הדלים שבהם. וזרעו במים רבים. הרוח צמים רצים והוא גדל ולומח צכל יום כענין שאמר ישעיה ע"ה צהללחחן של ישראל (סס י"ז) ציום כעעך חסגשגי וצקק זרעך תפריחי. וירום מאנג מלכו. הוא שאלו שהיה המלך הראשון ואמר מאנג ע"ש ששאלו הפס את אנג, מלך עמלק: (ט) מברכך ברוך. כמו (בראשית כ"ה) צכות לעדה, (משלי כ"ה) ולדיקים ככפיר יצעה: (י"א) ועתה ברח לך אל מקוםך. פירש החכם רד"ק צסם אציו ז"ל כי אין זה צריחה עמק אלא כמי שאומר מהר ללכת ואמר (ישעיה מ"ח) כי כמותו צרחו חכסדים כי ציד רעה וצקול רנה ילאו ישראל מצבל וכן ציונה (יונה א') לצרות חרטישה ולא היחה כוונת יונה סיובל לצרות מחקציה אלא שימהר ללכת לחרטים וז"ש מלפני ה' ולא אמר מפני ה' כמיש (תהלים קל"ט) ואנה מפניך אצרח, ומה שמהר ללכת היחה כוונתו כדי שלא יהן הקצ"ה אוח ומופת לאכטי כינה ויסוצו ותהיה חסונתן גורתח כליה לישראל ועז"א אחיב (יונה ד') על כן קדמתי לצרות חרטישה, ואין לך אוח גדול מאוח הים כי אוחם שהטילוהו הכירוהו כסילא מן הים ואז ויגע הדצר אל מלך כינה ויפה פ"י אלא שרז"ל הציו צריחה עמק מא"י כדי שלא תחול עליו הכצואה ולא ילך צשליחות זה: אמרתי כבר אנברך. עעם כפל הלסון

אמרתי כצד צראסוכה אכצדך צצניה כי צצנים פעמים צצנים חמקומות הייתי מקוח לך סחקללם וסאכצדך על זה אצל עחה צשליטיה סכצד חוחזקה צרכחך עליהם שלשה פעמים ואמר חורריך ארוז ומצרכיך צרוך אחי רוחה כי מכעך ה' מכצוד וועחה אחי מחיאם כי אין לי מקוח לצא כנגדם וע"כ אמר לו סיצרח: (יד) ועתה הנני הולך לעמי לכה איצצך. אהן לך עלה סמעסה להכסילם והוא סהפקיר צכות מואצ לצני ישראל לפי סידע סאלהיהם סוכא זמה ומה ססחם כאן פירש צמקום אחר הוא סאמר (צמדצר לי"א) הן הכה היו לצני ישראל צדצר זלעם וגו': אשר יעשה. כלומר איעלך ואגיד לך אשר יעשה העם הזה לעמך צאחרית הימים הוא סאמר ומחן סאחי מואצ אצל עחה אין לך לסחר מהם כי לא ירעו לך. והרמב"ן ז"ל כי איעלך אגיד לך עלה סיעולה מאת ה' אשר יעשה העם הזה לעמך צאחרית הימים וגלה לו כצואה זו שלא יפול עמו ציד ישראל עתה רק צאחרית הימים והכה היו חרבע כצואות ראסוכה הוא סאמר סישראל חלק ה' וכחלתו הן עם לצדד יסכוו וצגוים לא יחסכו, סכיה סחכצא צכצוס הארץ וסיסדרנו מלכים אדירים שבה דכ' הן עם כלצוא יקום וגו'. ג' ראה יסיצחם צארץ צמוחה וחסקע ואמר מה עוצו אוהליך יעקב וסייעמידו מלך סיכלת את אגב וסחכסא עול המלכות סראה דוד מחכסא למעלה סנאמר (סמואל צ' ה') וידע דוד כי הכינו ה' למלך. ועתה כצואה הזאת הרביעית הוסיף לראות ענין המטיח ולכן חרטיק-הענין אחר שאמר אראנו ולא עחה אסורכו ולא קרוצ מה שלא אמר כן צכל הכצואות הראסוכות ואמר שזאת עלת הסם שיען צאחרית הימים וקרא עלמו עחה סומע אמרי אל ומחזה סדי יחזה כאשר עשה כצואה שליטיה והוסיף לקרוא עלמו יודע דעת עליון והאומר כן יודע דעת עליון ירלה לומר שהיא יודע מה צדעתו של אל עליון לעשות צעולמו צאחרית הימים וזה כענין כי יום כקס צלצי וארז"ל לצא לפומא לא גליא ע"כ. ולפי שהדצר חכסתר הוא לסון צלב לכך קרא הסם חכסתר לב הוא סכחוצ (תהלים ע"ג) לור לצני ומלקי אלהים לעולם והעלמים שהם שלוחיו קראים פיו שהם מעלמים אל הנצי"ים להגיד להם העתידות וא"כ הנצי"ים הם פי המלכים והמלכים

והמלכים

והמלאכים הם פי הקציה והוא לבח לסומא כי לא בלה הקציה הקץ חפ"י למלאכים כס"כ לכזיאים ודכיאל לא ידעו חבל כאמר לו (דכיאל י"ג) כי סחומים וסחומים הדצנים עד עת קץ: (י"ז) אראנו ולא עתה. ע"ד הפסע החכבא על דוד ע"ה ואמר ולא עתה כי אחרי חרבע מאות שנה היחה כנזחה זו כי הוא נחץ פלחי מואב וקרקר כל בני סת וסת היה עיקר חולדותיו של אדם, או ירלה לומר בני סת היסודות מן (ההלים י"א) כי הסחות כלומר יקרקר ויהרוס המדינות. והיה אדם ירעה, מלינו בדוד סגננה ידו על אדם ושעיר, וירד מיעקב יקום רודה מיעקב והאציד סריד מעיר כלוי מכל עיר עכו"ם והוא דוד שכי' זו עד הכרית כל זכר באדם, ורש"י ז"ל פי' וירד מיעקב ועוד יהיה מושל אחר ציעקב והאציד סריד מעיר הספונה של עכו"ם היא רומי וירד מיעקב זהו המטיח סכאמר עליו (ההלים ע"ג) וירד מים עד ים והאציד סריד ז"ס (עונדיה) ולא יהיה סריד לבית עשו:

וע"ד המדרש אראנו ולא עתה זה דוד, אסורנו ולא קרוב זה מלך המטיח, דרך כוכב מיעקב זה דוד, וקם שבע מישראל זה מלך המטיח, ומחץ פלחי מואב זה דוד סכחוב זו (מלכים ז' ח') ויך את מואב ויחדדס בחבל, וקרקר כל בני סת זה מלך המטיח סכחוב זו וירד מים עד ים, והיה אדם ירעה זה דוד סכא' (סס) ויהי כל אדם עצדים לדוד והיה אדם ירעה שעיר אויביו וישראל עושה חיל זה מלך המטיח סכא' (עונדיה) ועלו מוסיעים צהר ליון לספוט את הר עשו, וירא את עמלק צרות כנזחה ופתח חבלם צעמלק סהוא מזרע עשו ומזרעו צאה לו המלחמה צראסוכה וצאחרונה היום היא מלכות רומי ולכך חסם בכנזחהו צאצדן כמים שהיא מלכות רומי מזרע עשו סכא' עליו ואחריתו עדי אובד עד סיבא מי סעתיד להעצירו מן העולם סכא' ממה אומה: (כ"א) וירא את הקיני. משפחת יתרו כמו שכי' המה הקינים וכי חצר הקיני וסיס צקלע קנך ע"ס ססמו קיני הוזכר צמטלו קן כלוי חילו הייתי מטיב מוסנך החזק גנוה כקן העוף מוס חרד, כי אם יהיה לצער קין עד מה אסור חסנך כלוי עד מתי חסנך אסור לא יעצך כי אם היית לצער ואסור לסון נקבה ועמו מחכה אסור כמו (איוצ אי') וחטול סבא

וכן (סיח י"ז) ותערוך ישראל: (כג) אוי סי יחיה משומו אל. ע"ד הפסע מן הגזרות האלה ססס אל צעולם ע"י מלך אסור סהרי הוא כלח את כל הגוים וכלכל כל האומות.

וע"ד המדרש אוי מי יחיה מסומו אל על יסמעאל סהרי בני קין מזרעו של יסמעאל סס, ומ"ס כי אם יהיה קין לצער אס ומת סנקרא זרע יסמעאל קין ע"ס סיסצו צאחוזת קין וכס"א וחצר הקיני כפרד מקין והלא כל בני קין ככרתו צמי המצול. אלא ע"ס סיסצו צאחוזת קין כקראו בני קין ויסיצתן מלכות אסור אחר צלעס מכל סצעים לסון סצרא הקציה צעולמו לא סס סמו אלא לישראל וליסמעאל סכאמר (צראסיה י"ז) וקראת סמו יסמעאל וכיון סהסות הקציה סמו של יסמעאל לסמו של ישראל אוי מי יחיה מסמו אל אוי מי יחיה צימיו כך דרסו צפרי"א. ואם חסכיל חמלא כי המקטרג הזה סצארץ רמו. צפסוק זה סס המקטרג הגדול סיס לישראל צסמים והוא סר. המדבר סרף מעוסף וכפס בגלל מאדים כי צעצור סראה סכפל ממועלותיו ולא הועיל קטיגורו צכל כנזחותיו לא צמדס"ד ולא צמדח רחמים ע"כ ויסת אל המדבר פניו להעזר זו כנגד ישראל ולכך סתחיל ללעוק מי יחיה מנזרותיו כלוי מי יחיה צגלות עשו וסכי סוויין רמו לסכים עסר ככפיו וזהו מצואר: (כח) וציס פיר כמים. אחר סהזכיר סאסור יסצת הקיני אחר עתה סיבא עת סיעונה אסור ועבר, והעעס העצרים סיסצת אסור כי הכמים היו רודים על ישראל וליס לסון רציס מלסון (יסעיה כ"ו) ולי אדיה, וכמים מצכי יון הוא ואפשר סהוא רמו למלכות יסמעאל הרסעה. ודעת הרמב"ן ז"ל כמים הם רומים והיא מלכות אדם סהיא סחיה הרציעיה, והנה חסם כנזחהו זאת סהיא הרציעיה צאצדן כמים היא רומי והיא סחיה הרציעיה ססתכבא עליה דכיאל (דכיאל ז') עד די קטילה חיותא והוצד בסמה ויסיצת ליקידת אשא: (כ"ה) ויקם בלעם. כאסר כלס להסכבא כנזחה זו קם על רגליו כי לא היה מחכבא מעומד כי אם כופל דכי' כופל ובלוי עינים: וישב למקומו. חזר לקסמיו כי לא הסכבא אלא לפי סעה לכצודן של ישראל כאסר הסכרתי למעלה:

כ"ה (א) וישב ישראל בששים. זש"כ (צמדבר ל"ג) ויחנו על הירדן מצית היסימות עד חבל

דבינו

בלק כד

בחיי

קה

אבל הסעים והלא היו צערנות מואז כי לא זו
 מעם ומעם סלה יהושע ורגלים. ובמדרש ויש
 ישראל צעעים מעין ה" צעעים שהיה מגדל
 כואפים כי יש מעינות מגדלות גזורים וחלשים
 ונאים ומכוערים לכועים וטופים צומה ומעין
 של שטים של זכות היה והיה מעקה קדום
 ולכך כי (בראשית י"ט) היה האנשים אשר
 באו אליך הלילה וגו' ולפי שנתקלל אותו
 מעין עתיד הקציה ליצטו ולחדשו סכן ההנבא
 יואל (יואל ד') ציוס שהוא יטפו ההרים עקים
 והגזעות תלכנה חלב וכל אפיקי יהודה ילכו
 מים ומעין מניית ה' ילא והעקה אה נחל
 הסעים: ויחל העם עשה קדושתו חול כלסון
 (בראשית ע') ויחל נח שהרי הגדור והעעיות
 נקרא קדוש והזונה הפך ממנו וכל מקום שנא'
 העם לסון גכאי הוא (במדבר י"א) ויהי העם
 כמחלונכים (סס כ') וירצ העם (סס כ"א)
 וידבר העם צאלתים (סס י"ד) עד אנה ינאלוכי
 העם וכי' סכאי עמי לסון סנה הוא (תהלים
 פ"א) לו עמי שומע לי (שמות ז') והולחתי
 אה לבאותי אה עמי (ישעיה מ') כחמו כחמי
 עמי כך דרשו צהכחומא: לזנות אל בית מואב.
 דרז"ל היינו דאמרי אינסי זרוק מוערא לאוירא
 אעקריה קאי מי פתח צזכות תחלה לוע אבי
 מואז סכאי ותאמר הזכירם אל הלעירה וקראה
 שמו מואז כלוי מואז והצכות תפשו פלך אמס
 והיו מתקטפות ויולאות מנוסמות לפני ישראל
 ומפתות אותם צדצרים ואוכלים ושוחים עמהן:
 (ג) ויאכל העם וישתחוו לאלהידן. ישראל וצכות
 מואז: (ב) ויצמדו ישראל לבעל פעור. מלסון
 למד נקר והענין שנלמדו איס ואשה ויש
 חלוק צין לסין הלמדה ולסון דצקות כי אין
 המלמדה קרוב וחבור כמו הדצקות ואלו אמר
 וידבק ישראל ח"ו לא סימה תקנה לישראל
 ומזה דרז"ל צסנהדרין פרק ארבע מיתוח צ"ד
 הכלמדים לצעל פעור כלמיד פחיל אבל ישראל
 אינן כן (דצרים ד') ואחס הדצקים צה'
 אלהיכם כשמי תמרות המדוצקות זו צזה
 צמתכיתא תכא הכלמדים לצעל פעור כלמידים
 ע"י אשה ואחס הדצקים דצקים ממש:
 (ד) קח את כל ראשי העם והוקע אותם. אין
 לווי זה להמית ראשי העם אלא הכלמדים
 צמעמד הראשים וזהו שתי' ודין וקטול דחייב
 קטול ולא תרגם וקטול יחסון וכן הזכיר
 צמעסה העגל ויאמר מעסה אל סופגן ישראל

הרגו איש אנשיו וסופטי ישראל הם ראשי העם
 ואע"פ סלא צאר הכחוצ סעסו הסופטים כן
 כיון ססקציה לוח למסה ומסה לסופטים יש
 צמעמע סעסו כן. או יש לומר סלא הספיקו
 לעשות כן עד סקס סינחס ועסה המעסה הזה
 פהאוס צזריזות ומרילות גדולה מיד ותעלר
 המגפה: לח'. לקדס סס סעים. נגד השמש.
 סיחקדס הסס צפרהסי' כמו סחללוהו צפרהסי',
 או יאמר כגד הסמש לפי סחטאו צפעור
 כנגד מדהו של יעקב הכקרא סעס וכעו סאמרו
 צמדדס אמר יעקב מי הגיד לזה ססמי סעס
 לכך הולרך לומר כגד הסמש סחסי' לקוחס
 מעין חטאס, או יאמר כגד הסמש כ"ו סהסמש
 צעולס כיון סחטקע יהיו נקצרים ממיס (דצרים
 כ"א) לא תלין כצלתו על העץ. ובמדרש כגד
 הסמש אמר מעסה לפני הקציה רבסיע מי
 מודעני הכלמדים א"ל אחי מפרקמן היה הענן
 מחקפל והחמה זרחת על כל מי סטעה וחולין
 אותו מיד: (ו) ויקרב אל אחיו את המדינית.
 היה ראוי סי'אמר הכחוצ והנה איס צא וסמו
 זמרי כסי' ציה אב לסמעוכי ויקרב אל אחיו
 אה המדינית וסעה כזני צה לור, אבל לא
 רלה הכי להזכיר הרסע הזה צעמו שהיה סנה
 המגפה עד סנעסית צו נקמה ועד סנתן
 לפנחס סכרו ואז הזכירם צעמס וסס איס
 ישראל המוכה וגו' וסס האסס המוכה וזהו
 להודיענו סצחו של פנחס סאע"ס סזה כסי' א'
 וזו צה מלך לא מנע מלהרגם: לעיני משה
 ולעיני כל עדת בני ישראל לא חלק כבוד לסמים
 ולצרות. והמה בוכים. היו צכי ישראל צוכים
 מפני המגפה סהתחילת צהס חרון אף של
 מקוס ודרז"ל סהיו צוכים על סכהעלמה הלכה
 ממסה שהרי אמר לה זמרי הסמעני לי אמרה
 לו איני כשמעת לך אלא למסה ולאלעזר סאכי
 צה מלך אמר לה אחי גדול כמותן סלעיניחס
 אחי מצי'אך תפסה צבלוריתה והציאה אלל מעסה
 א"ל צן עמרים זו אקורה או מותרת אס תאמר
 אקורה צה יחרו מי התירה לך מיד כחעלמה
 ממנו הלכה געו כלס צצכיה היינו דכתיב והמה
 צוכים פתח אהל מועד למה צוכים וכי העלה
 על דעחק סרפו ידיו של מעסה סעמד כנגד
 סעים רצוא סכאי (שמות ל"צ) ויקח אה העגל
 אשר עסו ויסרוף אותו צאס: אלא כדי סיצא
 פנחס ויעול סכרו וע"ז כאמר (משלי ל') זרזיר
 מחכים או חיס וגו' ודרז"ל על זמרי ומלך

זה משה שלא היחה לו תקומה עמו לפי שכתעלמה
 ממנו הלכה: (ז) וירא פנחס, ראה מעשה
 וזכר הלכה א"ל לא כך למדהכי זכירדתך
 מסיכי הצועל ארמיח קכאין פוגעין זו א"ל
 קריינא דאגרתא איהו להוי פרוונקא מיד ויקס
 מחוך העדה ויקח רומח צידו וצטכר זה נהכו
 לו המחכות שהם הזרוע והלחיים והקצה, הזרוע
 כנגד ויקח רומח צידו, הלחיים כנגד ויעמוד
 פינחס ויפלל, הקצה כנגד ואת האשה אל
 קצחה, והועילה מלואו זו לפינחס צעוה"ז וצעוה"ב,
 צעוה"ז המחכות וקיום הכהונה לזרעו ועוד
 שחיה והאריך ימים צעוה"ז ד' מאות שנה הוא
 שכתוב (סופטים י"א) צטבת ישראל צערער
 וצנכותיה וצחצחון וצנכותיה שלש מאות שנה
 ומליכו מיפתח ועד גצעת צנימין מאה שנה
 וצאוחו זמן כ' (סופטים כ') ופנחס בן אלעזר
 עמד לפניו צימים ההם, צעוה"ב שכתבה לו
 מדה השלום כשנסתלק אחר ארבע מאות שנה
 זכה לחיי עד, ושנים עשר נסים נעשו בדבר
 זה, דרכן לפרוש זה מזה והדציקן המלאך,
 שהם פיהם שלא ילוחו, כוון הצרזל כנגד ערות
 שניהם, האריך הצרזל כדי שידקור את שניהם,
 הגציה המלאך המטקוף כדי שילאו שניהם
 חלויין לעיני הכל, הפכן כדרכן צראש הצרזל,
 כחן כח צזרועו לסנלן וכח צחקל לעמוד זהם
 וכלא כשמוטו מן המקל ושלל כספך עליו מן
 הדם ושחלה אותם לעיני הכל, והיה ראוי
 שיטמא פינחס עומאח הצורין כיון שהוא כובע
 צרומח הכובע צמת וידוע שאם נגע ראובן
 צמת הרי הוא טמא ושמעון שנגע צראובן
 טמא טכא' והנפס הכובעת צמה סיגע זו הטמא
 חטמא וכגיעה זו אם היא צחבורין כלוי ששמעון
 כובע צראובן צעוד צראובן כובע צמת הרי
 הוא טמא עומאח שצעה שלח צחבורין לאחר
 שפירס ראובן מן המה אין לו אלא עומאח
 ערב ואדם הכובע צכלים הכובעים צמת יש
 לו עומאח שצעה ומ"ש צמדין (צמדצר ל"א)
 וכצקחם צגדיכס ציום הסציעי, ומה שלא
 כטמא פנחס והוא הכובע צכלי הכובע צמת
 לפי שהכלי והוא הרומח היה פסוע ופסועי
 כלי עץ אין מקצלין עומאח, או מטעם שאמרו
 צמדכש שתר הקציה את רוחותיהן כדי שלא
 ימותו ויטמא והוא הכס האחרון השלום הי"ב
 שהזכרהי, ואף צציה קצול כדעת המדרש שהיה
 שם צרזל ולא היה מטמא כיון שלא מתו צעוד

צצידו הרומח, ואחר שכתעו לו כל הנסים האלו
 והוליא אותן הלויין לעיני הכל שצט שמעון
 היו מקיפין אותו ועומדין צפתח רלו ליגע זו
 ואז החל הנגף צעם וז"ס ויהיו המחיס צמגפה
 ארבעה ועשרים אלף וכלם היו משצט שמעון
 וכן יש ללמוד מן החקרונ הגדול שמליכו צמכיכס
 שצקדר פנחס מן המכין שהיו צראסונה צמדצר
 סיכי ומה שכתבו מישראל צמקוס הזה כך
 וצעון העגל לא נפלו אלא כשלשת אלפי איש
 ששם לא היה כי אם עצודה זרה אצל צכאן
 זכות ועצודה זרה וצזוי קדושחן של ישראל
 לזכות עם העכו"ם וצא פינחס וקנא קנאחו של
 הקציה והסיצ חרון אפו מישראל ומטר עלמו
 לסכנה כנגד כל המצפחה שהיו עם רב כשראה
 חלול השם צפרהסיא ולא השגיח על כבודו של
 רשע שהיה כשיא שצט שמעון ולא לכבוד
 המדינים שהיחה צח מלך וקנא על כבוד השם
 יחצלה כדי ללמד את הצריות שאין כבוד
 העולם ומלואו כי אם לכבודו הוא שכתוב
 (ישעיה מ"ג) כל הנקרא בשמי ולכבודי צראחיו
 ילרחיו אף נשיתיו, ולכך נקרא הקציה מלך
 הכבוד הוא שאמר דהע"ה (תהלים כ"ד) מי
 הוא זה מלך הכבוד ה' לצאות הוא מלך
 הכבוד סלה:

פרישת פינחס

מגדל עוז שם ה' בו ירוץ צדיק ונשגב (משלי י"ח)
שְׁלֵמָה המע"ה צא ללמדנו צכתוב הזה על
 מדה הצטחין וצאור הכ' כי הצועח
 צשם ה' הנה הוא כאדם שהוא צמגדל עוז
 והוא יושב שם לצעה ולא יירא משום אדם
 וכענין שכי (תהלים קע"ו) ה' לי לא אירא
 מה יעשה לי אדם, צו ירוץ לדיק וכסגב מן
 הלרה וכענין שכי (משלי כ"ט) וצוטח צה'
 ישוגב, כלוי מכל לרה ומחאויצ כי אם יעלה
 על ההרים הרמים או יסתר צשפל הצקעות
 איכנו כסגב מן החויצ ואמכס שם ה' ישגבהו
 ממנו, ומלח צו איכנה חוזרת למגדל אלא לשם
 ה' כי אין אדם רץ צמגדל עוז אצל כל מי
 שרץ צשם ה' ישוגב כצמגדל וע"כ יאמר כי
 הלדיק ירוץ צשם ה' ולא יכשל, ומפני שדרך
 הרץ ליכשל אפי' צמישור יאמר כי הצועח
 איכנו כן כי ירוץ ולא יכשל כענין שכי (משלי
 ד') ואם חרוץ לא הכשל ומ"ש מגדל עוז ולא
 אומר הר גבוה שם ה' לפי שהמגדל לורך גדול
 לצכ"א